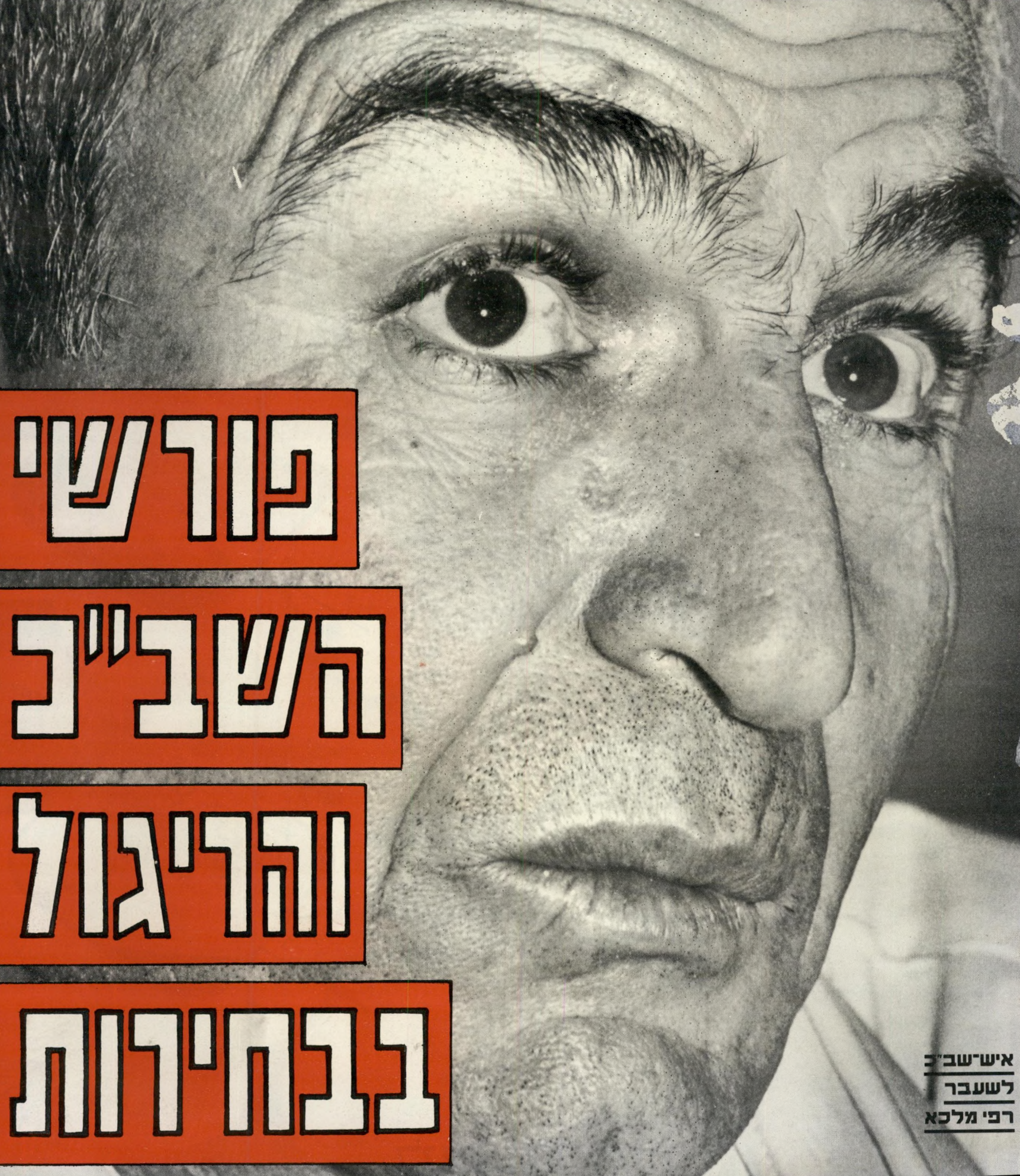

העולם הזה

פרשת וטר גייט ישראלית?

פורשי

השב"כ

והריגול

בבחירות

אישי-שב"כ
לשעבר
רפי מלכא

חוכמת הסולטן

על השתתפות ישראל באולימפיאדה... מי מדבר על זהב. מי מדבר על כסף. מי מדבר על ארד.

סדומיזציה של השיטה

על מחדלים במערכת החקירה והשיטה (ד"ר יעקב גולן, העולם הזה 28.9.88).

כיצד זוכה ירמיהו

על הדברים שהביאו לזיכוי במישפט היסטורי (כוס התרעלה), יומן אישי, העולם הזה 15.9.88.

הסכם הוא הסכם

על הכללת אנשי אומץ ברישמת הלי-כוד לכנסת ה-12 (מהם הם אומרים), העולם הזה 28.9.88.

שדר מניו יורק

על התבטאות אחת של עורך דף חדש (העולם הזה 28.9.88).

כריסמופול טמיר

על איותו הנכון של שם מנכ"ל מיש"ר ד"ר החוץ (מיכתבים), העולם הזה 3.8.88.

אין צורך להיות קטנוניים. זה לא סוף העולם אם שוגים פעם וכותבים את שמו של אברשה טמיר, מנכ"ל משרד החוץ שחר השלום, אברשה של טמיר.

ומי לנו גדול מקולומבוס. האם הוא הקפיד (המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקידמי:

שטויות במיץ עגבניות!

כך הגיב רפי מלכא, מפורשי השב"כ, על הפירסום הקושר אותו לווטרגייט נוסח ישראל, ולמיקרופון שהושתל, לפי טענת הליכוד, במישרדיהם, על-ידי המע"ר. הוא אומנם, מחוסן מהפוליו הזה, אבל הפירסומים הצליחו, בכל זאת, להוציא אותו מ-7 שלוותו, שבה התברך עד כה.

כתבת השער האחורי:

גיל הזהב

30 אלף דולר הוציא יצחק אלאלוף (65) על המאהבת שלו, אילנה שבתאי (25) (בתמונה), אבל גם זה לא הספיק כדי לקנות את אהבתה. עכשיו רוצה אלאלוף בנקמה, ובעי-36 קר רוצה את כספו בחזרה.

פלוגות הסער של כהנא

הביריונים של מאיר כהנא, כמו פלוגות הסער של אדולף היטלר, לא נועדו רק להשיג מטרות מעשיות, אלא קודם כל לכבוש את לב הציבור בשפה של אלימות וכאסח. די במשבר אחד כדי שיהפכו ממיפלגה קטנה ושו-11 לית לתנועת-המונים גדולה.

איפה מי"ם?

איך ירדה מפ"ם מנכסיה, עד שהיא לוחמת היום על עצם קיומה? מה קרה למיפלגה במרוצת השנים? ומדוע היא נראית כאנכרוניזם מוזר? חלק מן התשובות נמצא בספרו של יוסי אמיתי, הניד 14 מפ"ם לשעבר, אשר פרש מן המפלגה בסוף שנות ה-60.

נפייה בעירייה

זמן רב היו ר"מ ומ"י, שתי עובדות בעיריית תל-אביב, נתונות, לטענתן, להטרדות מצד אריה ניצן, יו"ר אירגון עובדי העירייה בעיריית תל-אביב. ר"מ מוטרה מעבודתה. תפקידה של מ"י רוקן מתוכנן. השפדה החליטה הפרקליטות 28 להגיש כתב-אישום נגד ניצן.

אבי

בחל'אבי

גם אם מחפשים אי אפשר למצוא את עופ"ר אביב בנהריה, כי את האפשרויות שיש לתל-אביב להציע לא-ביב, חיילת-דוגמנית, קצת קשה למצוא שם. בינתיים היא מאוכזבת מתחרויות-יופי, מפלסת את דרכה בעולם ה-33 דוגמנות ומחפשת גבר מבין ואוהב שיתן לה חום ופניקה.

מי האויב, בעצם?

זהו מאמר שהתפרסם לראשונה ב"העולם הזה" לפני 33 שנים במדור הדרון, שחזה מראש את המצב של היום. הוא הציע לע-5 זור לפלסטינים להפיל את שלטון ירדן ולהקים מדינה משלהם, כבסיס לשלום.

שחקני החיזוק

של הבחירות

למראית עין עוסקים בבחירות אישים יש-ראליים, על פי שיטות ישראליות, אך למעשה מתנהלות הבחירות האמיתיות במקום אחר, על-ידי אנשים אחרים, על פי שיטות אחרות ובעיקר - בשפה אחרת, האנגלית.

פיצצה לכנסת

משה דוויק שואף להגיע לכנסת. אם יצליח לא יהיה זה המיפגש הראשון שלו עם בית-הנבחרים הישראלי. באוקטובר 1957 הוא השליך רימון אל אולסה-מליאה באמצעו של דיון. רק בנס לא גרם הפיצוץ למוות.

אחה והשקל

פורשים ובוכים

מדוע פורש בינו צדיק מב"ל? • למה פורש יגאל נאמן מתדירא? • פטרוטיזם הוא מיפלטו האחרון של כל נבל • ותל-אביב במקום ה-28 ב-31 טבלת גובה-השכר העולמית.

הילד הסודי

של צ'רצ'יל

מתביעות-מוזנות שהוגשה באחרונה לבית-המישפט בתל-אביב עולה כי יצחק (צ'ר-צ'יל) קלפטר הוא אב לילד שנולד מחוץ למיסגרת הנישואין. צ'רצ'יל, שעיקר פיר-38 סומו בא לו מהצ'רצ'ילים ומלהקת כוורת, הסתיר עד היום את קיומו של הילד.

דחל הארחלת מדווחת:

אחרי העלויות והמורדות - קלרה רון (בתמונה) וקאמיל נייקרק נמרדים • רפי פרבר - מסורב גט • קטי אוחנה מת-אוששת בעזרתו של איל-ספנות • אדם, לא שוכח יידיש • ומעשה ביהלומן מצליח ואשתו, ב-42 טאבה ובאחדות העם בציון.

רף חרש ההוגנים

השוטה והבדחן

על הבדחן ששכח את ההבדל בין בדיחה לבין שקר ועל השוטה שהפך את השקר לבדיחה. חוקי מרפי על הכרמל. אל דאגה: כל מה שעלול להשתבש עוד ישתבש. שלמה שבא על ציור באידיש בספר-אלבום חדש. 26

בל"ל נגד הורוביץ

מערכה שניה

בין הטענות שטוען ייגאל הורוביץ, בבקשתו להשיב לטענת בנק לאומי, הוא חושף פרשה המטילה צל כבד על הבנק. הוא טוען כי בנק לאומי חיפה על הטעיית הציבור הישראלי בהנפקת חברת אורן השייכת לשני בניו. 39

האחים דורון

פרק ב'

ילדים-טובים-גיבעתיים הם לא. האחים אייל, יובל ואבי דורון נעצרו השבוע בחשד לניסיון סחיטה באיומים של יותר ממיליון דולר מיהלומן בלגי ששהה בארץ. זאת לא הפעם הראשונה שהאחים דורון מעורבים בניסיון סחי-35 טה מאנשי-עסקים בלגיים.

המדורים הקבועים:

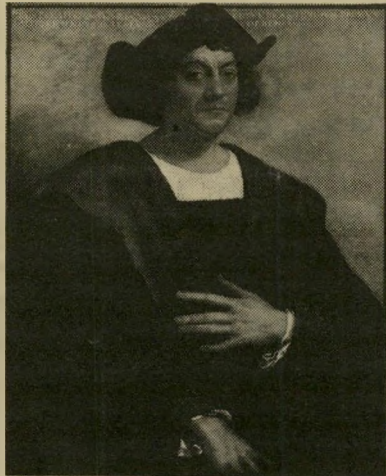
- מיכתבים - כריסמופול טמיר 3
איגרת העורך - עיסקי חלל 4
במדינה - לא בבית 6
תשקיף - עוד מיפגה 10
הנרדן - אז כמו עכשיו 11
אנשים - ברקו לצה"ל 12
יומן אישי - מסע הכהנאונים 17
זה וגם זה - צף 21
לילות ישראל - קליטה מהירה 22
חלקן ראורה - נחיתה אופנתית 24

מיכתבים

דבר ראשון, היא פישלה בדיני ההלכה היהודית. ממתי אסור ליהודי כשר לעסוק בהימורים? ודבר שני, מי אמר שאי-אפשר להיות גם יפהפייה וגם חברה בתנועה לא-סימפאטית (כדיוק כמו שאפשר להיות, סליחה על הביטוי, מכוונת ובכל זאת חברה בתנועה מאוד סימפאטית).
שאלה חפץ, ירושלים

(המשך מעמוד 3)

אייפם על איותו הנכון של שמו? כך, למשל, כאשר נולד בנגואה האיטלקית הוא אמנם נקרא כריסטופורו קולומבו, אבל סנדקירממניו הספרדי דיים רווקא כינו אותו כריסטובאל קולון וכיום כולנו זוכרים אותו ככריסטופור קולומבוס.

קולומבוס*
כריסטופורו, כריסטובאל, כריסטופור קולומבו. קולון, קולומבוס. העיקר שגילה את אמריקה. **דן קסל, נוסאניס**

התירס, התאו והתרפים

על מיספר הלשונות הטיבעיות ("תמרוזים", העולם הזה 31.8.88 והלאה).

החישוב כי הנזירה הילדהגרד ביקשה לצרף את הלשון המלאכותית הראשונה בהיסטוריה ל-2800 הלשונות הטיבעיות לוקה בחסר. כי בזמנה של הילדהגרד, במאה ה-12, בווראי עוד לא לקחו בחשבון את 500 הלשונות השונות שנפוצו בין האינדיאנים ביבשות אמריקה, שסופי חו, כידוע, לאנושות, רק ב-1492. אגב, זה לא צריך להפליא שלאנדיאנים היו לשונות כה רבות, הרי גם מיספר אליליהם הגיע למאות ובין השאר הם עברו את התירס ואת התאו ואת התרפים, שאותם נשאו על אלונקות. **בנימין זילבר, ירושלים**

אבן פה. אבן שם

על טיבם של נותני שרותים מסויי-מים ("יומן אישי", העולם הזה 28.9.88).

עורך העולם הזה מספר שכאשר התלונן פעם באוזני מפקד כלא על רמתם של הסוהרים, השיב לו הלה בנוסח "מה לעשות, אבא אבן לא יבוא לעבוד כאן". וזאת גם התשובה המתבקשת לעורך המתלונן על התנהגותם של נהגי המוניות (הנמנעים באלף תירוצים ואחד מהפעלת המזגנים כמוניות). גם כענף המוניות אבא אבן לא יבוא לעבוד! **יהודית בן-אור, תל-אביב**

העמק הוא חלום

על מיקומה של תופעת טבע, (גם זה וגם זה, העולם הזה 28.9.88).

בעלת המרור גם זה וגם זה טענה כאשר היא מיקמה את תופעת הטבע של הכניש הנראה כאילו הוא עולה, אבל, למעשה, הוא יורד ולכן המכונית מתגלגלת אחורה בעלייה, בקרבת ירושלים. זה לא קורה ביער הנשיא. זה לא קורה ביער הקרושים. זה קורה ביער בלפור ויער בלפור, כי דוע, מצוי בעמקירועאל. **אדם בורוביץ, עפולה**

פרק ב'

על פן נוסף באופנה הישראלית ("חלון-ראווה", העולם הזה 28.9.88).

אחרי שהעולם הזה טרח וגילה לנו מה הם לובשים כאשר הם יוצאים מהארץ (המראה אופנתית) אני מהבה כריכות לפרק ב' בסידרה — מה הם לובשים כשהם שבים לארץ. **אורלי רומנו, ראשון-לציון**

מי עמד בתחנה

על זיכרונות עולה משנות ה-30 ("יוני מן אישי", העולם הזה 28.9.88).

זיכרונות של אורי אבנרי בגר בו. לא ייתכן שכ-אשר עלה ארצה, בשנות ה-30, היתה תחנת-האר שטובסים בהתחלת שדרות רוטשילד התליאבי ביות תחנת אוד. וזה מן הסיבה הפשוטה שאוד עדיין לא היתה קיימת באותן שנים. תחנת-האוטובוסים הבינעיר-רונית הזאת, בעיקר למושבות יהודה והשפלה, היתה של חברת דרום-יהודה, לימים אחד ממרכיביה של אוד. **משה תלמי, תל-אביב**

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל-אביב, מיקוד — 63458. בשעת הצורך ניתן גם לפנות בטלפון — 232262 (03), בפקסימיליה — 972-3-245242. מנוי 2009, ובטלסק — RMYM IL 341667.

בלי משוא פנים.

שוחחתי עם ידו על מסע החללית דיסקאברי. ניתחנו את משימות החללית ובי-צועיה. לפתע נזכרתי שיש להעולם הזה ולי חלק במסע הזה, אם כי בצורה עקיפה מאוד, וכשפה העברית בלבד. כי את המילה חללית אני המצאתי. זה היה בתאריך 1.1.53. תירגמתי כתבה גדולה של שבוועון אמריקאי על תוכניתו של ורנר פון בראון, חלוץ הפריצה לחלל. האיש סיפר בכתבה על מה שיקרה בחלל בשנים הבאות — על ספינות-חלל ותחנות-חלל ואנשי-חלל וחליפות-חלל. כל המושגים האלה נראו לי מגושמים בשפה העברית. חשתי שיש צורך במילים חדשות.

לשם קידום הדיון על כיבוש החלל, מציע, העולם הזה, את המונחים הבאים לשימוש בשפה העברית ("העולם הזה", 1.1.53):

- חללית**, ז' איש הפועל בחלל.
- חללית**, נ' כלי-חובלה לתנועה בחלל.
- תחלל**, ז' שדה המראה לחלליות.
- סילונית**, נ' כלי-חובלה מונע על-ידי סילון, שמטרתו לכרוך את האטמוספירה של כדור-הארץ ולהניע אל החלל.
- בסיס-חלל**, ז' כוננבלח מלאכותי, שיוקם על-ידי בניאדם בחלל הריק, בקירבה כדור-הארץ, ישמש בסיס לטיסה לירח.
- חללבוש**, ז' הלבוש המיוחד לחללית, הבא להגן על גופו, להזינו בחמצן ולווסת את הלחץ.
- רסיס-חלל**, ז' רסיס של גרמי-חלל הנוע בחלל.
- מגן-רסיסים**, ז' מיחנן להגנה מפני רסיס-חלל.
- הומרידחה**, ז' חומר דלק לכלי-חובלה חלליים.
- חלליות**, ז' כלי-משקל לשימוש בחלל.
- סופג-הלם**, ז' מיחנן ברנזי החללית, לספינת ההלם של הנחיתה.

ההצעות במאמר המקורי

כל מיני עיסקי-חלל פשוטות וענייניות. וכך, תוך כדי עבודה, המצאתי שורה של מילים.

רק אחת מן המילים האלה נקלטה, בינתיים, בשפה העברית: "חללית". כיום התרגלנו אליה עד כדי כך, שגם אני עצמי משתמש בה מבלי לזכור, בדרך כלל, שאני אביה-מולידה.

האמרגן והחשפנית

אין זו המילה היחידה שנולדה במערכת העולם הזה ושנקלטה בשפה העברית, כאילו היתה קיימת מאז ומעולם.

למשל המילה "אמרגן", אין היא מופיעה בתלמוד. היא הומצאה על-ידי אורי סלע כאשר היה עורך-המישנה של העולם הזה. או המילה "מחומר" (אורי סלע, כמרומזי) או "המשיר" (שלום כהן), או "סיפס-עשרה" (סילבי קשת). מעולם לא המצאנו מילה שתם כך. המצאנו רק מילים שחסרו לנו, ושהרגשנו פשוטות, כמו כחסרונן. הרבה מילים שימושיות פשוטות, כמו "אופנאית", "חשפנית", "יומוז", "צהרון", "קיצו רים שימושיים, כמו "ח"כ" (מתחרז עם "רק"). היו מילים שהיו דרושות כדי להביע ריעה מסוימת. למשל: "מודנבים" (גרופים, בלעז), או "גברבר" (וגם כמרמר, פרד-חמורה). או מילות-גידוף כמו "כתבלב", שהוא צירוף של כתב וכבלב, כלומר עיתונאי-חצצר, להכביל מ"עי תונאי", המוכר את שרותיו בכסף. "בליקיני" הוא בגדים מרגם ביקיני (על שם קבוצת-איים

למאכה זו אינה נגמרת לעולם. במשך שנים התחבטתי במציאת מילה עברית למושג "אי-שחריצבור". זהו מושג מגושם ומבוזר. לפני כמה שנים המצאתי, בלי תיקוזה רבה, את המילה "חצצין" (ראשי-התיבות של יחסי ציבור, בתוספת הנו"ן הסופית של המיקצוענות). וראה זה פלא! המילה נקלטה עד כדי כך, שהיא נראית כיום כמוכנת מאליה. התחלנו כבר לסלק ממנה גם את האקדמיה ללשון, שקראה לפעולה זו "סיקור". כיום יש לנו "צוות-סיקור" במקום "חוליות-הכיסוי" שהיו לנו פעם.

מאמר זה פורסם במדור "הנדון" לפני 33 שנים, בדצמבר 1955

המאמר, שקטעים ממנו מתפרסמים בעמוד זה, הופיע במדור "הנדון" בגיליון העונם הזה, הנושא את תאריך ה-29 בדצמבר, 1955.

לא קל לקרוא של היום לדמיין לעצמו את העולם אז. עברו רק שמונה שנים מאז קום המדינה. בפקודת הרמטכ"ל, משה דיין, הופעלו כוחות צה"ל מרי פעם בפעולות-תגמול נגד סוריה, מצריים וירדן, כעבור 10 חודשים, באוקטובר 1956, תקפה ישראל את מצריים, בשותפות עם צרפת ובריטניה, במלחמה שנודעה בשם "מיבצע קדש".

במדינה שלטו אישיותו, כוחו המדיני ודרך-

מחשבתו של דויד בן-גוריון, שהיה כלי-כוח. מאז מלחמת-העצמאות, חדלו בישראל לדרב על "פלסטינים" השם, "פלסטין" נעלם מן המפה. ראשי המדינה, כלי-התיקורת והציבור כולו האמינו כי הפלסטינים חדלו מלהתקיים כעם. איזורי פלסטין שממזרח לישראל סופחו לירדן, והפכו "הגדה המערבית", ואילו רצועת-עזה צורפה למעשה למצריים, אם כי לא סופחה רשמית. תושביה לא זכו באזרחות מצרית.

מאז מהפכת "הקצינים החופשיים" במצריים, ביולי 1952, ראה בה דויד בן-גוריון את האוייב העיקרי. אמונה זו התחזקה ככל שגברה בעולם

הערבי ההרעצה למנהיג המצרי הצעיר והדינאמי, גמאל עבד-אל-נאצר. בייחוד נערץ איש זה על הערבים הפלסטיניים.

שנת 1955 עמדה בסימן הניסיון האמריקאי הבריטי לכונון את "ברית בגדאד", מעין השלמה מיוחדת-תיכונה לגאט"ו. מצריים התנגדה ליוזמה זו בכל כוחה. המלך הירדני הצעיר, שהגיע לשיל-טון אך שנתיים לפני כן, אחרי רצח סבו עבדאללה והדחת אביו תולה-הרוח, טלאל, נטה להצטרף אל הברית. על רקע זה התחוללו בסוף 1955 מהומות ברחבי הגדה המערבית, כשחסדי עבד-אל-נאצר מתקוממים נגד המזימה הבריטית-הירדנית. מהומות אלה הן שימוש רקע למאמר.

המדיניות המוצהרת של ממשלת-ישראל היתה כי כל שינוי במצבה של ירדן יביא להתערבות ישראל. כלומר: הכידונים של צה"ל שימשו להבטחת כסא-המלוכה הירדני.

יתכן כי רק איום זה מנע כבר אז אינתיפאדה פלסטינית כללית.

המאמר ניתן כאן כלשונו, תוך השמטת הקטעים שאיבדו את אקטואליותם והמוכנים רק על רקע הנסיבות של אז.

המאמר נשא את הכותרת "מי האוייב, בעצם?" ומופיע בו תצלום של חיילים ירדניים בירושלים, הצופים לעבר אשה התולה ככסים בכיית ישראל. המולד הגבול עבר אז במרובה של ירושלים.

מדדינה פלסטינית

הרוגים היו מוטלים ברחובות, יריות הידהדו בחלל, המונים נרגשים הסתערו על שרשרות החיילים - זאת היתה התמונה של הממלכה ההאשמית הירדנית במשך שבועיים. מאחורי הגבול הארוך ביותר של מדינת ישראל, ממפעל-החשמל החרב של נהריים ועד למיפץ-אילת, במרחק של ירייה מרוב בנייני הממשלה בירושלים, קילומטרים מעטים מתל-אביב, נתניה ועפולה, הזדעעה מדינה שלמה.

זאת היתה יכולה להיות הזדמנות גדולה למדינת ישראל. עצם קיומה של הממלכה הירדנית היה מוטל על כפות המאזניים. העם קם נגד הממשלה. עוד דיחה אחת, ברגע הנכון, בכיוון הנכון, היתה יכולה, אולי, לנפצה.

אין שום צורך להסתער על הממלכה ההאשמית הירדנית מבחוץ. אפשר לשוב אותה מבפנים. בדרך זו אנו יכולים לרכוש לנו, זו הפעם הראשונה, כנרביית ערבי גדול וחשוב: העם הערבי של פלסטין.

זהו העם שהפסיד את מלחמת-ת"ש.ה. ישראל כבשה

המאמר המקורי (29.12.55)

מיהו האוייב האמיתי של מדינת ישראל! התשובה, הלקוחה ישר ממילון גן-הילדים אומרת: "הערבים". אולם מי ממדינות ערב היא האוייב מספר 1? לא, איש לא חשב על כך בממשלת-ישראל.

כל הדיבורים על "המלחמה המונעת" כמזוים נגד מצריים, ובעת גם נגד סוריה.

הצד הטראגי של השתלשלות זו הוא שבאופן אובייקטיבי אין שום סיבה למילוזמה בין ישראל ומצריים. ההיפך הוא הנכון. האינטרסים של שתי המדינות קרובים, ואינם מתנגשים.

מצביא אמריקאי אמר פעם, על מלחמת קוריאה: "זוהי המלחמה הלא-נכונה, בחזית הלא-נכונה, נגד האוייב הלא-נכון, בזמן הלא-נכון." הסיבוב נגד מצריים מתאים מאוד להגדרה זו.

מה הן מטרות המלחמה של מדינת ישראל! הבה נחזור עליהן מחדש: לשבור את חומת המצור הערבי, להשתלב בכלכלת המרחב, לרכוש שוק לתעשייתה, מרחב למיסחרה, ביטחון לצבאה, שותפים לניטרליותה. במי-לים אחרות: להבטיח שיתוף-פעולה פעיל עם חלק ניכר של העולם הערבי.

על כן, האוייבת האמיתית של ישראל היא: מ מ ל כ ת ה י ר ד ן .

למראית עין ישנו פיתרון פשוט מאוד לבעייה. הממשלה תתן את הפקודה, אגף-המיבצעים של צה"ל יעבד את התוכנית, ובבוקר בהיר אחד יסתערו גדודי צה"ל לקראת הירדן.

נניח לרגע קט שהדבר ניתן לביצוע צבאי, כי קורבנות-הדם יהיו כדאיים וכי צבא בריטי לא יופעל נגדנו. האם יגשים מיבצע כזה את המטרות שהזכרנו זה עתה? התשובה היא שלילית.

כיבוש צבאי של ארץ-ישראל המערבית לא יפורר את חומת האחדות הערבית, אלא להיפך, יסתום מחדש את בקעייה. ירדן תצטרף להושיט ידה למצריים, ותהפוך לחוליה נוספת בשרשרת הפיקוד הערבי המאוחד. כלכלת ישראל תישאר, בדיוק כמו מקודם, בטבעת-החנק של המצור. מבחינה פוליטית, צבאית ופסיכולוגית, תישאר ישראל בניטו.

אם נגרש את תושבי המשולש וחברון, יעלה מיספר הפליטים, השוואים אותו בלב ונפש, מעל למיליון. ואם נשאיר אותם במקומם, יישארו בישראל 700 אלף אויבים פוטנציאליים, וכל זה בשעה שהמדינה תישאר במצב של מלחמה לאורך כל החזיתות. רק החזיתות ישתנו. לא איחדנו את המולדת, אלא רק הרחבנו את תחום ההגנה של מיבצע צרור ומנותק.

כך לא יושג שלום, לא יוצג בסיס בריר להתפתחות לאומית. אנו נהיה משולים לגרמנים אשר ג'ון סטיינבק אמר עליהם פעם שהם דומים ללהקה ממושמעת של זבובים הכובשים את נייר-הזבובים.

שטחים נרחבים. מצריים לכדה את עזה. סוריה השיגה ניצחון קטן של כבוד, על-ידי כינון האיזורים המפורזים. והמנוצח האמיתי היה המלך עבדאללה, שהשליט את חצי מיליון תושבי הנחשלים על 700 אלף ערבים בעלי רמה גבוהה הרבה יותר, בעזרתה הפעילה של ממשלת-ישראל, ששמרה אותו מכל פגע בימי מלחמת-ת"ש, על פי הסכם חשאי.

ערבי-פלסטין נשארו העם המנוצח היחיד. הם איבדו את עצמאותם. רובם הגדול הפכו עם מדוכא בבית-הסוהר הירדני. האחרים הפכו פליטים חסרי-כל בעזה, בסוריה, בלבנון, בסעודיה ובכוויית.

לערבים אלה יש לנו מה להציע: שיחרור מעול המשעבד, בית-לאומי חופשי, שיקום אישי וב-רית-אחים כנה.

כיום הם שוואנים העיקריים, החיידקים הנושאים את המחלה האנטי-ישראלית, בגוף הלאומי הערבי. אם נרצה בכך, ויכלו מחר להיות מיליון שותפים, פזורים בכל העולם הערבי. לצורך זה יש צורך רק בהחלטה נועזת ובמנגנון ביצוע.

מה מחייבת הגשמת תוכנית זו במציאות של היום? מה התנאים הדרושים?

ראשית: חיסולה של הממלכה ההאשמית הירדנית והשלכתה אל מעבר לירדן.

שנית: שיחרור החלק הערבי של ארץ-ישראל מכל שילטון זר וכינונו כבית לאומי למיליון ערבי-פלסטין. בית-לאומי זה יהיה קשור אל מדינת-ישראל במיסגרת

ארצישראלית מאוחדת בתחומי הביטחון, מדיניות-החוץ, הכלכלה והפיתוח.

אלה התנאים תוכנית זו, ויבשו כל שאר הבעיות השנויות במחלוקת צורה חדשה לגמרי, כאילו נגעה בהן ידו של מכשף. בעיית שיקום הפליטים תהיה פשוטה: בעזרת התוכנית לחלוקת מי-הירדן והלוואה בינלאומית, הם ישקומו בחלק הערבי של ארץ-ישראל ויהוו תוספת-כוח רצינית לארץ כולה. לתעשייה הישראלית יהיה מרחב מחייה חדש. הבסיס החקלאי של המדינה יתרחב במידה מכרעת. הביטחון החיצוני של המדינה ישתפר עד ללא השוואה. לפני יהודים דתיים תיפתח לרווחה הדרך אל הכותל המערבי.

במצב כזה אפשריים תיקוני-גבול בין שני חלקי הברית, מבלי להזיק לאיש, ובלי התערבות זרה.

איך מגשימים אותה? מה הכלים הדרושים? אפשר לגשת למיבצע האמיתי: עידוד הקמתה של תנועת-שיחרור פלסטינית בממלכת הירדן, שראשיה יוכלו להקים לה בסיס בטוח במדינת ישראל, כשם שעשה בשעתו הגנרל דה-יגול על אדמת בריטניה. לרשות תנועה זו יש להעמיד את כל האמצעים הממלכתיים האפשריים: תחנות-שידור, בתי-דפוס, מחסני-נשק, אמצעים כספיים.

מדינת-ישראל תושיט את ידיה למאמץ זה על-ידי ניהול מלחמה-פסיכולוגית תוקפנית. ערביי ישראל, שיקבלו הדרכה מתאימה, יוכלו למלא תפקיד מזהיר במיבצע זה, בתנאי שהיחס אליהם ישתנה בהתאם לכך.

ייתכן שברגע המכריע תבקש תנועת-השיחרור הפלס-טינית עזרה פעילה של צה"ל, אם על-ידי אימון גדודים של צבא-שיחרור, אם על-ידי מיבצע צבאי ישיר ונמרץ.

בשבוע שעבר התנדדה מלכת-הירדן ונטשה לנמול - גם מבלי שיופעל נגדה לחץ עצום זה. האם קשה לתאר כיצד יזדעעו ויתמוטט מיבנה זה תחת מהלומה מרוכזת כזאת?

תוכנית זו לחסל את הממלכה ההאשמית הירדנית תעבור תגובה חזקה מסביב לכדור-הארץ. היא תרכוש לנו שותפים, ותקים נגדנו אויבים.

להפתעתנו הרבה עלולים אנו למצוא עצמנו פתאום במחנה אחד עם המצרים. גמאל עבד אל-נאצר רוצה בשילוק הבסיס הבריטי עם המרחב. הוא רוצה במיגור ברית בגדאד שנכרתה נגדו בחסות האנגלים. הוא לא יוכל אלא לשמוח אם המחנה היריב יספוג מהלומה הגונה מסוג זה. אם ישראל תדע לנצל את שעת-הכושר, לא מן הנמנע שתיתכן ברית עם מצריים בתנאים נוחים - פתיחת דרך מגע אכסטריטוריאליית בין מצריים וארצות-ערב באסיה, והצטרפות ישראל למחנה הנייטרלי האסיאתי-אפריקאי.

אין להעלים את העובדה: יקומו לנו אויבים גדולים בדרך זו. בריטניה הגדולה תיפגע קשות. אמריקה עלולה להתרגז מאוד.

אולם בשעה כזאת יוצר בפעם הראשונה מאז תש"ח הרקע למדיניות-חוץ ישראלית עצמאית. כמו אז, כן עתה תופיע ברית-המועצות ככך ברית פוטנציאלית, ומאותן הסיבות ממש. נשק סובייטי שוב לא יזרום רק למצריים. הוא יזרום גם לישראל.

בריטניה תצטרך לשקול היטב כיצד להגיב במצב כזה. היא התחייבה לעזור לממשלת ירדן נגד אויב חיצוני. אולם היא לא התחייבה לעזור לה במיקרה של התקוממות פנימית. בזירה הבינלאומית ובאולם עצרת או"ם יעמוד מולה מחנה אדיר: כל מדינות הגוש האסיאתי-האפריקאי, רוב מדינות ערב וישראל, כל ארצות הגוש הסובייטי.

שחקני החיזוק מנהלים את המישחק באנגלית הכושים של הבחירות

כל מכירים את התמונה: מאמן הכדורסל עומר וצוותו באנגלית צברית: טרו דה בול" (זרוק את הכדור), "קאץ' איט!" (תפוס אותו), וחבורה של כושים אמריקאים מתרוצצים על המגרש לתיפארת מדינת ישראל.

משהו בזה קורה עכשיו במיגרשיה המיישדה קים הלאומי: הבחירות לכנסת.

למראית עין עוסקים בבחירות אישים ישראלים, על פי שיטות ישראליות. עוז ויצמן מזוי גייסות קיימים ובלתי-קיימים, בנימין בן-אליעזר חורש את הארץ כראש המטה למיגרום, וכך עושים עמיתיהם הקטנים והגדולים. **אך למעשה מתנהלות הבחירות האמיתיות במקום אחר, עליידי אנשים אחרים, לפי שיטות אחרות — ובעיקר, בשפה האנגלית.** בחבריהם יושבים שחקני החיזוק של המערך — מני מהדרה פוליטית של אולטי פרי — ומנהלים מעי רכתי בחירות אמריקאית על ארמתי-ישראל.

● צ'ארלס והמיליונים

מיליארדר היהודי-הקנדי צ'ארלס ברונפמן, אחיו של נשיא הקונגרס היהודי העולמי אדגאר ברונפמן, יורש האימפריה של הוויסקי, רצה לעזור לשימי עזון פרס.

בכלל, לפרס יש נטייה שאינה ניתנת לכיבוש למילי-יונים ורים, מעדנאן שאשוקגי עד ברוס רפפורט, ואלה מחוירים לו אהבה.

ברונפמן היה מוכן לתרום 2.5 מיליון דולר (פיסטוקים, לגביו). אבל הוא לא היה מוכן לתרום אותם למפלגה, אלא רק למטרה מסויימת.

הוא היה מוכן לתרום את הכסף כדי לשכור חברת סקרנים מסורסמת במולדתו הקנדית, "רסימה". זו התחילה לפני כמה חודשים לערוך סקרים כמעט יומיומיים עבור מפלגת-היעברי-דה.

ראש הסניף הישראלי של רסימה, העוסק במשימה זו, הוא אחד יעקוב לוי.

הסכום של 2.5 מיליון דולר מעורר ויכוח. טוען אחד המקורבים: "זה לא 2.5? אם כן, כמה? קצת פחות..."

● דיויד והתדמית

תדמיתן האמריקאית דיויד סויר, יועץ לענייני בחירות בארצות-הברית, עובד מזה שנים עם ועבור שימרון פרס.

עכשיו הוא מגיע לארץ בכל שבוע שני. בשבוע שבו הוא נעדר מן הארץ, הוא מפקיד את המי-לאכה בידיו אחר מאנשי-צוותו, גם הוא אמריקאי, כמוכן. תפקידו של סויר הוא לעבוד על תדמיתו של פרס. לשם כך הוצמד לפרס בימאיווידיאו. כליכוד הדכיכוי לאיש זה את הכינוי "האמריקאי עם העגיל", בשל העגיל שהוא עונד על אחת מאוזניו.

כל הופעותיו ותנועותיו של פרס מתועדות. אחריו סויר — או אחד מאנשיו — עובר עליהן יחד עם פרס, משמצים, מעירים הערות. הכל נעשה, כמוכן, בשפה האנגלית.

ככירים מפלגת-העבודה גילו לי בהתלהבות סויר ויתר על השכר הגבוה, שהוא הורגל לו בארצות-הברית. הם לא היו מוכנים לחשב את הוצאות הטיסות הטראנס-אטלנטיות ובתייהלון.

● לולו והמלפונים

לולו הוא צעיר שהביא מערך את הרעיון האמריקאי של "הגישה האישית". כלומר: פניה טלפונית למי-אות אלפי אזרחים ששמותיהם עלו במחשב, ואחר-כך מישלוח מיכתבים אישיים אליהם.

לולו ראה את השיטה באמריקה, ויישם אותה כתנאים הישראליים. מפלגת-העבודה שכרה את שרותו, וכך נולד המיבצע שהחריד את הליכוד והועיק אותו להגנה על צינעת-הפרט.

מסתבר כי "האזרח הקטן" מצמצף על ציני-עתה-הפרט, ומוכן בהחלט שיחדרו אליה. הוא שמה בשמונים אליו אישית, מתעניינים בדי-עותיו ובצרותיו, משתפים אותו בעניינים. את זה גילו מזמן באמריקה.

● הצוות והמחסום

אלה: מתי התחיל המערך להתכונן בבחירות? תשובה: לפני ארבע שנים.

אריה רוטברג, יוסי ביילין, משה תאומים ואורי סביר — שאליהם הצטרף מאוחר יותר גם עוזי ברעם — התי-חילו להתכנס מייד אחרי מינוי פרס כראש-הממשלה. הקבוצה נקראה "הפורום להכנת הבחירות" והתכנסה בכל יום שישי בבוקר.

לצר שחקני-החיזוק האמריקאיים פועלים שחקנים

במדיונה

העם

סיום עצוב

האולימפיאדה היא

חגיגה אבל רק

לקיבוצים. הספורט

הישראלי היחיד הוא

ספורט הפיצוחים.

החגיגה הגדולה נגמרה. האולימפיאדה הסתיימה. המוני בית-ישראל יכלו לנתק את עצמם מן המקלטים, שאליהם היו צמודים יומם ולילה, ולהתפנות לעיסוקים אחרים.

הצפייה באולימפיאדה היתה חוויה גדולה. עצם היריעה שהציבור הישראלי הוא חלק מציבור עולמי של מאות מיליונים היתה מרגשת. אך התרגשות זו היתה מהולה בעצב מסויי.

כי כל צופה ישראלי ידע שהוא בעצם קיבוצר בחגיגה של אחרים. לישראל לא היו חלק ונחלה באולימפיאדה זו. השתתפותה היתה סימלית, כמעט מגוחכת.

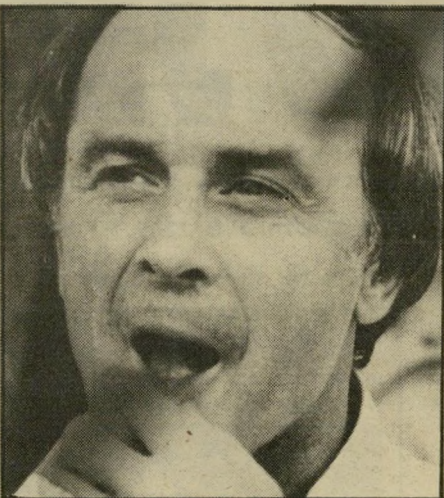
הניסיונות של ישראל להשיג לפחות מרליית-ארד מיסכנה אחת היו פאתטיים. האמת הפשוטה, שניכטה מן

מקומיים, וכיניהם משה תאומים, אריה רוטברג וצבי ("שישקו") פרידמן, שהקימו לפני כמה חודשים חברה לייעוץ תדמית. היא נשכרה כדי לייעץ לפרס. המוטו שהתגבש בין המיקצוענים, ושישלוט גם כח"ר שהטלוויזיה שהתחיל עתה: "הבטחנו — קיימנו".

הצוותים יודעים כי בעיית-הבעיות של פרס היא אי-האמינות. הוחלט לתקוף את המחסום הזה. לפי מיטב המסורת האמריקאית, יושם הרגש על האיד, לא על התוכן.

● הליכוד והמינסיים

ליכוד יש העוקבים כדאגה רבה אחרי האמריקני-ניצחיה של המערך. כי בליכוד, כך נראה לכמה מאי-נשיו, הכל מתנהל עדיין לפי שיטות ישראליות ישנות, ולא על פי השיטות האמריקאיות. נעשו ניסיונות לשכנע את ותיקי הליכוד בחשיבות

סויר צונח

החידוש האמריקאי. "קשה להילחם במנטליות..." נאנח באוזניו אחד מכוכבי הליכוד השבוע.

התשובה של הליכוד היא דווקא הרבקות בשיטות הישראליות הישנות והטובות. בעוד שהמערך ינסה לטש-טש את המסרים שלו לטובת הליטוש המיקצועני, ינסה הליכוד לדבר על ההקצנה השמאלנית של המערך. נציגי הליכוד יטענו כי המערך מסכים להקמת מדינה פלסטית-נית, ויזמינו אותו "לקרוא לילד בשמו" הם יטענו כי 20 ממועמרי מפלגת-העבודה במקומות ריאליים מוכנים — שומו שמיים: — להירבר עם אש"ף. קעת נערכים דיונים על הבאת המסר הזה לתשומת-לב הבוחר.

מנהלי המערכה של הליכוד — רוני מילוא, הממונה על ההסברה, אליעזר זורכין, הממונה על הפירסום, סרטי רוק ומשה ניסים מעליהם — מנסים לשמור על שלווה נפש וללגלג על שיטות-היכובא של המערך. אך הם לא יכלו להסתיר כמה פעמים את הפתעתם, כשנתפסו במיכ-ניסים מופשלים.

● ביבי וההקלטות

תחילה הוכר בתדרמה משיטת הגישה האישית (הס-קר הטלפוני, הדואר לבתים).

אך היפור האחרון קשור דווקא בסופר-סטאר החדש של הליכוד, בנימין (ביבי) נתניהו, הנראה דווקא כנציג השיטות האמריקאיות.

ביבי שריון לסידרה של עימותים עם נציגי המערך: תחילה עם הר"ר אפריים סנה, ואחר-כך עם יוסי ביילין. צוות המיקצוענים של המערך צפה מראש שנתניהו יהיה החלוץ המרכזי בשורת הליכוד, ועל כן נהגו כלפיו לפי שיטות הכדורגל: שמו עליו שמירה צמודה.

נתניהו זכה בשמירה חובקת-עולם. אנשי-המערך השי-גו את לוח הופעותיו ברחבי-תבל, וסוכן של מפלגת-העבודה ישב והקליט את דבריו של ביבי בכל מקום, אף בפילדלפיה, שם נאם לפני חודשיים. כל אמרותיו וסיסי-מותיו, המאגויות שלו והשפנים שנהג לשלול מן המיג-בעת נלמדו היטב.

כך יכול היה יוסי ביילין להפליט בעת העי-מות, בשלושה אולימפיות, "אבל בתאריך זה וזה, במקום זה וזה, אמרת ש..."

נתניהו הופתע לגמרי. כמה נעטקו ונתקו המילים מפיו. כמה מככרי הליכוד זועקים עכשיו: מול שיטות אמריקאיות חרישות אנחנו מפעילים שיטות ישראליות מיו-שנות!

כך זה ביבי 1988. קרוב לוודאי שב-1992 כבר יעמדו שיטות אמריקאיות מול שיטות אמרי-קאיות.

דפנה ברק

ספורט הפיצוחים. אין דרישה להישג של ממש, ואין פעולה ממשית של מערכת-החינוך בכיוון זה.

אם זה לא ישתנה, תהיה גם חגיגת האולימפיאדה הבאה כבמצלונה חגיגה של קיבוצים, המשתאים ליד מקלטי-הטלוויזיה מהישגיהם של אחרים. הימ-נון ישראל לא ינוגן ליד רוכן המרל-יות, ודגל ישראל לא יעלה מעל לראשו של אלוף נרגש.

טאבה

טאבה כמשל

להכניס לחדרי המלון

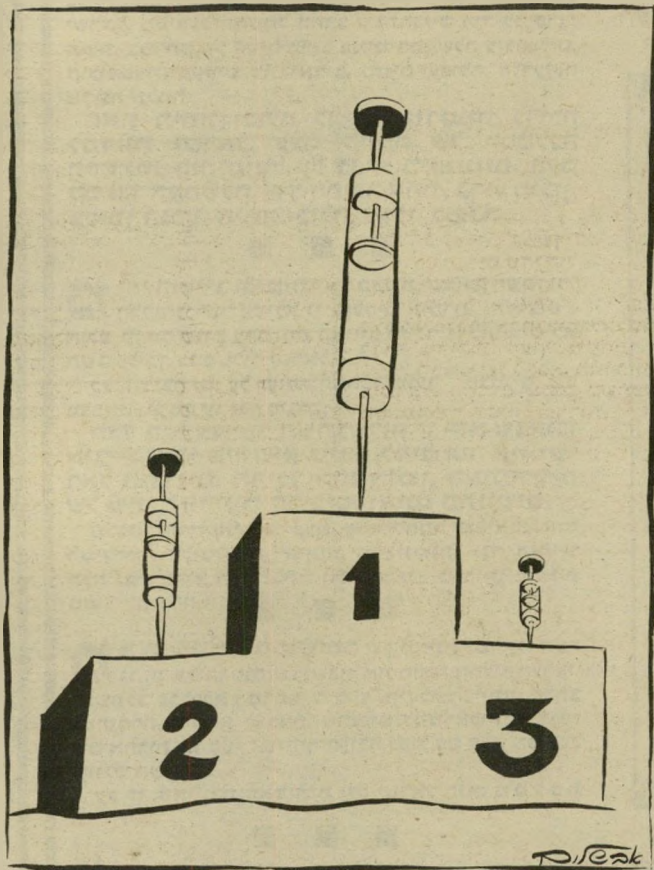
את כל מי שגרים

לפרשה. ולפוצץ את

הבנין.

פרשת טאבה מתקרבת לסיומה. עד הבחירות יאשימו שתי המפלגות זו את זו באחריות לאסון הנורא של אוכרן פיסת-חוף זו. למחרת הבחירות יפעלו שתי המפלגות ביחד כדי להציל מה שניתן להציל, ויגיעו לפשרה עם מצריים.

אולם טאבה היא סמל. היא משל. היא דוגמה לצורה שבה מתנהלים

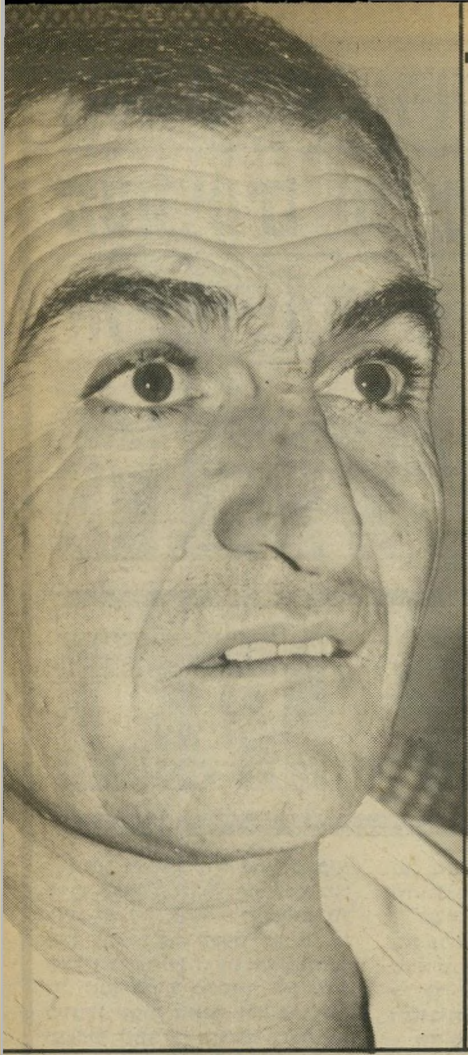
ענייני-המדינה בכל השטחים. **מי שואל?** זה התחיל כאשר החליט מנתם בגין שכדאי להחזיר למצריים את כל חצייהאי סיני — העומק האסטרטגי, המיצרים, הנפט, אתרי-הנופש, ההתנחלויות, העיר ימית — תמורת חוזה-שלום. זאת היתה החלטה היסטורית, ובזכותה רכש בגין לעצמו תהילת-עולם.

בחיפיון של סיום ההסכם ההיסטורי, לא שמו לב לפרטים קטנים כמו סימון הגבול בגירה זו או אחרת. לא התייעצו גם עם מומחים. בארץ אין הרגל לשאול לדעת מומחים לפני שמקבלים הח-לטות.

יתכן שאילו העלה או מישוה את בעיית טאבה, יכול היה בגין לפנות אל החוש האכזרי של אנוור אל-סאדאת, וזה היה מחליט בו במקום כמחווה כי טאבה אינה שייכת למצריים. אולי. אולם הבעיה לא הועלתה. נקבעו סידורים כלליים לקביעת הגבול הסר-פי. לפי סידורים אלה היה ברור כי טאבה תהיה שוב מצרית.

המירקע, היתה ישראל אינה קיימת על מפת הספורט. הרמה הכללית שלה היא הרבה מתחת לרמה הישראלית. **חצי בולגריה.** לא היתה בכך בושה, כאשר ישראל הישוותה את עצ-מה למדינות-ענק כמו ברית-המועצות או ארצות-הברית. אך ההשוואה לגרי-מניה המיוחסת היתה מבישה יותר. כי המדינה הגרמנית הקומוניסטית עולה על ישראל רק פי ארבעה בגודל אוכלוסייתה, ואילו מבחינת ההישג הספורטיבי היא רחוקה ממנה מרחק שנות-אור. בולגריה, גם היא מעצמת-ספורט, גדולה ממנה רק כפליים, מב-חינת גודל האוכלוסייה.

במדינות אלה קיימת התערבות ממ-שלטית מאסיווית לעידוד הספורט. בארצות-הברית ובגרמניה המערבית, לעומת זאת, קיים לחץ ציבורי. הפי-עולה מתחילה מגילאי הילדות, ונמי-שכת עד להישג האולימפי. מבחינה זו ישראל היא מדינת-ננס. למרות הצפייה ההמונית בתחרויות כדורגל וכדורסל, פורח בישראל רק

רפי מלכא ענה לשאלות דפנה ברק

וומר גייטי? איזה וומר גייטי!

● למשל מהליכוד?
בואי נאמר שהיו גיוסושים, ואני אמרתי למי כן ולמי — לא.
● מה אתה עושה בדיוק לטובת מיפ"ג לגת-העבודה?
המדובר הוא באבטחת מידע ואבטחה פיסית. אבל אני רוצה להדגיש שאני לא מתעסק עם זה ממש, פיסית, אלא רק מייעץ. אני מייעץ למפלגת-העבודה, כיצד לעשות זאת טוב יותר, וזל יותר.
● לפני כמה חודשים סיפרת שאתה מצטרף למרכז הליברלי. ירדת בינתיים מהעניין?
לא הצטרפתי למרכז הליברלי, אלא לשינוי (שהם חלק בתנועת-המרכז). אני עדיין חבר בתנועת-שינוי. נכון שהיה זה טבעי יותר שאייץ לשינוי בענייני אבטחה, אבל אין שם צורך בייעוץ כזה, לשימחתי הגדולה. אין כאן כל תורה בין עבודתי למען מיפ"ג לגת-העבודה לבין חברותי בשינוי: כמו שעורך-דין יכול להשתיך פוליטית, אבל חייב לעבוד...
● כמה מתבטאת הברותך בתנועת-שינוי נוי?
אני לא ממש פעיל, למרות שיש לחצים עלי שאהיה פעיל יותר. אני מגיע לכנסים, לפורומים שונים...

„עובדות בשטח“ אחריכך באו שני הרפתקנים שובבים, אלי פושארדו ואפריים פורן, ושיכנעו את בגין שכדאי להתחכם. אם יקימו מלון גדול במקום, לחש פרויקט באזורי בגין, ייווצרו „עובדות בשטח“, והמצרים יוותרו. טכסים זה הצליח מאוד בימי התור-כיום. כיום הוא אנאכרוניזם.
בגין התפתה. אולי כבר איבר באותו שלב את שיקול-הרעת שלו, אולי טיפז טשה האופוריה שלו את חושי. פרויקט היה מוכירו הצבאי, והוא ידע לתפוס אותו ברגע המתאים. המלון קם. הוא הפך במהרה לנקודת-הריכוז של העליית הישראלית העשירה, מקום שכולו IN. סם נפגשו היפים והיפות, לשם ברחו בעלים על מזכירותיהם, הנשים עם ירדיהן. טאבה הפכה צומת של פוליטיקאים, אנטי-בוהימה ואנטי-תיקשורת. מקום כזה אי-אפשר להחזיר.
מי חושב? אילו היתה נערכת בשלב זה התייעצות רצינית, תוך שמיעת דעתם האמיתית של המומחים, היתה הצמרת הפוליטית מחליטה שהיא רב על טאבה אבד מראש. ההסכם חייב ברורות, ובברורות לא היה שום של סיכוי שישראל תנצה. הטיעון הישראלי היה מבוסס על התחכמות היסטורית, ואילו הטיעון המצרי היה מבוסס על עובדה פשוטה: מיקום הגבול לפני מילחמת ששת-הימים. אילו הוסקה המסקנה, היתה המציאה מוותרת על הברורות ומשתדלת להשיג פשרה שתבטיח לישראל זכויות מסוימות בשטח, אחרי החזרת לרי-בנות מצרית. אבל לא זה חשב. איש גם אינו יכול לחשוב על ויתור בעידן של משלתי-אחרות-לאומית, המש-בית את המוחות.
כן, לפיכך? כך הגיעו הדברים עד הסוף המר. הברורות התכנסה, הסתיימה, החליטה. השטח יוחזר למצריים. אי אז התחילה המקלה הגדולה. אי אפשר להחזיר מלון קרש. זה עלבון. זאת בגידה. זאת מינכן חדשה. מלון משוחרר לא יוחזר. שנית מצדה לא תיפול.
פוליטיקאים ורזיים עלו על העגלה. מישמרת עיצרות הפגינו זו נגר זו. עסקן מקומי רזין, הנושא את מבטו אל ראשות-העירייה שאברה לו לפני שנים, הציע ככל הרצינות לפוצץ את המלון, כדי להילך את אילת. ההצעה לא עוררה רעמי-חזק. אם טאבה היא מצדה שניה, מועד לא לסיים את הפרשה במעשה גדול של הת-אכזרה?
השבוע הציע ליצן כיצד לפתור את הכעיה: להכניס להחרי המלון את כל מי שהיה שותף לפרשה בשלבים השור-נים, החל בצמר אלי ופרויקט וכלה ביצחק שמיר ושימעון פרס, ואז לנעול את הדלתות ולפוצץ את הבניין המי-למען יראו וייראו.

● אתה נשמע לי מאוכזב מהניסיון הקי צר שלך בפוליטיקה.
אני מאוכזב. אני מאוכזב מהפוליטיקה בכלל. כשי אני שומע על מה שקורה בטאבה, על המישחק הזה... כן, אני מאוכזב. מבחינה אישית, לא הגדרתי לעצמי כיוון של טריקת-דלת וחיסול-השבונות, כשהכרתי על הצטרפתי לשינוי. אלה היו העמדות הפוליטיות שלי מאז 1977. עמדותי אינן חדשות, אלא שלא יכולתי להביאן לידי ביטוי, בגלל עמדותי בשב"כ.
● בשב"כ ידעו על מעורבותך הפולי-טית?
מעולם לא הסתרתי את ריעותי. חבריי בשב"כ הכירו אותן. כשקרה מה שקרה ופרשתי מהשב"כ, התחילו לפנות אלי: „בוא, תישחק“ לאיש כמוני, שהיה שנים בשב"כ, זה היה קשה מאוד. רחיתי את החשיפה פעמים רבות.
● אילו היית מקבל כעת הצעה-שאי אפשר-לסרב-לה מהליכוד, כמיקצוען, איך היית מגיב?
נכון שאני צריך לפרנס את עצמי, צריך לעבוד. אבל יש דברים שאני לא מוכן לעשות אפילו כמיק-צוען — הייתי מסרב.
● מהטון שלך אני שומעת, בין השו-רות: „רק לא ליכוד!“ האם בגלל התנהגותו של שיעון פרס בפרשת השב"כ (בשטי רב להאמין לראובן חזק), אתה חבר בתנו-עתי-שינוי ולא חבר במפלגת-העבודה?

מיפלגת-העבודה שכרה את שרותיהם שלושה פורשי השב"כ ראובן חזק, רפי מלכא ופלג רדאי, כדי שירגלו אצל הליכוד לקראת הבחירות הקרובות — כך פירסם אילן שחורי, כתב הארץ לענייני מיפלגות.
זה קרה בדיוק במלאת שלוש שנים לביקורו ההיסטורי של סגן ראש-השב"כ דאז, ראובן חזק, אצל ראש-הממשלה דאז, שימעון פרס — הביקור שבו התרעע על הטיח של ראשי השב"כ בפרשת האוטובוס בקו 300.
ביקור זה היווה נקודת-מיפנה בפרשת השב"כ. כעת שבין רדאי-חזק-מלכא לכותרות-המיפלגת-העבודה הכחשה מייד. יש ההכחשות והפירסומים, יצרו מיסתורין. כיכובם של פורשי השב"כ בפירסומים רק הגביר מיסתורין זה ויצר סיבוך הילה. הנה, כמה פרטים בפרשה החדשה:
שמו של ראובן חזק אינו קשור לעניין. אמנם חזק אינו מוזכר בראשונה בהקשרה של מיפ-גת-העבודה. בתחילת שנות ה-80 פרש חזק מהשב"כ וסייע, במשך כמה חודשים, לראשי-עיריית ירושלים טדי קולק. גם באחרונה פורסם כי חזק שב לסייע לקולק.
חזק לא יצא לאומה, אחרי הפירסומים. לרפי מלכא ולפלג רדאי חברות-לאבטחה. חברות של רדאי משפחת ייעוץ ביטחוני לח"ל, ואילו שפרן, חברתו של מלכא, מתרכזת יותר בעבודה בישראל. השניים אמנם משתמים פעולה, אך הם מנהלים חברות נפרדות.
מלכא היה היחיד מבין פורשי השב"כ שזיחה עצמו מבחינה פוליטית. הוא הכריז, לפני כמה

כך לא פנו. בסך-הכל, אין מרחק רב בין עמדות העבודה ושינוי בתחום המדיני. ההבדלים הם בתחום החברתי והכלכלי.
אני לא מסכים עם התזה שמי שמצביע עבור מיפלגות קטנות כשמאל מצביע בעצם עבור הליכוד. אני לא חושב שזה נכון. אני מעריך שנינו ילך לקו אליציה עם מיפלגת-העבודה, ומידת השפעתם של שר אחד או שני חברי-כנסת המייצגים מרכיב קטן, אך קובע בקואליציה גדולה ממידת ההשפעה של שר או חברי-כנסת שהם חברים במפלגת-העבודה. כן, זה היה סוד כוחו של הרב אברהם שפירא... הכוח של שינוי בתחומים כמו שמירה על דמוקרטיה, שמירת הסטטוס-קו בעניינים הדתיים, כמרכיב קטן בקוא-ליציה, יהיה כוח גדול-יחסית. על כל פנים, גם לולא פרשת השב"כ, לא הייתי מצביע עבור מיפלגת-העבודה!
● הופתעת מהכותרות האחרונות בי ענייניך?

חודשים, על הצטרפותו לתנועת-המרכז. רדאי וחזק הזדרזו להבהיר שאין הוא מדבר בשם זהם אינם שותפים ליעותיו.
אחרי הכותרות שיצר מלכא כשחקן רכש של תנועת-המרכז, נאלם דום. אולם הכותרות שזעקו, בסוף השבוע, „וטרגייט!“ הוציאו אותו משלוותו. החלו שמועות שעל פיהן ששכר מלכא כדי לחקור על עברם של מרואייני המערך ולאמת את אמיתותם.
הפירסומים שהזכירו את שמו בנשימה אחת עם האשמות הליכוד, כאילו החדירה מיפלגת-העבודה מיקרופון למטה-הליכוד, הצליחו לשי-בור את קורי-רוחו וגרמו למי שהורגל בשתיקה רועמת, להשיב בפרוטרוט לשאלותי, להצטלם בשעתי-לילה מאוחרת בדירתו המטופחת שב-כפר-סבא, ואפילו להתרגז.
מלכא הוא גבר חסון, כתפיים רחבות, תווי פנים מעניינים שהבעתם משתנה משניה לשניה. הוא מעורר סקרנות, רצון לעמוד יותר על טיבו, מין גבר שכל אשה הייתה שמחה להתמוטט בזרועותיו. אפילו ביום השני בלילה, עת זעם על הפירסומים בענייניו, הוא היה בשליטה מלאה.

„אני שלם עם עצמי ואין לי מה לחשוש מעימות עם האמת... הכל שטויות במיץ עגבניות — השחלות, מיקרובנים, הלואי שידעתי במה מדובר!“

חברה נפרדת לייעוץ ביטחוני. נכון שראו אותו מס-תובכ במטרה-המפלגה, אך זה היה מהסיבה הפשוטה שהוא עזר לי. הוא חבר שלי. ביקשתי ממנו עזרה, אבל הוא לא יועץ רישמי של המפלגה ולא כלום. פירסמו כלי-כך הרבה שטויות...
● אז אתה הולך לאכזב אותי ולספר לי שאתם לא מרגלים אצל הליכוד?
איזה מרגלים! קראתי כאלה שטויות — מיקרו-פונים, השתלות. הלואי וידעתי על מה מדובר. אני מקווה שזה יירד מהכותרות, אבל אם זה ימשיך — נצטרך ללכת עד הסוף ולדרוש הכחשות והתנצלויות. לי — אין מה לחשוש. אני שלם עם עצמי ואין לי מה לחשוש מעימות עם האמת, אין לי מה להסתיר. אבל זה מרגיז! מרגיז אותי גם שמענים אותנו — את פלג, ראובן ואותי — „שלושת מורחי השב"כ“ — שוכחים מה היה, מי הלך, מה קרה. אנחנו פרשנו, לא הורחנו. עשו מאיתנו ומיוסי גינורס — אותו הדבר. אבל אין לי חשק לעורר זאת מחדש.
● אתה מתחיל להתחרט על כך שהפי-כמת לייעץ למפלגת-העבודה?
מתחרט! אני לא מוכן להיכנס למחתרת, לא רוצה: אבל זה מרגיז אותי, בהחלט מרגיז אותי. כבר עברתי, כמו שאת יודעת, חודשים מרגיזים יותר בתקופה האחרונה. כבר עברתי פירסומים מרגיזים, מגיפה של פירסומים. חשבתי שאני כבר מחוסן מהפוליו הזה.

הסביר ברייטס: „ההזמנות לחתונה של הרניו בגיבעת-השלושה עוררו בישיע לא מעט הרמות-גבה ועקימות אפי. אם מאיר נכנע לחששות של מוד-מניע לבוא לשומרון בעיצומה של האניתפארה, זה אפסר לא צפופת מאל-הריים?“
ואכן, היתה זאת הודאה בניצחון

לזיוות חמור הרבה יותר מכפי שנראה ככלייה-התיקשורת, שם חוגגת תעמולת המתנחלים. כך, למשל, מגלה המאמר כי בהתנחלות דולב היו צריכים החי-ברים להפיל גורל לפני ליל-הסדר, כדי להחליט מי יישאר בבית. שאר החברים חזרו לישראל וחגגו שם בחיק משפחותיהם, שסירבו להגיע להת-

המחרת יוסי-הפירורים המתה רח-בת-הרשע ש קיבוץ גיבעת-השלושה (ליד פתח-תיקוה) חובשי כפינת סרוגות ושבטים. כל המיזוים ציבור-הדתי-הלואי בים לא לקיבוץ של התק"ם כדי להשתתף בשימחתו של מאיר הרי-נוי, מראשי המתנחלים בשומרון וראש-המועצה-האזורית הראשון שמעבר לקו הירוק. את החופה והקידושין של בתו אירית ערך הרב ח"כ חיים דרוקמן...
כך תאר אינועם ברייטס במערב-אירוע, המסמל את המצב הקיים הרבה יותר ממצעיה-המפלגות והכרזות הפו-ליטיקאים.

נחלות. הוסיף ברייטס: „מאיר הרניו, כמו רבים אחרים בישיע“ שהעתיקו בזמן האחרון את שמחותיהם לתחומי הקו הירוק מחשש שהמומנים לא יישו לבוא להתנחלויות כגלל המצב הביטי-חוני הרעוע, לא התכחש לעצם של (המשך בעמוד 39)

האינתיפאדה לא בבית
המתנחלים חוגגים.
אבל לא בביתם. כי האורחים אינם מוכנים עוד להסתכן ולבוא אליהם.
למחרת יוסי-הפירורים המתה רח-בת-הרשע ש קיבוץ גיבעת-השלושה (ליד פתח-תיקוה) חובשי כפינת סרוגות ושבטים. כל המיזוים ציבור-הדתי-הלואי בים לא לקיבוץ של התק"ם כדי להשתתף בשימחתו של מאיר הרי-נוי, מראשי המתנחלים בשומרון וראש-המועצה-האזורית הראשון שמעבר לקו הירוק. את החופה והקידושין של בתו אירית ערך הרב ח"כ חיים דרוקמן...
כך תאר אינועם ברייטס במערב-אירוע, המסמל את המצב הקיים הרבה יותר ממצעיה-המפלגות והכרזות הפו-ליטיקאים.
העולם הזה 2666

תשדירי התעמולה מתחילים. האם יש בכלל צורך בהם? האם הם משפיעים על מישהו, וכיצד? על שאלות אלה ניסה יריב בן אליעזר, מומחה לתיקשורת המונים, לענות לענת סר גוסטי

הבחירות הן כמו "שושלת"!

יריב בן-אליעזר (עם אשתו) פרס ושמייר הם כמו קריסטל

מון? האם תוצאות הבחירות היו שונות, לולא התעמולה? קשה, ואולי בלתי-אפשרי, לענות על כל השאלות האלה, אך אין ספק שהן מתחדדות בימים קשים כליכוד, אותה השאלה אפשר לשאול לגבי המודעות בעיתונים ולגבי חוגי-הבית, ואז אפשר להגיע למסקנה שלא צריך כלום. יש, לדעתי, אי-הבנה ביחס למושג, קולות צפים. חושבים שא"ל הם אנשים חסרי-כיוון, כאילו אדם כזה יכול לעבור מהשמאל הקיצוני לימין הקיצוני. זה לא נכון. מי שמתלבטים מתלבטים בין שתיים או שלוש מיפלגות בעלות אותו הכיוון, וכוננת התעמולה היא לדחוף את הצף לכיוון שבו הוא צף".

האם רק הליכוד יכול להביא לדרך לפרצת הדרך, או שמא מורדת יש רק אחת ולכן העובדות מצביעות ר"ץ? הפעם מפ"ם או שצריך לדבר שלום עם אש"ף? האם זה הזמן לקום לתחייה, או שיש פיתרון שמו? האם רוני פרמינגר תשפיע יותר על הבוחר הצף, או שענת דולב תסחוף את המוונים אל המערך?

השבוע תיפתח בסערה תעמולת-הבחירות של המיפלגות ברדיו ובטלוויזיה. כל עם ישראל יישב מרותק למירקע, ומול פניו יחלפו גימיקים, נערות-זוהר, פוליטיקאים מהוקצעים המחבקים והמנשקים ילדים קטנים וזקנות קמוטות-פנים. סוקרי דעת-קהל יציפו את העיתונים בסקרים שונים וישוונים, שבהם ינסו לקבוע מי היה טוב יותר בערב הקודם. צוותי-מוחות יישבו לילות ארוכים בניסיונות להכין תשובות הולמות למכות שקיבלו המיפלגות אלה מאלה בערב-התעמולה הקודם. בעשרות אולפני-טלוויזיה ברחבי הארץ יעבדו מאות צוותי-הפקה, עד שעות-הבוקר המוקדמות, וינסו להביס את יריביהם.

דולב מי סוחבת יותר

לפני ימים אחדים התנהל מעל מירקע הטלוויזיה האמריקאית העימות בין מייקל דוקאקיס לג'ון רנ' בוש, שני המועמדים למשרת נשיא ארצות-הברית. למומחי התיקשורת היו דרושים כמעט יומיים לנתח את העימות, ובסופם החליטו שתוצאת העימות היתה תיקו. הם ניתחו כל נידע-פעף, כל זעזע בפרצו, כל ניואנס, כל כיחכוך בגרון, והגיעו לתוצאה. האם זה שינה במשהו את מאזן-הכוחות בין שתי המיפלגות האמריקאיות? האם תעמולת-הבחירות בארץ, העולה הון עתק, תשנה במשהו את תוצאות הבחירות?

פרמינגר

האם תמונתו של שמיר, שהופיע עה בשבוע שעבר בעיתונים ושעור ררה סערה בליכוד, עד כדי הדרישה לפטר את רוני מילוא מתפקידו במטה-ההסברה, גרמה למישהו מן הבוחרים להחליט להצביע למערך, ולא לליכוד? האם מישהו מן הבוחרים בכלל שם לב לכך ששמיר אינו מופיע במיטבו בתמונה זו?

האם תוצאות המיפלגות להע"ביר תוכן בתשדירי-התעמולה, המבוססים רובם על גימיקים חזו"תיים? האם הן מנסות להעביר תו"כ כן כזה? האם יש תועלת בכך שחלק גדול מן המאמץ התיקשורתי של שתי המיפלגות הגדולות מושקע בעיקר בניגוח ופחות בהאדרת עצי-

טראנספר, ואם החרדים יזכו במירב הקולות הם ירצו לקרב אותנו לדת. המצע הוא יותר הצהרת-כוונות של איך המיפלגה רואה את הנושאים העיקריים. כאשר מתחרים על פלח-שוק קטן ומוגדר, אפשר לחדר את הנושא. כשהולכים על פלח רחב ומורכב, צריך להשביע את רצון כולם, ולכן קוראים למיפלגות הגדולות סופרמרקט פוליטי.

שליטים ופירסומות יכולים לשכנע יותר אנשים להצביע, וגם להיות פעילים יותר.

אבל הרברים האלה מסיימים את תשומת-הלב מן הבעי"ות העיקריות. למשל, עכשיו יש התקוממות בשטחים הכבדי"שים, ושתי המיפלגות הגדולות רבות בנייהן על צורת התמונה של המנהיגים.

שני הרברים אינם קשורים זה בזה. האירועים בגדה הם אירועים, והכח"רות הן בחירות. שני האירועים יכולים להתקיים זה בצד זה. אין לי ספק שכל הנושאים יעלו במסע-הבחירות, בעיקר של שתי המיפלגות הגדולות. השאלה היא איזה טיפול יינתן להם. האם זה יהיה ברמה עמוקה, או ברמה של "שמיר הוריד את העיניים, אז הלכה טאבה". התעמולה גורמת לבאנאליזציה של הנושאים השונים, וזה בעיקר בגלל הטלוויזיה.

אם לא תהיה מחמיאה?

משה רבנו לא היה עובר כיום את אחוה-החסימה. הבן-אדם גימגם. הת"מית צריכה להיות יותר מובלסת, על חשבון התכנים. מרבית הציבור אינו קורא את המצע. לכן הטלוויזיה גורמת לחידוד ההבדלים. היא סוחבת יותר לכיוון הנוטה, הנלעג והקיצוני. מסרים לובד"אליאביים של שאיפה לשלום ולדו"קיום אינם עוברים בטלוויזיה, אבל סיגנון רפול של ג'וקים בכקבוק עובר טוב.

אבל זה הכל בעצם עבדי"דה בעיניים? ככל דבר הקשור בתיקשורת יש אחיזת-עיניים. אם נכנסים לשאלות

הליכוד יודע שאם ילכו לעימות פתוח, שמיר יפסיד מול פרס

מוסריות, או זה לא המיגרש הנכון. אפי"שר לומר שהמוטיבציה המוסרית היא, שאנשים רוצים להגיע לעמדת-כוח פ"ר ליטית כדי להגשים עקרונות מוסריים.

אבל גם זה לא מדויק, כי כל העקרונות של היום יכולים להתבטל מחר בגלל אילוצים פוליטיים.

ואתה חושב שזה מה שעושים בתעמולה? כן. התעמולה מדברת אל מי שצפים בין ההצבעה בעד מיפלגה מסוימת לבין אי-ההצבעה בכלל, כי ממילא שום דבר לא ישתנה. כוננת התעמולה היא לשכנע את האיש הזה ללכת לקלפי, וכאופן כללי התעמולה מצליחה בזה. מספרים על הנרי פורד, מתעשיית המכוניות, שאמר שעל כל דולר שהוא משקיע בפירסומת, חצי דולר הולך לאיבוד, אבל הוא לא יודע איזה חצי אף אחד לא יכול להוכיח שהמודעות עשו משהו למישהו, אבל בסוף הסיפור התוצאה היא כך או אחרת, בגלל הקמפיין.

ואילו זה היתה תעמולה בכלל, זה היה משנה במישהו את תוצאות הבחירות? אי-אפשר לדעת, אבל אז אחוה-ההצ"בעה היה נמוך הרבה יותר, וכמיקרה כזה יש מיפלגות שירוויחו. בדרך-כלל יהיו אלה המיפלגות הקטנות, כי הן מגובשות יותר, ויש שיפסידו, והן הגדולות.

חלק גדול מן המאמצים בתעמולת-הבחירות מושקעים בהצגת השלילי במיפלגה הירי"בה, ולא בהעברת מסר.

חלק מספור התעמולה הוא להציג את החיוב במיפלגה, ולהציג את החיוב על רקע השלילה של המתחרים. לכן עיקר התעמולה הוא להראות שלילי אצל המתחרה. בעשורים האחרונים, בעיקר מאז הטלוויזיה, כל פני החברה השתנו. שיטות-המכירה של המוצרים נעשו דומות. ואני מכליל בזה מוצרים כמו קוקה קולה ומנהיג פוליטי. הטלוויזיה היא כלי מוחשי חזותי וקצרי-טווח, והיא גרמה לכך שאנשים מתמקדים יותר בדיומיים מאשר בתכנים וברעיונות.

ציון צפירה, תעולם הזה

ארכיון העולם הזה

בן גוריון (בחתונת נכדו יריב בן אליעזר)
לא היה עובר בטלוויזיה

בצד הימני, הבעייה מסוכנת יותר, כי שם כולם מסתערים על עוגה מוגבלת. אם יש התלבטות, זה אצל הליכוד והרתיים המתונים, המפר"ל. כל האחרים משוכנעים בתפיסה הרתית או הלאומית.

יש מיבחר אדיר בין מיפלגות, שיש ביניהן הברליניזואנסים בלבד. ולכן יש חשש שכמה קולות יאברו לכל הגוש הזה, וזה חיזוק של גוש השמאל.

ואיפרופו זה, אני לא נגד ביקורו של שימעון פרס אצל הבאבא סאלי. כל הזמן הצטייר המערך כמיפלגה שבזה ליוצאי ערות-המזרח ולמסורת. זה לא הופך את שימעון פרס למרוקאי או לחרד. אבל זה שובר את המיתוס כאילו פרס, הסוחב את המערך על הגב, הוא אנטי-מסורתי. זה הפשיר את הקרח בין פרס לבין רבים שטענו שהוא מזולזל במסורת.

המערך, הייתי מוקיע את האנשים האלה. הייתי יורד עליהם כאסה. עם ר"ץ יש לי בעייה. ר"ץ הולכת יותר מדי על הנושא שאינו רלוונטי למתלכטים בינה לבין המערך. ר"ץ מוכרת, יודעים מה היא מייצגת. הם לא מוצר חרש. הבעייה של האנשים היא שהם חושבים שאם הם יצביעו ר"ץ, הם אולי יחלישו את סיכויי פרס להיות ראש-הממשלה. הייתי עובר רק כדי לשכנע את האנשים שר"ץ, לא זה בלבד שאינה מחלישה קואליציה בראי שות המערך, אלא מחזקת אותה.

התזוה צריכה להיות מחוברת לתיזה המרכזית של ר"ץ: לבלום את התי-חרדות המדינה. צריכים לומר שלא רק שלא נחליש את פרס, אלא נחזק אותו. אם פרס יצטרך לעשות קואליציה עם

יותר אנשים לקלפי, ואולי מצליחה להעלות לשלטון את אותם האנשים שהבחר מאמין שהם יכולים להזיז דברים.

■ ■ ■

● אי-אפשר להתעלב מן הצד הבלבלי של תעמולת הבחירות, זה מאודי-מאוד יקר.

אני מסכים, אבל יש המון דברים שהם ביוזבו, או מה?

■ ■ ■

● כמומחה לתיקשורת המודיום, איזה עצות אתה יכול לתת למיפלגות?

לדעתי, המערך צריך לקחת צוות קטן ומצומצם ולחדר את הנושאים. המערך נראה כיום פרוזה מבחינת

תכונות טלוויזיוניות, ומחזק לזה הוא לא כלום.

● אם לחזור לרגע להשוואה לפדרות הטלוויזיוניות — גם כאן מהפשים מישוהו נאה, שדיבורו רהוט, כדי להודות אתו כמו עם קריסטל מ, שו שלת"?

נכון.

● בטווח של שנים, מה שינתה הטלוויזיה?

היא נתנה תאוצה שונה לכלי-הרכב. לעיתון יש תמונה וצבע ומילה, לרדיו יש רק קול, לטלוויזיה יש הכל וזה גם זו. לכן היא ערוכה לתת מידע הרבה יותר קלילהבנה, אבל היא מחייבת מאמץ הרבה יותר קטן. ובכל מקרה, אם יש לך עכבות מוסריות, את מוכרת רעה.

● זאת אומרת שצריך להי יות לא-מסורתי?

לא. יש חוקי-מישחק. אינני יכול לשחק על המגרש הזה — שהוא רגשני, חזותי ורדוד — אלא לפי הכללים האלה. אם יש לי עכבות מוסריות, אני צריך להתעלב מהן, אחרת לא אעביר את המסר. אם אתה רוצה להיות מעמיק, תכתוב ספר. אבל אז מי יקרא את זה?

הטלוויזיה גררה אחריה גם את העיתונים. היום חדשות קובע את

מגסים. הם הולכים לשוקים, לחוגי בית, למיפועלים.

לפני כמה ימים קראתי בעיתון שיש פוליטיקאים במערך שמתמרמרים על-כך שלא מצלמים אותם בטלוויזיה. הור פעה בתשדירי-התעמולה אינה צופר. זו לא חתונה, שבה צלם-הוויריאו עובר משולחן לשולחן ומצלם את כל האור-חיים. בתעמולה צריכים להביא את האי נשים הכייראפקטיביים. אסור להביא את מי שהם עילגים, או מי שיש להם עוויות כפנים.

ניסים וזוילי, למשל, הוא איש שמצ"טלם נהדר בטלוויזיה, כנ"ל מיקי בר-זוהר. רבין, למרות שהוא מדבר נגד כל החוקים, מצליח להקרין יציבות ואמ"י נות. לפרס יש פופולריות יחסית גדולה והוא גם יעיל יחסית. תוסיפי אליהם עוד אחד או שניים מהעצירים כמו אבי רום בורר, אלי ריין, עמיר פרץ, חיים רמון, ויש גלריה של ארבעה או חמישה איש שיכולים להעביר מסרים בצורה ברורה. ואז המסר הטלוויזיוני מגובש יותר וברור יותר.

אבל פה נכנסת בעיית האגורטרופ של הפוליטיקאי, האומר לעצמו "אם אני לא מופיע, משמע שאני לא קיים".

„בתעמולה צריכים להביא את האנשים הכי אפקטיביים, אסור להביא את אלה שהם עילגים, או שיש להם עוויות כפנים”

● אתה רוצה לומר שסיכויי ההצלחה של פוליטיקאי טוב בים יותר אם הוא נראה טוב יותר?

אם הוא ממצמץ ונזרוטי ועילג ובוזע מילים, סיכוייו טובים פחות מאשר אם הוא לא.

● אבל פה מנסים להעביר מסר של מיפלגה, ולא את הופי עתו הטלוויזיונית המבריקה של איש כמו ביבי נתניהו, שאיש אינו יודע מה המסר שלו.

הטון, וכולם נגרים אחריו ליתר חזותיות, למסרים יותר קטנים, ליתר פיקנטיות.

יש עוד נקודה חשובה: הסטיגמות. המערך נתפס כמכובד יותר, במיוחד עלידי כוחותיו. אנתנו כיום שמם פחות לב למצעים ספציפיים מפר רטים, ומסתכלים יותר כרמות שא נחנו מאמינים שתוכל לנהל טוב יותר. וזו שוב השפעה טלוויזיונית.

לנתניהו מסר ברור מאוד וטלוויזיוני. יונאי הצלו הכל בשחור ולבן. בכל הסי דרות הטלוויזיוניות הרמויות הן חר-מימדיות. במובן זה אינני מבדיל בין הסדרות לבין תשדירי-הבחירות. הכלי הוא אותו הכלי, והוא חזק יותר מאשר המופיעים בו. לכן הם צריכים להתאים את עצמם לכלי, ולא להיפך. הטל-וויזיה כופה הופעה מסוימת.

לליכוד יש במובן הזה בעייה גדולה יותר מאשר למערך, כי יש

● אתה בעד עימות בין ראשי שתי המיפלגות הגדרי לות?

רק אם העימות יהיה פתוח, בלי להכין שאלות מראש. במיקרה כזה צד אחר יכול להפסיד חזק. השני אולי לא ינצח, אבל אחר יפסיד חזק.

● כלומר, אתה בעד עימות?

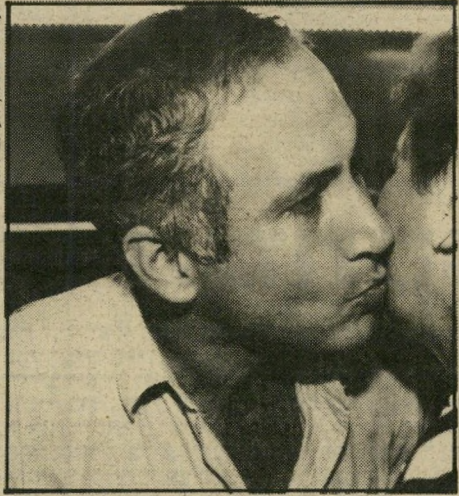
אם עימות, או עימות אמיתי. לא הראמה טלוויזיונית עם טכסטים מוכנים מראש, כי אז יש שחקנים שיכולים לעשות את זה טוב יותר.

החוכמה היא, שמישהו ישאל שא לות קשות כדי שיראו שהם מתמצאים בחומר. התנגדות הליכוד נובעת מה עובדה שהם יודעים ששמיר יפסיד. הליכוד, מבחינתו, צורך. אם פרס יסכים לתנאי הליכוד, הוא ישחק ליריבים.

● ומה דעתך על העימות הצפוי בין ריין לתחיה? יש בכלל שפה משותפת ביניהן?

זה סתם גימיק. הם לא נלחמים על אותו פלח-אוכלוסיה. זה כאילו לקבל לגיטימציה של „הנה, גם אנחנו משה חקים כמו שתי המיפלגות הגדולות.” וגם אילו היו הולכים על אותו פלח-אוכלוסיה, אין לי ספק ששולה אלונני היתה אוכלת את יובל נאמן.

כל אחד מהם רוצה להראות לתומכים שלו שהוא יותר תקיף מהמתחרה. התחיה תנסה להראות שהיא מסוגלת לבלום את השמאל, ושולה אלונני תנסה להראות שהיא מוכשרת לענות לימין הקיצוני יותר מאשר המערך.

ביבי
הכל בשחור ולבן

רבין
מקרין יציבות

זוילי
מצטלם ונהדר

הדתיים כשהוא גדול ור"ץ ומפ"ם קטנות, יכולת-המיקוח של הדתיים גדולה יותר, ואם ר"ץ ומפ"ם תהיינה גדולות, פרס לא יוכל לעשות ויתורים גדולים כלכך לדתיים. וזה, לדעתי, צריך להיות המסר של ר"ץ: שבער שלום הם מוכנים לעשות קואליציה עם הדתיים, אבל לעזור לפרס לא להתמסר לדתיים טוטאלית.

● ומה עם מפ"ם?

הם היחידים המייצגים כיום את הפועלים. היתה להם תרומית של מיפלגה אשכנזית וקיבוצניקית, והם צריכים לפרוץ את התרומית הזאת, ועל זה הם צריכים ללכת חזק.

היום הציבור מכיר את המנהיגים מאוד מקרוב, כי הם נמצאים אצלו בסלון. פעם העריכו את המנהיגים, כי לא הכירו אותם. הם היו רחוקים. לכן הפעם, כמו בפעמים-קודמות, נוכל לראות את שמיר בחברת הנ-כרים שלו, ואת פרס בסלון ביתו. הם יכניסו אותנו לתחום האישי, כי זה מה שהטלוויזיה עושה. היא מקרבת את הרמות ומרחיקה את הנושא.

● וזו רמאות?

לא רמאות. הכל העמדת-פנים. **● אבל פה מדובר על ניהול מדינה, על קביעת גורלות!**

כבר אמרנו שהתעמולה מביאה

להם יותר מרי אנשים שטובים לטל-וויזיה.

אפשר להסתכל בהיסטוריה ולקחת את דוד בן-גוריון. הוא עוררים על מישקלו הסגולי הגבוה כמנהיג. כשצופים היום במישרי-מוקד שהוא הופיע בהם, אי-אפשר להבין מה הוא אומר. הוא היה בולע מילים. לכן היה כיתוב מתחת לתמונה. כיום, אם לא היה משפר את צורת-הדיבור שלו, זה לא היה עובר בטלוויזיה.

הבעייה היא שהדברים האלה הופי כים לעיקריים. משגשג מי שיש לו

טאבה לא מעוניית

בצמרת הייבוי הגיעו למסקנה כי לא ניתן יהיה להשתמש בנושא טאבה כבליינג'ר נגד המערך בתעמולת הבחירות. למחרת פידסום פסקי הדין היו מושקעים הכל כמצורת זאב כי עניין טאבה ימשש אותם בתעמולת הבחירות, ויהווה מגוף להבסת המערך. בבדיקה מהירה, שנערכה בשימחת יתורה בין פעילים מן השורה ומיספר רב של מקורבים ללייבור, התגבשה המסקנה שהנושא שישוט אינו מעניין את הציבור.

מדוע עלות מניח טאבה?

קיימת תעלומה סביב מניח "מלונות יסוף", חברת האחזקה, שבבעלותה מלונות סוססה כטאבה ובירושלים. אחרי שנודע על פסקי הדין בעניין טאבה, עלה שערן של מניח אלה ביותר מ-10 אחוזים. בבוסה רוחות שמועות סביב עלייה זאת, ההסבר המקובל הוא כי בעלי הבלות גדולות ממניח אלה מגדילים את החזקותיהם, מתוך תיקוה לרווחים קלים ומחירים אחרי שממשלת ישראל תשלם סיוציים על סיני המלון.

יפת הזהיר את אייזנברג

בראיונות שהעניק שאול אייזנברג למוספי סוף השבוע בשבועות האחרונים לא רצה המיליונר להחזיק את הדיבור על הקרע שבניו לבין חתנו, יונתן זוכובצקי, ושותפו המגזן, מיקי אלבין. הקרע נוצר אחרי שאייזנברג גילה באיחור רב שזוכובצקי ואלבין מושכים מחברותיו כספים לצורך גילגול כבורסה. מסתבר כי מי שירה את יריית הפתיחה בסרשה ושגילה את אוזנו של אייזנברג, היה יושב ראש מועצת המנהלים של "בנק לאומי" דאז, ארנסט יפת. יפת טילפן לאייזנברג ושאלו אם הוא יודע על חוב של 35 מיליון דולרים שהצטבר בחשבונותיו. אייזנברג הודיע ליפת כי בכונתו לכסות את החוב כולו, אך שיש לסגור מייד את החשבונות שבהם פעלו אלבין וזוכובצקי לאלתר. אז התחילה החקירה במישטרה, שהסתיימה בקפיצתו הטרמית של אלבין אל מותו.

רישמי מכישים מקורביהם את ההתעניינות ברכישת הבנק, אך נודע כי כמה גורמים, שיצגו בדרך עקיפה את מישפחת ספרא, ניהלו ריזנים ראשוניים עם גורמים באוצר.

מדוע ביו לא בא

המנכ"ל המתפטר של "בנק לאומית" צדיק בינו, לא השתתף השבוע בוועידת "קרן המטבע הבינלאומית" בברלין. שתי סיבות מנעו את השתתפותו. האחת: התפטרותו, שהייתה גלים בחבריהם של בנק לאומי האחרת; הירידות נוספת בכיסוי העבודה בין הנהלת הבנק לעובדים.

295

ביום השני, ה-3 באוקטובר, היום ה-300 של האינתיפאדה, הודיע דובר צה"ל על 214 הרוגים פלסטיניים בשטחים הכי בושים. מיספר זה אינו כולל את ההרוגים מירי מותנחלים ומסיבות אחרות. לפי ספירת "העולם הזה" הגיע מיספר ההרוגים ל-295. לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 377 הרוגים, לפי הפירוט הבא: 250 הרוגים מירי חיילי צה"ל ומת"נחלים. 33 הרוגים ממכות ומהתחשמלות. 63 הרוגים כתוצאה משיאית גזא. 31 הרוגים כתוצאה מסיבות אחרות.

כהן אבידוב לקולומביה?

שמועות בלייבור מוענות כי יתכן שמאיר כהן אבידוב יתמנה כשגריר ישראל בקולומביה. השגריר הקודם, יעקב גוטל, עומד לסיים את תפקידו בקרוב, ובאחרונה נראה מסתדר עם כהן אבידוב, שיצא לאתר-מכון במפתיע לתמישה שבועות לדרום אמריקה. מקורות בלייבור מסבירים שאם יקבל כהן אבידוב את התפקיד, יהיה זה פיצוי על עבודתו בתנועה ועל המהלומה הניצחת שספג בכחירות המנימיות בתנועה.

צפויים עיצומים ב"הארץ"

העיתון "הארץ" עומד לפני שביתה, כתוצאה ממאבקים בין בעלי העיתון, גרשום ועמוס שוקן, לבין ועד העובדים, בראשותו של העיתונאי הזותיק זאב יפת, שהוא גם סגן יו"ר אגודת העיתונאים. הסיכסוך נסוב על כוונתו של עמוס שוקן לפרק את הטכניק העבודה הקיימים ולהחליפם בחוזים אישיים, כפי שכבר נהוג בעיתון האחר שבבעלותו, חדשות עשרות עיתונאים ותיקים בעיתון מתנגדים ככל תוקף לכוננת שוקן, בעיקר מפני החשש לאבד את זכויותיהם. שוקן אישר שהאירגון הארצי של העיתונאים יקום בצעדים אירגוניים, בהמשך לפניית הארץ לבית הדין לעבודה למתן פסקדין הצהרתי, המתיר להעסיק עיתונאים בחוזים אישיים.

עוד מגיפה מתקרבת!

מגיפה של דלקת קרום-המוח הוויראלית, שכבר הפילה קורבנות רבים במיצריים, מתקרבת לישראל, ויתכן כי תגיע כבר בחודשים הקרובים. לא ברור איך מתכוון מיישרדה-בריאיות לטפל בסכנה, במיוחד לאור העובדה שחיסון יחיד עולה 150 דולר לאדם, וחיסון האוכלוסיה כולה יכול להגיע להוצאה של מאות מיליוני דולרים. בינתיים נמסר כי השגרירות האמריקאית, המודעת לבעייה, החלה בחיסון המוני של כל עובדיה, וגם בחיסון עשרות הישראלים הנמצאים בקישרי-עבודה או במגע ישיר עם עובדי השגרירות. התפשטות דלקת קרום-המוח דומה להתפשטות מחלת השפעת, ואין כל צורך במגע ישיר כדי להידבק בה. היא גורמת לעיוורון, שיתוק ויכולה להסתיים גם במוות. שרת-הבריאות שושנה ארבל-אלמוזלינו מסרה ל"העולם הזה" כי למיישרדה-בריאיות עדיין לא יודע דבר על המגיפה.

מיונים מוסיקליים בלייבור

דויד קריבושה התמנה כמפיק תשדירי התעמולה של הלייבור ברדיו. שתי דמויות נוספות שהצטרפו למטה הבחירות של הלייבור הן שוער-העבר יעקב וורחוב, שיעסוק בפעילות באירגוני הספורט, והאלוף (במיל') ג'קי אבן, שיעסוק באירגון.

מע"ן נגד בוי-ברק

השבוע מתכוון מינהל העבודות הציבוריות

להתחיל בסילוק ערימת הגרוטאות שעומה עיריית בני-ברק בסמוך לצומת קוקה-קולה, בגיבעת-שמואל, במטרה למנוע את הקמת המיחלה המתוכנן במקום. העירייה השליכה במקום מכניות ישנות במיסגרת מילחמה במע"ץ (ברשויות-התכנון). טענת פרנסי בני-ברק היתה שהקמת המיחלה תגביר את חילול-השבת בגבול עירם. מע"ץ נכנעה לבני-ברק במשך תקופה ארוכה, וגמנעה מלגשת לעבודות פיתוח במקום. בנתים הודומו הכספים, שנועדו לפיתוח הפקס האינסופי בצומת, לבניית מיהלפים אחרים. כעת הוחלט במע"ץ שלא להבליג עוד, ולגשת לעבודה ללא דיחוי.

אקדמאים לשרות המדינה

נציבות-שרות המדינה הודיעה בימים האחרונים כאשר יותר מ-500 אקדמאים, רובם בעלי תארים גבוהים, הגישו את מועמדותם לתפקיד הוועץ הכלכלי באחת משגרירות ישראל בדרום-אמריקה. בנציבות אין זוכרים הסתערות כה גדולה של אקדמאים, המבקשים לקבל משרה כשרות ממלכתי, וכיחוד נייעדים שאינם נחשבים כיעדים מושכים. בגלל מיספרם הגדול של המועמדים הוחלט להקים כמה ועדות, כדי לבדוק את כל מי שביקשו להציג את מועמדותם.

מייקל ג'קסון לא יבוא

מוגעים השאים התנהלו, במשך חודשי אחדים, בין אמרגניו של הזמר מייקל ג'קסון ובין קבוצה של משקיעים סמויים בארץ.

במיסגרת הופעותיו של הזמר באירופה רצתה הקבוצה הישראלית להביאו לשתי הופעות בארץ, כפי שנעשה בזמנו עם הזמרת טינה טרנר. אך לפני ימים אחדים הגיע מיברק מאחד מאמרגניו של הזמר, ובו נאמר שבגלל האינתיפאדה מסרב הור מר להופיע בארץ, כאות הודעה עם תר שבי השטחים הכבושים.

השוטר אזולאי יסרט באמריקה

הסופר אמריים קישון נואה כאחד הימים בבניין השגרירות האמריקאית בתל-אביב. ביוזר קצר העלה שהסופר לא בא לשם כדי לקבל אשרה. הוא בא להתרועע על יסוריבת, המקנה למפיקים האמריקאיים זכות להשתמש בתסריט של הסרט "השוטר אזולאי" בבסיס לסרט דומה, שיתק בארצות-הברית.

פסטיבל עכו - יקר מדי

התמרמרות שררה בפסטיבל עכו על מזידים נכוחים של כרטיסים. מחיריהן של הצגות, שכל אורכן לא עלה על שלוש-דיבועי השעה, הגיע ל-25 שקלים, והקהל, שרובו היה מורכב מצעירים, צריך היה להסתפק בהצגות מעטות, תחת לראות כמה הצגות, כפי שנהוג בדרד-בלל, באירועים מסוג זה.

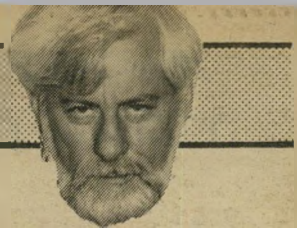
ידיאו בסניפי הדואר

אגף-השיווק של הדואר מתכוון להציג בשנה הקרובה בסניפי הדואר מיקרופילמונייה, שיקרינו לקהל הממתנים בתוך סירטוני-ידיאו, שיפרסמו מידע על כל הקשור בשרות הדואר. אגף-השיווק הוא אגף חדש בשרות-הדואר, שתפקידו הוא לעסוק בקידום-מכירות, כפי-דומת וכי-סניכו-לדואר.

חב"ד לפגישה עם

נשיא ארצות-הברית

יו"ר אגודת צעירי חב"ד בקרוז, הרב משה אורכמן, עומד להיפגש עם נשיא ארצות-הברית, רנלד רגן. הפגישה תתקיים באמצע החודש הבא במעון הנשיא בבית הלבן. לפני כשכועיים חוד הרב אייזכמן מארצות-הברית, שם פגש עם הסנטור רוני בושוניץ, העוסק בראש מטה הבחירות של המפלגה הרפובליקאית. כפגישה זאת תואם המפגש עם הנשיא רגן.

זה לא עניין של מה-ב-כך!

אז כמו נכנינו

לאגודות המיקצועיות השמאליות היו מיליוני חברים. מדוע לא יצאו לרחוב בעוד מועד כדי לשים קץ להתפרעות המתמשכת?

ככל רחבי גרמניה היו קיימים כוחות מיישטרה גדולים, חרורים נמישמעת גרמנית. כרוב חלקי גרמניה היתה המיישטרה כפופה לממשלות מחוזיות סוציאליסטיות. כך בפרוסיה, שהיוותה הפרוסית היתה מפורסמת ביטולות.

אולם במשך כל השנים האלה פעלו הס"א כמעט באינ-מפריע. מרי פעם אמנם הוצא האירגון אל מחוץ לחוק במחוז זה או אחר, או שהוטל איסור על לבישת מדים כפומבי, או שנאסר על היטלר לגאום בצניור. כן, גם זה קרה ברפובליקה הוויימאריה המושמצת. שום דבר כזה לא קרה עדיין בישראל!

אך כל אלה היו תגובות זמניות ושוליות. למעשה לא היתה מעולה ה"תנגדות תקיפה ויעילה לחבורה הנא" צינה, גם כשהיתה קבוצת-ישוליים קטנה.

כשהגיעה לשלטון זה היה מאוחר מדי. אז כבר היתה ההתנגדות מסוכנת. מי שהתנגד הושלך למרתפי-היעיניים של הס"א, שהפכו בויליה למיישטרת-עזר, ושהשליטו במדינה כולה מישטרה-אימים.

יש סיבות רבות לריפיון התגובה. אחת מהן היתה, בלי ספק, כי המיישטרה עצמה נדבקה בחיידק הנאצי. שוטרים רבים הודרו נליבם עם הבחורים האלימים של היטלר, ושופטים רבים חשבו נליבם שאין להתייחס באותה הצורה לבריונים הפטריוטיים ולמתנגדיהם השמאלניים, עוכרי-גרמניה.

האלימות המאורגנת, ההתנכלות הברוטאלית לבני-מיעוטים, האגרזי פנות הפטריוטיות — כל אלה משכו לא רק את מוכרי-החמוצים בשוק הגרמני, אלא גם את ליבם של רבים במסודות השילטון.

ל זה קיים כיום בישראל. לא בנוסח של גרמניה 1932, ערב המהפך. הלאומי, אלא בנוסח של גרמניה 1928, לפני המשבר הכלכלי הגדול.

אחד היתרונות של פלוגות-הסער טמון בכך שדי באנשים מעטים מאוד, כדי לעשות רעש גדול מאוד.

מעשה-אלימות אינו זקוק למישרד-פירסום. הוא מוכר את עצמו. הוא מתפרסם אוטומטית בכלי-התיקשורת. אנשים מעטים מאוד יכולים, במדינה כמו ישראל, לעורר המולה גדולה יותר מאשר רבבות אחרים. די בכמה עשרות מגוייסי-קבע שכירים.

החולצות הצהובות (הדמיון לחוס-חרדל אינו מיקרי), הדגלים, סיגנון הגיחות האלימות, האסיפות המאולתרות ברחובות ובכיכרות — כל אלה נועדו להשיג בישראל את אותם היעדים שהשיגו בשעתו בגרמניה.

בישראל חוקו חוקים נגד הגזענות, ואף אחד מהם לא הופעל מעולם נגד כהנא ואנשיו. יתכן שכאחד הימים ישאלו מדוע.

יתכן שבאחד הימים ישאלו גם היכן היו המיישטרה ומישמרי-הגבול כאשר קרו הדברים. והיכן היו רבבות הבחורים הצעירים והבריאים, בני הצבאים, יוצאי היחידות המוכרות הצהיל.

היכן היו שריהמיישטרה הסוציאליסטי (כאן עכשיו כמו אז שם). ומיפלת-העבודה. ואירגוני-השמאל. וכל האחרים הטובים, שומרי-החוק, הכלתי-אלימים, שוחרי הוויכוח ההגיגני וההגון, אנשי ארץ-ישראל היפה.

יחיד עומד חסרי-אונים מול האלימות של קבוצה קטנה אך חסרת-מעצורים. יש להעמיד מולה קבוצה מאורגנת, נחושה, המוכנה להשליט סדר, כאשר המיישטרה אינה מוכנה או אינה מסוגלת לכך.

כיום מעטים אנשי-כהנא. נאמר שהם מיפלגה שולית. בהחלט. אך די במשבר אחד כדי שתצמח, כן-לילה ממש, לתנועת-המונים גדולה, ותגרוף את כל הישגי התחייה, רפול, גנרי ושאר החובכנים.

כפי שנאמר בשירי של הורסר וסל, בשוניים המתבקשים: "סנו את הרחוב / ללוכשי החולצות הצהובות! / סנו את הרחוב / לאיש תנועת כן...!"

גונו. פלוגות-הסער היו מישפחתו, עבודתו, הבילוי שלו. הן היו התוכן הרובני של חייו, ולפעמים התוכן הרביעני. הוא חי למען המיפלגה, ורבים גם מתו למענה.

המיפלגה נתנה לו רגל, מדים, הרגשת-שייכות, הרגשת-כוח, הרגשת ערכיה-עצמי. פלוגות-הסער אספו מן הרחוב מובטלים ורועיי-זנות (כמו "הגיבור" הורסט וסל, שחי עם זונה ושנהרג בקטטה עם קומוניסט. על שמו נקרא הימנון פלוגות-הסער). הפלוגות משכו אליהן בורגנים ועירים, שחשו כי חיהם מתבזבזים מאחורי הרלפק של חנות, נערים מתבגרים שתלמו על חיי-גבורה, עקומים למיניהם החושבים שהחברה רחנה אותם, סוטים מכל הסוגים החושבים שהם רפוקים, מהגרים שרצו להוכיח שהם יותר גרמנים מאשר הגרמנים עצמם. כל אלה לא מצאו במיפלגות האחרות

חברי פלוגות-הסער אחרי תיגרת-רחוב: מובטלים ועקומים

דבר שימלא את החסר בחייהם. פלוגות-הסער העניקו להם את ה"תשובה".

שנים שבהן פרחו הרפובליקה הגרמנית מבחינה כלכלית ופוליטית, היו פלוגות-הסער אירגון שולי למדי.

אך כאשר סרץ המשבר הכלכלי, רי מיליוני גרמנים הושלכו ממקומות-העבודה, השתנה מצב זה כמעט כן-לילה.

בשכונות-המצוקה של הערים הגדולות וכי עיירות מוכות-האבטלה הפך המועדון השכונתי של פלוגות-הסער מוקר-מישיכה.

שם יכול היה הצעיר המובטל לבלות את כל שעות יומו (ואולי גם לילה) בחברת אנשים כמוהו, באווירה חמה של רעות שייכות. שם קיבל אוכל חם. שם חש שאינו סתם אפס לא-יוצלת, שאינו מסוגל לקיים את עצמו ואת יקיריו, אלא גיבור, לוחם, אדם המציל את המולדת.

מן המועדון זינקה החבראי מרי פעם, על פי פקודה. היא התנפלה על מועדון שמאלני ועשתה בו שמות. או על עוברי-אורח בעלי תוות יהודית. או על הצגת-תיאטרון שלא היתה די פטריוטית. היעד עצמו לא היה חשוב, האלימות, הכאסה, הפגנת הנוכחות והנחישות — הם שהיו חשובים.

רבים בציבור אמרו לעצמם: אלה חבריה לעניין. האחרים רק מדברים, אבל אלה עושים משהו. אולי הם מגוימים קצת, אבל ליבם נמצא במקום הנכון. כל המיפלגות רוקבות וציניות, אבל אלה לסחות מאמינים במשהו!

ה יטלר עצמו אמר לאחר מכן כי הס"א הן שכשו למענה את הרחוב הגרמני.

בשנים שלאחר מכן, כאשר נערכה הנתיהודי-שלאחר-המוות של התנועה הנאצית, נשאלה שוב ושוב השאלה: מדוע עמדו האחרים מנגד?

באחת מפקודותיו, שלב מוקדם זה, "זה מדבר אל ליבו בשפה יותר משכנעת ויותר מושכת מאשר שפת הכתיבה והנאום וההגיון."

במילים פשוטות: מעשייה-אלימות לא נועדו רק להשיג מטרת מעשיות, אלא קודם כל לכבוש את הלברות של חלק גדול מן הציבור. שפת האלימות, "הכאסה", מעוררת בלב רבים הזדהות-תת-הכרתית.

בכל אדם הבויה אלימות, השואפת להתפרץ, וזה מתסכל. הוא למר שזה בלתי-אפשרי. יש חוקים. יש כללים מוסריים. אסור להפר אותם. אבל כאשר הוא רואה לפניו קבוצה של פורע-יחוק אלימים, המוכנים בכל עת להתנפל, להכות, לשכור ולנפץ, זה מעורר בו את התשוקות המודחקות, והודרות אינסטינקטיבית. היטלר הבין זאת היטב. הוא לא "העלים עין" ממעשייה-הבריונות של אנשיו, כפי שהיה נרמז,

מערכת-הבחירות התפלה והמשעממת, הם מהווים חריג בולט.

זה קורה בכל רחבי הארץ: קבוצה קטנה של אנשי "כך", ובראשם המנהיג עצמו, עורכת מסע-הופעה. תמיד במקום מרכזי — בשוק או בכיכר המרכזית.

המנהיג צורה משהו, הבריונים סביבו עונים אחריו כהו. כאשר הם רואים קבוצה של ערבים, הם מתנפלים עליהם במכות. כאשר הם נתקלים בגילוי של התנגדות מילולית מצד יהודים, כניל-האלימות אינה תוספת-לרואי מיקרית של המופע. היא מרכזו.

המיישטרה שומרת על הכהניסטים. כאשר אלה נתקלים, לעיתים רחוקות, במפגיני-נגד, עוצרים השוטרים, בורד כלל, את המתנגדים. המיישטרה רואגת לכך שאיש מאנשי-כהנא לא ייפגע.

כאשר הכהניסטים מתנפלים על מישהו שקרא קריאת-נגדי למנהיגם, או שהתריס נגדם התרסה כלשהי, אין המיישטרה מתערבת. נערים ונערות סופגים מכות-רצח במרחק של עשרה צעדים מקבוצת-ישוטרים, ואלה נשארים אדישים.

אם אין מנוס מלעצור את אחד מאנשי-כהנא, הוא משוחרר כעבור כמה שעות בערבות עצמית. אם בכל זאת מגיע אחד הבריונים לבית-המיישפט, מתייחס אליו היושפט בסלחנות. נזיפה עדינה. קנס זעיר. לכל היותר מאפריע-עלית-נאצי. ובמיקרים חמורי-יום ביותר: עבודת-יחויץ.

ל רבים במדינה זה נראה כעניין של מה בכך. תופעה שולית. כלבי כהנא נובחים, והשיירה הגדולה של הדמוקרטיה הישראלית ממשיכה בדרך.

אז מה אם כמה בריונים עושים רעש? אז מה אם כמה שוטרים מעניקים להם חסות? אז מה אם כמה קציני-מיישטרה מתייחסים אליהם בחיבה? אז מה אם השופטים מטפלים בהם בסלחנות? כדאי בכלל להתעלם מהם. אם יתעלמו מהם, הם יעלמו.

ואין טעות חמורה מזו. כל מי שחושב כך, כדאי לו לקרוא ספר טוב על דרכו של ארולף היטלר, ועל תולדותיו של אירגון שנועד בשם SA (ראשי-התיבות של "פלוגות-סער" בגרמנית).

רוב האנשים מכירים את פלוגות-הסער רק מהסרטים.

שם נראים גדודים-גדודים של לוכשי החולצות החומות (כצבע החרדל). צבא גדול ומאורגן, הצועד אחרי ים של רגלים ותיזמורת. זוהי תמונה כזוהי. ליתר דיוק: זוהי התמונה כפי שהיתה אחרי שהנאצים כבר הגיעו לשלטון, כשתפקידה הממשי של הס"א כבר הסתיים למעשה. ומדמה לאחר מכן, ב-30 ביוני 1934, רצח היטלר את כל צמרת הס"א והפך אותה לקצת חסרת-ערך של המיישטרה. (את מהלך ליל-הרצח ניתן היה לראות, לפני כמה ימים, בסרט הארוזים, שהוקרן בטלוויזיה הישראלית).

אבל את התפקיד האמיתי של פלוגות-הסער יש להפיש בתקופה קודמת, כאשר תנועת-היטלר היתה רק תנועה קטנה ושולית, כמו תנועת-כהנא כיום.

אז מילאו פלוגות-הסער תפקיד חשוב מאוד. כבארה הוקמו פלוגות-הסער כדי להגן על אסיפות הנאצים מפני קומוניסטים, סוציאליסטים ויריבים אחרים, שהמיפלגה הפאשיסטית הקטנה לא מצאה חן בעיניהם.

אולם לא זה היה תפקידן העיקרי. ארולף היטלר רשם את מחבותיו על שיטות-הפעולה של תנועתו במיטמכים רבים, וכך עשו אנשיו. למרבה הצער לא נודעו מיטמכים אלה בשעתו, או שלא עוררו תשומת-לב.

"המראה של קבוצת גברים ממושמים, החרורים רוחקרב חרי-שמעית, עושה רושם עמוק ביותר על כל גרמני", כתב מפקד הס"א

מי ילחין את הג'ינגל של ר"ץ? ★ הצרות של בעלי "מרצדס"? ★ בנות'של מנסות מזלן באירופה

אחד הבעלים, היה כליך מרוצה שבסיום הערב, בשעה 3 לפנות בוקר, אמר לבני מישפחת כהן ואורחיהם שהם פטורים מתשלום.

פירנצה באיטליה. כשנשאל הזמר חופני כהן מדוע הוא לא משתתף בפסטיבל הטיבה'שירים התימני, המכונה התימני, הוא סיפר שמארגני

מאלצות אותו להיפגש עם אנשי שרים שרדעוניהם מנוגדות לרעיונותיו. הרב שמואל אבידורר הכהן טען כי מי שמתחרר מעכ

עמליה ארבל, בעלת הגלריה לאמנות, סיפרה לחבריה שבאחד האירועים החברתיים פגשה בשר'מחוז שימעותן פרס ושאלה אותו מדוע נסע לנתיבות לפגישה עם ברוך אברהמי-רא. לדבריה אמר פרס שמטרתו היתה לעלות לקברו של הבבא סאלי המנוח, אביו של ברוך אברהמי-רא, והביתות הקרובות

שני מלחינים התחרו בצד מוד על הלחנת הג'ינגל, שימש את מיפלטת ר"ץ בבחירות הקי רוכות. חברת'הכנסת שולמית אלרני אהבה את הג'ינגל של המלחין הצעיר גיא מרוז, אך חברת'הכנסת ירמי שריד העדיף את אלון אוליאריצ'יק, שנבחר מבין השניים. שריד חיבר את המילים לג'ינגל הזה.

לילי שרון (מימין) הגיעה בחברת בעלה שר'התעשייה אריאל שרון, לאירוע בחסות מישרדו. שרון הזיע קשה בגלל הלחות הגבוהה שהיתה באוויר. אשתו המסורה אחזה בידה במפית נייר וניגבה את הזיעה מפניו. במהלך האירוע פקחה הגברת שרון גם על התפריט שהוגש לבעלה.

הזמרת יפה ירקוני מנהלת משאומתן עם הנהלת הילפון על הקמת מועדון לגילאי ה-30 פלוס, במתכונת של מועדון חברים, עם פעילויות שונות. עד עתה לא הגיעו שני הצדדים להסכמה, ונראה שירקוני תוותר על הרעיון.

הנרבנית גיטה שרובר עזבה את הארץ לכמה שבועות, כדי לערוך ביקורים בנתיבות הפזורים ברחבי'עולם: בוונצואלה, כי

האירוע נשאר חייבים לו סכום של 4000 דולר מהפסטיבל של השנה שעברה.

הזמרים חופני כהן, יזהר כהן ואחותם, הזמרת ורדינה כהן, הופיעו הופעה ספונטנית בסושו' בר של רפי שאול. הישימה היתה גדולה כליך שגם רבים אחרים הצטרפו לשירה, כמו המנחה ריבקה מיכאלי וליריה אוסיר, אלמנתו של ישיקה אוסיר. מדי שאול,

שיו יהיה דומה לחתול. כי לחתול יש שבע נשמות, ועכשיו יש שבע מיפלגות רתיות המחזירות בתשובה.

אשת'החברה מיכל בקר, הנשואה למיליונר הגרמני היום בקר, הכניסה את מכונת המרצדס שלה לאחד המוסכים בתל-אביב לבדיקה כללית. שעות אחדות לאחר שיצאה מהמוסך במכונתה, נדהמה לגלות שהמינוע ואין היא יכולה להפעיל את המערכות החשמליות ברכב. להפתעתה הרבה התברר לה שבימוסך החליפו את המצבר האוריי גינלי של הרכב במצבר קטן יותר, מתוצרת אחרת. למולטי מיליונר האמריקאי-הישראלי יום לוי, מבעלי מועדון המערה קרה אירוע אחר. לוי, שרכש מכונת מרצדס ישנה והפך אותה למכונת מפוארת, נדהם לגלות באחד הבקרים שמכונתו נעלמה. חברים יעצו לו להתקשר עם המישטרה. אך עוד לפני שהספיק לעשות זאת, התקשרה איתו חב'רה לאיתור כלירכב גנובים והרדיעה לו שריכבו נמצא באחד מפרדסי עזה, כשהוא שלם.

במסיבה גדולה לכבוד השחקן האמריקאי דויד סול, שהגיע לארץ כאורחו של המפיק דורון ערן, סיפר המפיק שהשחקן האמריקאי הנודע אמר לכיים את הסרט בדרך לעין חרוד, בהפקתו. מאז חלפה שנה, ובימים אלה התברר שהשחקן האמריקאי לא יביים את הסרט. את מקומו יתפוס דורון ערן, שלקח על עצמו גם את הבימוי.

שירלי דשא בת ה-20, בתו של האמרגן אברהם דשא המכונה פשה, שכרה דירה בפאר ריס ליד מרכז'פומפידו, שם היא מתכוננת ללימודי תיאטרון ומישחק שיתחילו בעוד חודש. לעומתה העדיפה דנה מנורס, בתו של העיתונאי דויד מנורס, לנסות את מזלה כצלמת כעיר

גיא מרוז בנה בן ה-17 של אר'קלוד אדרי מנישואיה הראשונים, הגיע ארצה לחופשה, כדי לשהות במחיצת אמו ובעלה, רפי אדרי. הצעיר נלווה לאמו באירועים חברתיים.

חיים ושה (במרכז) וניסים גרמה (מימין), מהפופולריים שבזמרי ישראל, נזהגים לשחק כדורגל מדי יום שיש, בשעה קבועה. בדרך כלל מצטרפים אליהם הזמר צביקה פיק ועוד כמה שחקנים. אך השבוע נכחו רק שניהם. מרבית חבריהם-למישחק שהו במקומות'נופש שונים ברחבי הארץ.

שלמה ושינסקי השחקן החליט להסיר בעיצומה של מסיבה את השפם, שעוטר את פניו לצורך הצגה. הוא ביקש מהמארחים שיתנו לו מיספריים, אך כשניסה לחתוך את שיער השפם גילה שאינם די חדים, וויתר.

אלי דסה, העולם הזה

שוויץ ובארצות הברית. את רח זמנה היא מעבירה בתוכנית שר נות להנצחת זכר בנה המנוח, ג'בי, שנפטר לפני חודשים.

■ במסיבה שנערכה למסד הצעירה לאה בק ארצי בלס עמום אריבא, מי שהיה חבר המישרה לפני שנים רבות, הער סק קעת בכתיבת ספרים. אריבא סיפר ספרו החדש, מאטמר ספי, או בתרגום עברי מרונל ונל, יוצא לאור בקרב סוציאל רות אנגלית. הוא אמר שהוא מעדיף לכתוב באנגלית, מפני שבחול הוא מסוגל למסד את ספריו בכמויות מסודרות.

■ לרוכשים ג'יפים יוקר תיים, המצויינים במיטב השיכ לולים, הצטרף באחרונה איש העסקים שמרואל סלאמור שרון, והחדר בחצות העיר כ גיפ שחור, מדל 85.

■ במשך שנים הינה ארי קה ובסלר כתבת נכדה של הטלוויזיה המכסיקאית באר. במהלך הקאריירה שלה הספיקה לראיין את הנשיא רונלד רגן ואת עמיתו הסובייטי מיכאל גורבאצ'וב, את יאסר ער סאת והבס אדום. אדני היעדרות של שנים, היא חזרה ארצה ככתבת רשת טי-אן-אן.

שלי יהאן פרוז (מימין) אחותה הצעירה של הזמרת רי טה, דיאנה (שניה מימין) האחות הנשואה, האם שרונה (שניה משמאל) והזמרת ריטה (משמאל), נגנשו באירוע

■ הזמר שימי תבורי וה מעבר המוסיקלי ננסי ברנרס היו מסוכסכים זה עם זה במשך כמה חודשים, והתעלמו איש מ רעהו כאשר נפגשו באירועים שונים. אישהחברה אסף רר בן, ירד משותף של שניהם, החליט להשלים ביניהם. הוא הזמין את שניהם לביתו, מבלי שהאחד ידע על בואו של השני, וכשנפגשו השניים הם החליטו לישר את כל ההדורים ביניהם. קעת חזרה הידירות ביניהם על כנה.

■ המולטי-מיליונר האמרי קאי מוריס ששון בא ארצה לשלושה ימים כדי לבקר את בנימי שפחתו ואת אשתו הישר אית, מלכת היופי לשעבר לילי רדוקר. באחרונה עבר חתול שחור בינו לבין שותפיו, האחים נקאט, בעלי השליטה בחברת נורדאט. המשבר נגמר בפשרה, בתיווכם של אנשי-עסקים ישרא ליים המקורבים לשני הצדדים.

■ כשנשאלה הזמרת סי היימן מה דעתה על אביה, נחוב, היא השיבה שלדעתה

פינצי מור (משמאל), הדוגמנית, היתה מסוכסכת עם הדוגמנית תמי בר-עמי (מימין) במשך שנים. השתיים השלימו זו עם זו לפני כמה חודשים, וחזרו להיות חברות קרובות כבעבר. אך בר-עמי אינה מדגמת בתצוגות שמור מארגנת.

רשת הכלבים הבריטית בעולה בארצות הברית. קעת היא שוב עסוקה, הפעם היא מכינה סידרה של כתבת על רגניות בארץ, ביניהן רינה שיינפלד ובלירט, רגנית-הגנב הצעירה ביותר בארץ.

■ לקוחות רבים של מעצב האופנה גרשון ברם הפתעו לשמוע את קולה המיוחד של הזמרת לרשנה רמארי, כש התקשרו עם בית-האופנה שלו. הזמרת מיהדת ביותר עם המע צב, ונוהגת לפקד את הסטודיו שלו כמה פעמים בשבוע, ולפ עמים, כשנוהג עליה החזן, היא משתעשעת כשלתפאת במקום.

■ מועדון הסעודה ביפ עוב ליריים נוספות. את המקום לקחו חיים לילי, מילינר ישראלי המתגורר בניידורק, שעשה את רוע.

מישפחתי. כשנשאלה האם מדוע אינה מוציאה תקליט, השיבה שהיא חושבת על-כך, ואולי היא תקליט שיר או תקליט משותף עם ריטה. מלבד קול ערב, ניחה האם החיננית גם במראה צעיר וסכסי.

לצה"ל

מיכאלה ברק
בת 18

הדוגמנית הישראלית המצלחה ביותר בכל ה זמנים, מיכאלה ברק, נמצאת תחת לחצים מצד אנשי-מיקצוע וחברים, המנסים לשכנע אותה להתחתן כדי להימנע מ שרות צבאי. אם תעשה זאת, צפויה לה קאריירה מטיאורית ברחבי-עולם והכנסות גבוהה של מאות אלפי דולארים. אך ברק נחושה בדעתה לעשות את השרות הצבאי.

זדה אהליאב

הוא היה צריך להיות מלחין-רוק, אך נסיבות-החיים הביאו אותו לקיבוץ, והוא הפך מלחין שירי עם. מלבד זאת, הוא הממציאה הגדולה ביותר מאז שהמציאו את נייר-הטואלט.

■ הדוגמנית ומלכת-היופי לשעבר, אילנה שרשן, מבלה הרבה בטיסות בין תל-אביב וסאן-דייגו בקליפורניה. היא ער סקת שם בצילומי-פירסומת עי בור חברות שונות. הדוגמנית נוהגת לשהות בסאן-דייגו כמה ימים, לאחר-מכן היא חוזרת אר צה. בחודש אחד עברה במסלול הזה פעמיים.

■ הזמר שלמה ארצי התחיל לעשות דיאטה, כפיקחה של הדיאטנית סולי מישרי. אך מאחר והוא לא מוצא זמן להתקשר מדי יום עם הדיאטנית שלו, הוא נתן הוראה למזכירתו להתקשר במקומו ולקבל את ההוראות היומיות. ארצי הצטרף באחרונה לשורה של אמנים ומפיקים, שהתחילו לשנות את הרגלייהאכילה שלהם.

יהודה ברק השחקן-הבימאי, יצא בטיסת-לילה מאחרת לארצות-הברית, לשם הוזעק עלידי אחד המפיעים של סירוס, אבא גנוב. מיד עם היכנסו למטוס, בהיותו עייף מאוד, הוא נרדם, והדיילת כיסתה אותו בשמיכה. אחד הנוסעים צילם אותו בשנתו, ונוסע שישב בסמוך העיר שכל הסצינה הזאת נראית כלקוחה מסרט "מצלמה נסתרת", אלא שהפעם ברקן הוא הקורבן.

**בספר של חוקר
צעיר טמון חומר
נכפך. הוא מגלה
מדוע ירדה מפ"ם
והגיעה למצבה
הנוכחי**

טורגדיה ושמה מפ"ם

עלמה טור, העולם הזה

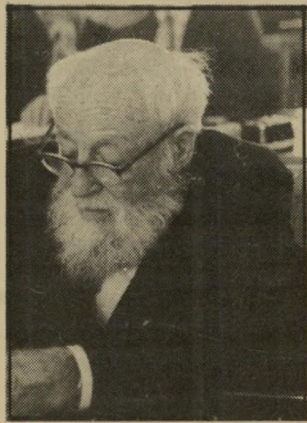

יוסי אמיתי
חוץ מפ"ם מונער

כאשר נפטר, ב-1980, השאיר אחריו את הארכיון המסודר, שבו עשה אמיתי שימוש רב. המסקנה המתבקשת מן החומר הזה: למרות דיבוריה הרמים על אהוות עמי וסוציאליזם, השתתפה מפ"ם בכל המעשים שהיו קשורים בגירוש הערבים מן השטחים שנכבשו ב-1948, הפקעת אדמותיהם של המגורשים והנשיא אריס כאהר, וקביעת המישטר האנטי-ערבי שקם כמדינה.

אמנם, בכל פעם הרימה מפ"ם קול נגד המעשים האלה, אך במזירה התאימה את עצמה והפיקה את הרווח המירבי מן המעשים שנעשו.

בכל פעם המציאה המפלגה דיאלקטיקה מפולפלת כדי לגשר על פני התהום שבין הדיבור והמעשה. המילה האופיינית למפ"ם היתה "תוך" — כאילו שר החלק הראשון של המישטר, לפני המילה "תוך", קבעה את העקרון היפה, והחלק השני, אחרי "תוך", את המסך קנה המעשית ההפוכה, או להיפך. למי של, על דרך ההלצה: "שמירה על רווח חת הערבים תוך גירושם מן הארץ." מפ"ם לא היתה גרועה ממיפלגות

יצחק טבנקין
חבריו לוקחים חלק בביורה...

גול למרות שלא ריגל, וקבעו כי "הדעת אינה סובלת" מצב מישפטי כזה. כתוצאה מכך שונה החוק. אהרונוצ'יק, גיבורו של אמיתי, אסף כל ימיו חומר בקפדנות מדעית. הוא היה היסטוריון מלידה, למרות שהיה פעיל בעצמו באירועים שאותם תיאר

שימש בו כמזכיר ולמד תוך כדי כך מיוזמתו. הספר נקרא אהוות עמים במיבחן — מפ"ם 1948-1954: עמדות בסוגיית ערביי ארץ-ישראל. מאחורי השם הארוך והמלומד חבוי חומר נפץ. זהו חומר אקטואלי — כי כל מה שמתגלה בספר זה קיים גם כיום. הב"עיות האקטואליות ביותר בישראל של 1988 — "טראנספר", האינתיפאדה, בעיית ההכרה ביישות פלסטינית — היו קיימות כבר אז. אמיתי מגלה מה דובר על כך בחדרי-חדרים, ומה נשמר בפרוטוקולים הסודיים.

חלק ניכר מן החומר נמצא בארכיונו הפרטי של איש, שהיה הריג במפ"ם. אהרון ("אהרונוצ'יק") כהן, חבר קיבוץ שרעהמקים, היה כמעט מנודה במפ"ם בגלל עמדותיו המרחיקות לכת והבלתיימפשרות בעניין הערבי. לשיא הגיעו הדברים כאשר נאסר ב-1958 על ידי השב"כ של איסר הראל והואשם בריגול למען ברית המועצות. במישפט הוכח שאכן קיים מגע עם ריים עם שליח סובייטי, שפעל בארץ כמרען, אך שלא מסר לו שום חומר סודי. למרות זאת נדון למאסר. השופ"טים קבעו שהם נאלצים להרשיעו בריי

האמלט, נסיך מרחביה

בריביירה הצרפתית, וקראו למישטרה הבריטית כדי לגרש ממנה את עובדיה — במה זה היה שונה מכיבוש בכוח, חוץ מאשר בהודעתם של היהודים עצמם!

החקלאות היהודית החדשה, העבודה העברית — מבחינה יהודית היו אלה רעיונות נשגבים, נאצלים, חלק מן המאבק לשיחורר לאומי וחברתי, למען חברה צודקת והפיכת הפירמידה החברתית. אולם מבחינה ערבית, זה היה נישול, גירוש, אסון. מפ"ם התמודדה עם סתירה זו במילים, בסיס-מות. היא יצרה לעצמה עולם צודק ויפה, שהיה שונה מאוד מן המציאות האובייקטיבית.

וכאשר התנגדו הערבים, עמדו אנשי מפ"ם בשורה הראשונה של המגנים מפני ההתקפה הבלתי-נמנעת. גם היא, כמו האחרים, דיברה על "פרעות", על "כנופיות", על "מאורות רוצחים" — והיא משתמשת במושגים אלה עד עצם היום הזה. אז גם נולד המסוק הצני, אשר יוחס עוד לפני 1948 לאיש השומר הצעיר: "אני מסתכל בעיני הערבית מבעד לכונות הרובה".

סתירה זו, על היבטיה הנפשיים והמעשיים, היא שהעניקה לה האמלט "המפ"מי את המימד הטרואגי. מפ"ם לא היתה מיפלגה צבועה או מתחסדת. במחלט לא. היא חיתה בסתירה קיומית מתמדת. ומכוון שהיא חתכה את מיטב הנוער, היא הנחילה גם לו את הסתירה הזאת.

בסתירה זו ניצחה המגמה הנחלנית תמיד את המגמה האידיאולוגית. מפ"ם היתה תמיד בראש הראשונה מיפלגה "מגשימה", מיפלגה לאומית והתיישבותית, ורק בדרגה שניה מיפלגה אינטר-נציונליסטית שוחרת-אהווה. שלושת הציוונים — "לציונות, לסוציאליזם, לאהוות-עמים" — לא במי-קרה הופיעו בסדר זה. הם לא היו שווים-עמד. מבחינת היכולת להשיגם על הפראקטיקה, להבדיל מן התיאוריה, היה המרחק ביניהם רב. כפי שלילגל משה שרת: במפ"ם קיימת "סתירה בין המידרש והמעשה".

כאשר נפתחה לפתע, במילחמת תש"ח, ההזדמנות לקחת בכוח שיטחי-אדמה עצומים ולגרש את תושביהם — עובדי-אדמה ופועלים — עטה מפ"ם על המציאה, אחרי היסוס קל שבקלים. זוהי המסקנה העיקרית הנובעת, לדעתי, ממחקרו היסודי והמוסמך של יוסי אמיתי.

אורי אבנרי

אורי אבנרי כתב הקדמה לסיפור של יוסי אמיתי. להלן קטעים ממנה:

במילחמת-העצמאות משכה מפ"ם את ליבם של רבים. גם אני הצבעתי בעדה בבחירות לכנסת הראשונה. הייתי חייל. כמה שבועות לפני כן נפצעתי. לקחו אותי מבית-ההבראה לקלמי, והטלת את הפתק מ'.

זה היה כמעט מובן מאליו. מפ"ם של אז — מפ"ם המאוחדת — היתה מיפלגת הלוחמים, מיפלגת ה"חברה", מיפלגת הפלמ"ח ושאר החטיבות הק"י. ביות נדף ממנה ריח-ניחוח של ארצישראליות אמיתית, שורשית. היא דיברה על שלום ואהוות עמים, ובשלהי מילחמה ארוכה ואכזרית זה היה המסר שרצינו לשמוע.

כל האנשים שהערצנו והערצנו בימי המילחמה — החל ביצחק שדה ויגאל אלון וכלה בשמעון אבידן ("גבעתי") — היו אנשי מפ"ם.

עכשיו אני תמה אם הייתי מצביע בעד מפ"ם בנוואר 1949, אילו ידעתי אז מה שאני יודע כיום, תודות לסיפור המאריך של יוסי אמיתי.

מבין כל המיפלגות שהיו אז במדינה החדשה, מפ"ם היתה המעניינת ביותר. היה בה תמיד משהו טראגי.

כבר אז דמתה מפ"ם בעיניי להאמלט, נסיך דני-מארק, גוף שלא ידע להחליט. גוף שנקרע בין מחשבות ומעשים. גוף שסבל מפיצול האישינות.

שתי נשמות התרוצצו במפ"ם בכלל, ובהשומר הצעיר בפרט. הנשמה האחת ציוונית: להתיישב! לכבוש את האדמה! לכבוש את העבודה! הנשמה השניה קראה לאהוות-עמים, לצדק לאומי ובינ-לאומי, לעולם המחור.

באידיאולוגיה של מפ"ם לא היתה סתירה בין השתיים. הן היו חלקים של ישות אחת. הן השלימו זו את זו.

אבל זה היה מעשה של הונאה עצמית. כמעט כל התיישבות היתה בחכרה על אדמה ערבית. מבחינתו של עובד-האדמה הפלסטיני, לא היה הבדל בין אדמה שנרכשה על-ידי היהודים בכסף ובין אדמה שנלקחה בכוח. כאשר קצו היהודים בכסף טוב אדמה מן ה"אפנדי" שגר בבירות או

יש ום אדם לא עורר שינאה במיפ"ם
לגת-הפועלים-המאוחדת כמו ה"ר משה סנה. הוא סולק ב-1953 מן המפלגה, ועשרות מחסידיו גורשו מב"תיהם ומקיבוציהם. רבים מהם הגיעו איתו למיפלגה הקומוניסטית.

כיום מופיע חניכו האישי של סנה, יאיר צבן, בראש רשימת מפ"ם לכנסת. על פי תעמולת-הבחירות של המיפלגה, אין הוא רק מס' 1, אלא המנהיג המרכזי של המפלגה. תמונתו מפא"רות את מודעות-הבחירות, במקום המ"צע, כסיגנון שלא היה בעבר אופייני למיפלגה זו.

די כעובדה זו, כדי להטיל אור על מצבה של מפ"ם. היא נכנסת למערכת בחירות זו בקומה שפופה. הסקרים מנבאים לה מעמד של מיפלגת-ריסוס קטנה. אחריו שלא השתתפה בבחירות במשך יותר מ-20 שנים, נראית מפ"ם כאנאכרוניזם מוזר, "מיפלגה היסטורית השייכת בעצמה להיסטוריה", כפי שהתלוצץ יוסי אמיתי.

קשה להעלות כיום על הדעת שזאת היתה פעם מיפלגה מסררת, נציגות הדור הצעיר, היצירה וההגשמה, שהיתה הי מיפלגה השניה בגודלה בבחירות לכנסת הראשונה, כאשר צברה 14.7% של הקולות.

הניירות של אהרונוצ'יק

איך ירדה מיפלגה זו מנכסיה, עד שהיא לוחמת עתה על עצם קיומה? מה קרה לה? מתי זה קרה? יתכן שחלק מן התשובה ניתן למצוא בסיפורו של יוסי אמיתי, חניך מפ"ם מנעוריו, חבר קיבוץ גבולות של השומר הצעיר מיום היווסדו. אמיתי, בנו של נהג-אוטובוס תל-אביבי, פרש ממפ"ם בסוף שנות ה-60 בגלל הסיבות הנ"ל מוות בספרו. אך הוא נשאר בקיבוץ,

* בפעם האחרונה ה"ציבה לבחי" רוח ב-1965. והשיגה 79.985 קולות.

איכיון העולם הזה

משה סנה
תורת סטאלין הצליחה!

אחרות. להיפך, היא היתה טובה יותר. חשיפת עמדותיה האמיתיות במילחמת-העצמאות מטילה אור על מצב ההנהגה הציונית כולה, שמעשיה היו מנוגדים לתעמולה שבפיה. ה"טראגדיה של מפ"ם היא חלק מ"טראגדיה כללית יותר, ואולי החלק האופייני ביותר.

● "כנופיות האויב"

מה קרה במילחמת-העצמאות? על כך נכתבו אלפי ספרים, רובם סיפ"ריית-עמולה לטובת ישראל או לטובת הערבים.

אמיתי מגלה את האמת הכלולה במיסמכים של אותה תקופה, בעיקר מן הדיונים הפנימיים של מפ"ם. הם התנהלו בין שני המרכיבים של מפ"ם: ראוי: אנשי השומר הצעיר, המהווים את מפ"ם כיום, ואנשי אחרות-העבודה, שהצטרפו לימים למיפלגת-העבודה.

● ביולי 1948 שאל נציגי מפ"ם את ראש-הממשלה במועצת-המדינה הומינית: "האם ידוע לך כי ישובים ערביים, שלא השתתפו בפעולות צבאיות נגד מדינת-ישראל, ושלא נתנו מחסה לכ"נופיות האויב, ואשר תושביהם עוזבים את גבול שילטונם של ממשלתנו — נהרסים והולכים?"

השיב דויד בן-גוריון: "לא ידוע לי, ואין סמכות ממשלתית לכך. פעילות כזאת אסורה במפורש מחוץ לשעות לחימה ממש". זה היה, כמובן, שקר גמור. מעניינת לשון השאלה עצמה. מה: איש-מפ"ם הצדיק בה למי עשה את הרס הכפרים הערבי

יעקוב חזן, עוול ובושה לנו"ו

ביים שהשתתפו במלחמה, ושימישו כבסיסים לזוהר הפלסטיניים. כאשר דיבר על "כניסיות האויב" (הכוחות הפלסטיניים הסדירים למחצה) ועל מתן "מחסה" הוא הצטרף למינוח ששימש כסיום לגירוי שם של מאית אלפים.

באותה רוח דיבר יעקוב חזן. ביו"ר 1948, שעה קלה אחרי כיבוש לוד ורמלה וגירוש כל אוכלוסייתן, אמר: "ראיתי זאת כמו עיני. ראיתי כפרים שהגיע להם מה שנעשה להם, וראיתי כפרים שאני חושב שזה עוול ובושה לנו ששעשנו להם מה שעשינו... עובדת לוד ורמלה — זאת אולי אחת העובדות הקלאסיות ביותר שהיינו חייבים להבחין בין שתי הערים הללו, ושירדעו, רשע ורע לו, צדיק וטוב לו, שיכול להיות צדיק ערבי טוב בתוכנו."

משמע: צדיק, הוא ערבי שקיבל את השילטון הישראלי

אבל אני יודע... ששם הולכת וחוזרת פרשת יפו, חיפה, וכו'. כלומר: גירוש כללי ואחר כך עוד הרכוש בידי יחידים.

יוסף שפרינצק, גם הוא לימים יו"ר הכנסת: "אני שומע שעוד לא הסתיים הפרוצס של הכניעה (כיפן, כלוד וכו' רמלה), וישנה כבר אבאקואציה אורחית" (קרי: גירוש האוכלוסייה). נציג מס"ם, אליעזר בארי, אמר באותו דיון: "ביסוד השורש והגירוש מונחת בוונה בלתי מוצהרת אבל מאוד אפקטיבית שבמדינת ישראל לא יישארו ערבים."

ולמן ארון, איש מפא"י, התלונן כי "השורש הניצח נהפך לשורש... (בעת כיבוש לוד ורמלה) היתה פקודה לגרש את כולם: את הגברים בגיל הגיוס יש להעביר למחנה שבויים, אבל כל האחריים, לרבות הנכבדים, צריכים לצאת". איש מפא"י גילה שראה את חברי הקיבוצים של מפ"ם עוסקים בכיזה יחד עם כולם. חזן: "בשור ובכיזה עוסק העם היהודי בארץ ישראל... זוהי תוצאה של קו פוליטי... אחרת אין להבין מה שקרה בלוד ורמלה. אין שם אף ערבי".

● "לא ישנתי"

בלילה

מה עשתה מפ"ם כדי להתריע, למחות, למנוע? לא כלום.

ועדה מטעם מפ"ם יצאה למקום כדי לברוק מה קרה. הזמין אותה מפקד המיבצע, יגאל אלון, אז איש מפ"ם. יצחק באהרון, שהיה גם הוא איש מפ"ם, שיכנע את הוועדה שלא היה מנוס מה צעדים שנגקטו (רמות של בן-אהרון אינה מתקבלת בספר יפה. הוא היה הפכפך, דגל פעם בקיצוניות אחת ופ"ם עם בקיצוניות הפוכה, והיה לסירוגין נץ קיצוני ויונה קיצונית).

● אהרון כהן שיגר באוקטובר 1948

יעקוב ריפתין (משמאל) עם משה שרת (מאחורי החייל) השודד הניצח הפך לשודד...

בלי מאבק, גם בשטח שהוקצה בתוכנית-החלוקה של האו"ם למדינה הערבית. מי שהשתתף במלחמה בישראל — "מגויע לוי" שיגרשו אותו ושימחקו את כפרו מעל פני האדמה.

● גירוש הערבים היה מלווה בשוד רכושם עלידי יהודים — שוד שהקיף רכוש של מיליארדים. ערים שלמות רוקנו, ורכושם של אלפי בתים נעלם כלא-היה. בן-גוריון עצמו דיבר ביוני 1948 על "ליקויים שלא חשתי בקיור מס... השוד המוני שהשתתפו בו כל חוגי היישוב".

ראובן ברקת, איש מפא"י, לימים יו"ר הכנסת, הביע מייד אחרי כיבוש לוד ורמלה את המיסאלה ש...לוד ורמי לה לא תהיינה ככל הערים האחרות שנכבשו עלידינו. יעקוב חזן קרא לו בקריאות-ביניים כי "מפי איש מוסמך" ירדע לו כי האוכלוסייה הערבית כבר גורשה מלוד ורמלה. "פרשת השוד בלוד ורמלה כבר התחילה. אינני יודע מה היקפה, ואינני יודע מי אחראי לה,

דתו, ולא משלל". "שלא נהגנו בעדינות" פירוש — הרג או גירוש. מבני קין הזקן אמר למעשה כי הביזה גרועה מאלה, מפני שהיא פוגעת בעקרונות החינוך לעבר-דה. ● אהרון ציזלינג, מראשי מפ"ם דאז, אמר שאחרי שנרדע לו מה התרחש, "לא יכולתי לישון בלילה. הרגשתי שניעשה דבר הפוגע בנישמתו... נעשו גם עלידי יהודים מעשים נאציים".

● תוך כדי מהלך המלחמה, החל שינוי הדרגתי במפ"ם. יעקוב ריפתין, איש השמאל במפלגה, קבע בינואר 1949 כי המפלגה אינה שוללת באופן עקרוני וכללי אפשרות של הוצאת אוכלוסייה ערבית ממקום מגוריה "מטעמים אסטרטגיים מבוססים".

● הסופר אבא קובנר, איש השומר הצעיר, התלונן כי במרכז המפלגה כינו אותו חברי-המפלגה בשם "תועמ"לן פאשיסטי", בגלל נוסח הדברים שכתב בדף הקרב של חטיבת-גיבעתי.

● אהרון כהן התלונן עוד במאי 1948, בטרם קום המדינה, על "פינוי האוכלוסין הערבים מאזור-השילטון היהודי... למעשה הולך ומבוצע מה שקוראים, טראנספר" של הערבים מתחומי המדינה היהודית... הוא העריך כי מנובמבר 1947 עד מאי 1948 כבר הקיפה התופעה 400 אלף ערבים.

נגד החודת פליטים

באוגוסט 1948 עוד השמע יע"קוב חזן דברי נבואה: "הערבים יצאו, ברחו, ואנו גם הברחנו אותם... (אם לא יתנו להם לחזור) הרי תקום שינאה לרוד או לשני דורות, והרי שני הדורות האלה יכריעו בהגשמת הציונות". נבואה זו התגשמה כמלואה.

אולם כבר באותה העת החל השינוי הגדול בעמדת מפ"ם. באוגוסט 1948 כתב "על ה"מישמר" במאמר ראשי כי "להחזיר את הפליטים הערביים למקומותיהם? הרי רובם עזבו אותנו משום שקיבלו הוראות מתאימות מאת המופתי ואנשי שיו"ם".

זהו הטיעון הרישמי מאז, והוא סותר את דבריהם של אנשי-מפ"ם עצמם, שהתלוננו עד אז על הגירוש ההמוני. מאז והלאה תיארה מפ"ם את הדרישה להחזרת הערבים המגורשים כמזימה אימפריאליסטית, שיש להילחם בה בכל תוקף.

הצייר שמואל כץ, איש קיבוץ גע"ת, תיאר את הצעת הרון פולקה ברנדארט להחזרת הפליטים כ"סוס טרויאני". וכאשר התחילו אנשי מפא"י בתעמולת-לחישות נגד מפ"ם, כאילו מסכימה מפ"ם להחזרת הפליטים, קבע אהרון ציזלינג המפ"מי: "עד כעשיו ידעתי שעל בעיית סובם (קרי: אישור כס) של הערבים הוחלט בממשלה פה אחר".

בן-אהרון: "אם החזרת הפליטים דבר פסול הוא, מבחינת הישר ומבחינת ביטחון המדינה"

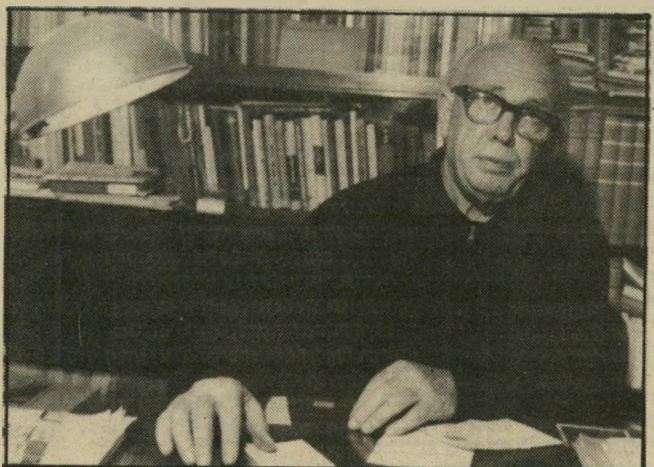
נה וכלכלתה, הרי זה צריך להי" שאר כסול גב כשההצעה באה תחת לחץ ארצות-הברית".

וריפתין השמאלני: "הייבת הכנסת לומר שהיא רוחה בכל תוקף את הלחץ של הממשלות האימפריאליסטיות... בעניין הגבולות והפליטים כאחת". כאשר ניכרו במפא"י ניסיונות קלדי שים להתפשר בעניין הפליטים ולהחזיר מיספר קטן, היתה מפ"ם קיצונית בהתנגדותה לכל החזרה. הדבר נבע, לדעת אמיתי, "...בעיקר מיצירתן המור רות של עובדות התיישבותיות כשי טחים, שתושביהם הערבים נטשו — מהלך שלתנועות ההתיישבות המפ"מ יות היה בו חלק רב".

התאווה הנחלנית של מפ"ם התגברה על העקרונות המוסריים — כפי שקרה למיפולגה הרבה פעמים מאז.

● נדורים בדאש

אחרי מילחמת-העצמאות באה תופעת ה"הסתננות" (ובכך

אהרונצ'יק כהן

מהערבים המגורשים לקחו כל שטון. חכשים, כסף...

יצחק בן-אהרון (עם דוד בן-גוריון) "יהודים עושים מעשים נאציים"

לה גניסונם של ערבים מעבר לחוות לחזור לבתיהם. הערבים גם גורשו ממ" קומות מסוימים בארץ.

באוגוסט 1948 הודיע אהרון כהן במכתב סודי לראשי-המפלגה כי איש-מודיעין גילה לו כי "מאות ערבים נתפסים יסורים בכפרי הגליל המערבי. הצבא עוצר אותם. הם נכרקים. רבים מהם מחסלים. על פי פקודה צבאית... (קצין-מודיעין) ראה ערבים קשורים לעצים וכדורים בראשיהם". נראה כי המיפולגה לא הגיכה.

למעשה צידדה מפ"ם כ"תוכנית-התיישבות השוללת קיום כפרים ערביים כגבול לבנון".

על סמך גישה זו הוקם קיבוץ מס"ם ברעם על אדמות הכפר הערבי בירעם, שתושביו גורשו מזה. המעשה משמש עד היום נשק בידי שונאי-מפ"ם.

בן-אהרון קרא ל"מילחמה בלתי-נר" תעת בהסתננות ובכנופיות-מרצחים, תוך שמירה מעולה על שיוויון אזרחי מלא ויחס צודק למיעוט הערבי". "מיש" פט מפ"מי קלאסי.

אמיתי קובע כי מפ"ם, על כל מר"כיביה דאז, תמכה באסטרטגיה של פעולות-התגמול (פעולות היחידה 101 של אריאל שרון ומשה דיין) ולמעשה היתה ממעודדיה הנמרצים ביותר.

● אין צדיקים

ורשעים

אחד הגילויים המדהימים ביותר של אמיתי הוא שרבים בצמרת המדינה, וגם במפ"ם, התנגדו למתן זכות-הבחירה לערבים בישראל.

בדצמבר 1948, ערב הבחירות לכנסת הראשונה, שיגר אהרון כהן מכתב לראשי-מפ"ם לגתו, ובו גילה כי מחלקת המידע (המשך בעמוד 16)

איכיון העולם הזה

איכיון העולם הזה

איכיון העולם הזה

(המשך מעמוד 15)

רח התיכון במישור החוץ הגר, שה לאשה הממשלה תזכיר, שבו נאמר כי בדרך כלל לא רצוי שהערבים המתגוררים בישראל ישתתפו בבחירות הקרובות.

נאמר כי אפשר לתת לערבים את הזכות לבחור אך לא להיבחר, או לתת להם לבחור לפורום ערבי נפרד. אך ההצעה המרכזית היתה שלא לתת להם שום זכות בחירה.

כתב כהן: טרם הספקתי לברר מה מירת האמת בכך שכאילו גם חברינו אלישע סולק (המושל הצבאי של נצ"ר) ומיכאל הנגבי (המושל הצבאי של בארשבע) היו ברעיה זו.

הערביסטים של הממשלה טענו כי "אין הערבים צריכים להשתתף (מסני ש) השתתפות הערבים בבחירות עלולה לסלק את יחסי הכוחות בין הירודים." נאמר כי הערבים, אינם רוצים להיות מעורבים בריב בין מיסלגות יהודיות.

באותה התקופה תקף משה שרת לא אחת את מפ"ם על מה שנראתה לו כעמדתה הצבועה. יכולתי לתבוע את חברי מפ"ם לדין על מעשים שעשו לערבים, לדברי שרת, בניגוד להוראותיו. הוא האשים. קיבוצים של מפ"ם בעבירות בתחום זה, וטען כי קיימת כמפ"ם. סתירה בין המידע והמעשה — טענה החוזרת בכל שנות קיומה של מפ"ם.

כאשר התקבל ב-1952 חוק שאישר בדעבר את תפיסתם של שטחים עצומים מאדמת הערבים במדינה, היה ציולינג המפ"מי אחד הנואמים העיקריים נגדו. אז השיב שרהאוצר אליעזר קפלן, איש מפ"ם, כי 90% מן האדמות האלה נתפסו עוד בזמן שציולינג עצמו היה שרהחלקאות.

הדבר היה טיבעי. אדמות אלה העברו בחלקן הגדול לרשות הקיבוצים, ובין אלה בלטו קיבוצי מפ"ם.

בסוף 1952 דנה מועצת ההסתדרות בהצעת מפ"ם לאפשר לערבים להת-

שנוקטים חברי מיסלגות אחרות. "האחריות להסתאבות היא כללית."

לנין וסטאלין

בחדשים הראשונים של המדינה עוד התנהל בה ויכוח בין אנשי אחרות העבודה במפ"ם שללו כל תוכנית להקמת מדינה ערבית עצמאית ממערב לירדן" כי זו עתידה "לסגור חלק גדול מארץ ישראל בפני ההתיישבות היהודית." הם דגלו בארץ ישראל כולה כמדינה חרדיניונית, כאשר היהודים הם נושאי הריבונות הכלעדיים בארץ השלמה." נאמר בה כי

במלחמה הכאה ייכנסו ויטפחו שטחים אלה, ולערכים תינתן זכותם לאירגון אוטונומי באיזורים של ריכרזים ערביים במיסגרת המדינה האחרת.

אין זה רחוק מתפיסת הלנין בוד כיום.

בנאהרון: עניין החלוקה (קרי: של מות הארץ) הוא מצפוני, ואין עליו כל פשרות. אנו מחנכים עליו, ואיננו יכר לים לסור ממנו.

ישראל גלילי: העצמאות הערבית כבר השיגה תכליתה במדינות הערביות. גם טענה זו שגורה כיום כפי רוב הליכוד.

אנשי השומר הצעיר במפ"ם נכנעו

לבון, חזן וגלילי (1955) הערבים כבר השיגו עצמאות — בחור

גם כעניין זה. הם פשוט השמיטו מן ההצעה שלהם את הנוסח של "מדינה ערבית עצמאית". התקבל מצע שאמר: "מפ"ם תילחם על החזרת שלמות הארץ, תוך הסכם בין עמים, על יסוד של הגדרה עצמית."

אף שעוד דובר אחר כך במדינה בחצי פה על "הגדרה עצמית", זנחה מפ"ם למדע עיקרון זה. הרעיון של מדינה פלסטינית ממערב הירדן נשכח מיד, וכמו בכל הנדו שאים האחרים התאימה מפ"ם את עצמה לקו של בגוריון, שניצח לאורך כל החזית.

מעניין שבכל הסוגיות האלה כמעט ולא נשמע קולו של משה סנה, שהיה אז דמות חשובה במפלגה. סנה, שתמך במרכיב השומר הצעיר, לא התעניין כמעט בבעיית היחס לפלסטינים ולא אורחים הערביים בישראל. אותו עניין נה בעיקר בעיית המעצמות.

בוויכוח על שלמות הארץ, במאי 1951, אמר סנה: "הרעיה כי יש... לפי תור את בעיית שלמות הארץ עליידי מתן אוטונומיה לאומית-תרבותית לערבים שאולה מתורה... שפשטה את הרגל. הרעיה שלנו, האומרת... עיקרון ההגדרה העצמית, שאובה מתורת לנין וסטאלין — שניצחה והצליחה."

יתכן שאלמלא נטשה מפ"ם או את עקרונותיה, לא היתה יכולה להישאר בממשלה של בגוריון שניצעה את מלחמת-סיני (1956) בשותפות עם צרפת ובריטניה. יתכן גם שלא היתה מתבטלת לפני המערך בשנות ה-60, כאשר ויתרה על הופעתה העצמאית בבחירות והצטרפה למערך.

הרם המיסלגה נבע ממעשה זה. במערכת הבחירות הנוכחית חזת אוכלת מפ"ם את המירות המרים של מחוליה מן השנים ההם.

בנאהרון וחזן (1986) עניין שלמות הארץ הוא מצפוני

תוכנית החלוקה ובין רעיון ארץ-יש"ר אל השלמה.

מפ"ם, על כל מרכיביה, דגלה בארץ-ישראל השלמה.

אך בעוד שאנשי אחרות העבודה במפ"ם דגלו בכינון "ארץ ישראל השלמה כמדינה יהודית" והתיישבות היהודים בכל הארץ הבלתי-מחולקת, הסכים המרכיב של השומר הצעיר (מפ"ם הדיום) לקיום מדינה פלסטינית עצמאית ודמוקרטית" ממערב לירדן, יחד עם "זכות העם היהודי החוזר למורדתו להתיישב בכל חלקי ארץ-יש"ר אל". המדינה הערבית. תתאחד עם מדינת-ישראל איחוד כלכלי ומדיני."

קבל כתכרים בהסתדרות. ההצעה לא התקבלה (רק ב-1960 ניתנה לערבים זכות זו). בוויכוח אמר ראובן ברקת שאל לה למפ"ם לרחוץ בנקיון כפיה, כי גם משקים של מפ"ם שותפים לעוולות הנעשות לערבים. ברקת הודה כמעט עוול ושרירות-לב, אך גרס כי "גם לגבי החטא הזה אין חלוקה לצדיקים ולרשעים".

ברקת טען שבתוך מנגנון המימשל הצבאי (שחל אי על הערבים בישראל) ישנם חברי מפ"ם, אשר התשובה שהם נותנים למציאות היומיומית אינה שונה בהרבה מהגישה

מן הטבע

ומן המציאות

יסמין הראל היא תל-אביבית צעירה (27), בת מישפחת אמנים — אביה הוא הצלן צבי הראל ורודה, אחי-אימה, הוא הצייר אורי הופמקלר — שפתחה השבוע את תערוכת ציוריה, אותה היא מגדירה כ"דמויות — דיוקנו של רעיון", בגלריית שי הנון התל-אביבית.

אומרת הראל, תלמידתם של משה פרופס המנוח ושל ישראל הירשברג, על יצירתה: "אל הדמויות שבציורי איני מתייחסת כאל קלסטר עצמי כמוכח הנטורסליטי של המושגים, כי אם כמוכח הרעיוני בלבד: העברת המשמעויות הרצויות עליידי בחירה, הדגשה, השמטה והוספת יסודות צורניים בהתאם לרעיון מרכזי אחר."

"הרעיון המאחד — תחושה מסוימת, מצב פסי או רגשי, או אווירה מסוימת — הוא הקריטריון לבחירת המודלים, הרקע והשילוב ביניהם. ואלה, בשילוב הצבעים, מקורהאור והשתברות קרני-האור עליהם, הם היסודות הצורניים."

לא מפליא לכן שהמודלים של הראל הם מן הטבע והמציאות בלבד, כפי שאכן ניתן לראות בכל ציור מציוריה.

לא קל להיגמל

בספטמבר 1938 כבר היו העמים מוכנים לכך. רק ההפרה הצניעה של הסכם מינכן בירי היטלר, וצעריו לאחר מכן, הגדישו את הסאה.

הגנרלים הגרמניים לא האמינו בסתיו 1938 כי הוורמאכט מוכן למלחמה. הם החליטו להפיל את היטלר, אם יתן את הפקודה להתקפה. יתכן כי מנהיגי המערב לא ידעו זאת. יתכן שידעו, ולא האמינו לגנרלים. אם כן, הם צדקו. הגנרלים הגרמניים לא היו מתקוממים. כמו רוב הגנרלים בעולם, הם היו פחדנים.

סטאלין לא הוזמן למינכן. יתכן כי ראשי בריטניה וצרפת קיוו במינכן להפנות את היטלר נגד סטאלין, כך ששני העריצים יחסלו זה את זה. ואילו סטאלין תתם כעבור שנה על ההסכם עם היטלר למען אותה המטרה, במהופך: כדי שהיטלר יפנה נגד צרפת ובריטניה.

זה היה מקדשטעות משני הצדדים. אילו עצרו מדינות המערב והמזרח בחר את היטלר, בעוד מועד, יתכן כי המלחמה הנוראה הייתה נמנעת. ויתכן כי שישה מיליון יהודים היו ניצולים.

אנדרטה לאדם

לא לחינם נשאה תצוגת התצלומים את השם הלועזי המנופח "ביאנאלה". אף שנערכה בעין־חרור, בין הרי הגליל והגלבוע, לא היה לה כמעט קשר למציאות של ארץ־ישראל.

ברוך

הרב לא־יִיאמן. בשנה האחרונה הגיעו צלמי ישראל ל־פיסגת יצירתם בהנצחת האינ־תיפארה. הם מלאו בכך שליחות מצפופנית, אמנותית ומיקצועית כאחת. כמה מן התצלומים האלה יישמרו לדורות.

עשרות צלמים התאגדו ב־אופן ספונטאני וערכו תערוכות־מחאה, חלק מתנועת־המחאה הכללית בראשית ההתקוממות. והנה יש למישהו החוצפה לערוך תערוכה תחת הכותרת

הבומבאסטית "ארטי־כרוניקה" מבלי לכלול בה אף תצלום אחד מן המציאות הרוטטת הזאת. הכרוניקה הישראלית, לפי תערוכה זו, מורכבת מכמה רמויות משולי הבוהימה התל־אביבית.

אמנם נשקלה ברגע האחרון ההצעה לייצר חצר פנימית פתוחה לתערוכה קטנה של תצלומי האינ־תיפארה, אך הזמן לא הספיק להכנתה, התנאים לא היו נאותים וההצעה נגזזה.

מה נשאר? תערוכה שיכלה להתקיים לפני שנה בהונולולו, ובעוד שנה בקמפ־טקה.

חוץ ממוצג אחי. כדאי היה לנסוע לעין־חרוד אך ורק כדי לראות אותו. לראות ולהאמין.

אוצר התערוכה, אדם ברוך, ייער אולם גדול אחד להנצחת עצמו. מעין מאוסוליאום, שבו לא חסר אלא הסארקופאגוס, שבו ימצא אדם ברוך את מנוחתו הניצחית כבוא היום.

ארבעת הקירות של האולם אינם מכוסים בפורטרט־ענק של אדם ברוך. הוא לא הרחיק לכת עד כדי כך. אבל הוא חתר באפשויות חלופית. הקירות מכוסים בשערי המוסף של יד־עוז אחרונות, שאדם ברוך הוא עורכם. לא תתם תמונות־שער של יפים ויפות, אלא השערים עצמם, עם הכותרות של אדם ברוך ושם הפידימה בהגדלה ענקית. יעני, ארט וכרוניקה. וגם מאמר של אדם ברוך עצמו, בהגדלה מידינית.

כאשר הותקף ברוך על־ידי כוויכוח פומבי במקום, וטענו שאין קשר בין המוצגים ובין "ארטי־כרוניקה", התרגז ולא השיב.

עוות־מצח זו יכולה רק להדהים. נראה שזאת הייתה גם הכוונה, כי מכל הארץ באו לראות, להשתאות, לשפשף עיניים ולהביט שוב, שמה וזהי טעות אופטית.

אבל אין כאן טעות אופטית. כאשר בורחים מן המציאות והאמת, לא חשוב לאן בורחים. גם למונומנט זה של חוסר־רעם משתחז. למה לא?

מסע הכהנאוטים

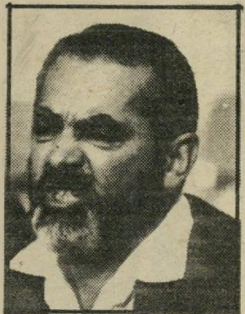
היה משהו משעשע במסע־הכהנאוטים.

הם יצאו מירושלים, בדרם לתברון. הם נכנסו לכפרים ערביים, תעו בסימטות, יצאו מכפר אחד והסתכבו בכפר שני, פנו מערבה ומיזרח, ולא מצאו את הדרך.

לבסוף נאלץ הצבא להוציא אותם מן המבוך ולהראות להם את הכיוון הנכון — חזרה לירושלים.

זה לא יכול היה לקרות, כמובן, למי שגדל בארץ, או למי ששרתה בצה"ל. אבל רוב ה־כהנאוטים לא גדלו בארץ. והיה חבורה של קאבוויים מברוקלין, המשחקים כאן את המערב הפרוע, ותימוונים מברית־המועצות, שהקב"ב שמח להיפטר מהם שם. אחרים, שגדלו בארץ, שוחררו מצה"ל על סעיף 21, וכך לא למרו התמצאות בשטח. כראשם עמד מורה־הדרך הגדול, מורה־הנבוכים, שאינו יודע באיזה צד ורחת השמש ובאיזה צד היא שוקעת.

האסטרו־נאוטים כולם.

כהנא

צ'מברליין מנוסף בהסכם בשורבו ממינכן

יכולה ליפול בירי אנשים שונים, לשמש למטרות שונות, להוכיח דבר והיפוכו.

למשל: הסכם־מינכן, שנחתם לפני 50 שנה, ב־29 בספטמבר 1938.

זהו אחד המיסמכים המוסמצים ביותר בעת החדשה. הוא הפך שם נרדף לבגידה, לטימטום, לכניעה.

במינכן הסכימו מנהיגי בריטניה וצרפת, נוויל צ'מברליין ואדוארד ראליי, יחד עם בניטו מוסוליני האיטלקי, להיענות לדרישתו של אדולף היטלר ולקרוע מגופה של צ'כוסלובקיה את חבל־הסודטים, ובו שלושה מיליון גרמנים. נוויל צ'מברליין, האיש בעל־המסירה, חזר הביתה והכריז שרכש "שלום בדורנר". אך כעבור חצי שנה פלש היטלר לצ'כוסלובקיה, וכעבור עוד חצי שנה פתח במלחמת־העולם השנייה.

אנטי־הימין אצלנו רגילים להשתמש באנאלוגיה זו כדי לשלול כל הסכם־שלום. הקיצוניים קראו גם להסכמי קמפ־דייוויד "הסכם מינכן", ועכשיו הם קוראים כך מראש לכל הסכם שבו נחזיר שטחים כבושים.

אבל אפשר להפוך את קצרת האנאלוגיה על פיה.

חבל־הסודטים (הסודטים הם שרשרת־הרים) היה כולו גרמני. הוא צורף לצ'כוסלובקיה, עם קומה אחרי מלחמת־העולם הראשונה, מפני שהצ'כים חפצו ב־עומק אסטרטגי. אחרי סיפוח זה, הם התייחסו אל תושבי השטחים האלה בצורה מתנשאת ומשפילה. למיעוט הגרמני לא ניתן שיוויון־זכויות של ממש. ניתן לו להרגיש על כל צער ושעל שאין לו בעצם חלק ונחלה במדינתם של הצ'כים והסלובאקים.

כל עוד הייתה גרמניה חלשה, זה הצליח. אך ברגע שגרמניה קמה שוב על רגליה, והשתנו יחסי הכוחות, התקוממו גם הגרמנים הסודטיים. א־י־אפשר היה להחזיק במיעוט כה גדול ומפותח תחת שילטון זה, בניגוד לרצונו. העולם, הדוגל מאז מלחמת־העולם הראשונה בזכות העמים להגדרה עצמית, תמך בזכויות הסודטים. הייתה זאת אותה הטעות שהביאה את הנוצרים לבלבון לספח למדינתם חבלים מוסלמיים נרחבים, ולא להעניק לתושביהם שיוויון־זכויות.

המסקנה המתבקשת: מי שמנסה לשלוט בעם אחר, למען "עומק אסטרטגי" או יתרונות כלכליים, עושה מקח טעות. זה מתגסק תמיד. מוטב לוותר מראש על השטחים ועל תושביהם.

מצדקיו של צ'מברליין טוענים כי הציל את בריטניה, כי הרוויח שנה יקרה אחת של שלום. שנה זו נוצלה כדי לחמש את בריטניה, ולהקים לה את חיל־האוויר הנודר שניצח בקרב על ברטניה. כנגד זה אפשר לטעון כי גם היטלר ניצל את השנה כדי לחמש את גרמניה לקראת המלחמה.

אני חושב שצ'מברליין פעל על פי רוח זמנו. הזיכרונות הנוראים של מלחמת־העולם הראשונה, שהתיימרה רק 20 שנה לפני כן, רבצו על נישמת אירופה. היכשת התחללה כשחשבה על מלחמה נוספת.

ב־1938 עדיין לא הבין העולם את היטלר. היה נרמה שזהו מנהיג לאומני קיצוני, המבקש כסך הכל לשחרר את כל הגרמנים ולאחרם במדינה אחת. שחרור הגרמנים בחבל־הסודטים היה נראה כיעד סביר במסגרת זו. עדיין לא הובן אז כראוי שהיטלר הוא אדם מסוג אחר לגמרי: אישיות מופרעת העומדת מחוץ לכל סייגי המוסר המקובל, כוח שאינו יודע גבול ומעצור, אדם כעל שאיפות חובקות־עולם. צ'מברליין, איש הגון מן המניין, לא יכול היה להבין איש כמו היטלר.

רק הפלישה לפראג, באביב 1939, שיכנעה סודי־סוף את המערב שאת האיש הזה יש לעצור בכוח, בכל מחיר.

מבחינה זו יתכן מאוד שהסכם־מינכן הביא בכל זאת ברכה. כדי להילחם במפלצת הנאצית, היה צורך בהתגייסות טוטאלית של המערב, בשיכנוע פנימי מוחלט שאין מנוס מן המאבק, שיש להקריב כל קורבן ולשאת בכל היסורים. אינני מאמין כי

יש לי הרגשה מורה בימים אלה. זו הפעם הראשונה זה 27 שנים שאינני מעורב במערכת־בחירות. הפעם האחרונה שהייתי משקיף בלבך היתה ב־1961, בבחירות לכנסת החמישית. אמנם מילאתי תפקיד מסוים גם בבחירות הן, שבמרכזן עמדה פרשת־לבון, אשר בפיתוחה לקח העולם הזה חלק פעיל מאוד. אך בבחירות עצמן לא השתתפתי.

המהפכה בחיי באה ב־1965. ערב הבחירות קראתי להקמת תנועה חדשה — תנועת העולם הזה — כוח חדש. פעילים ולוחמים מתחומים שונים הצטרפו ליוזמה. בניגוד לכל התחזיות, עשינו דבר שנראה עז או ככלת־אפשרי: עברנו את אחוז החסימה והכנסנו תנועה חדשה לכנסת.

ניהלנו אז מסע־בחירות קצר, כרוך, מחושב היטב, בלי כסף ובלי משאבים כלשהם, מלבד האידיאליזם של מאות הפעילים ועמורי השבועון. כנושא מרכזי שימש חוק לשו־הרע (חולירע) כקיצור, בשפתנו) שנועד לשתק את העולם הזה.

כעבור ארבע שנים הפרכנו את הדיעה כאילו היתה זאת אפיזודה. חזרנו על ההישג והגרלנו אותו. זכינו בשני מנדטים. אני מתגאה עדיין במסע־הבחירות שלנו אז. מומחים־לתיקשורת למרו אותו כסמינרים. זה היה מסע "קלאסי" — מרוכז, חסכוני, בעל מסר ברור, ואחרות נמורה של התוכן והצורה.

כעבור ארבע שנים נוספות, ב־1973, נפלה לנו לבנה על הראש. הייתה זאת מלחמת יום־הכיפורים. אמנם, היינו הסיעה היחידה בכנסת שניבאה את המלחמה ושהוזהרה מפניה. אך נוכחתי בפעם הראשונה לדעת עד כמה מוטב בפוליטיקה להיות צודק. ציבור־הבוחרים לא יסלה.

הבחירות נערכו חודשים אחרי המלחמה, במצב של עזוץ לאומי. הטראומה של המלחמה שיבשה את המערכת. בחרים, שהצביעו בערנו ב־1969, נטשו אותנו ב־1973.

אני מודה שעד היום יש לי טינה כלפיהם. לא בגדנו בהם, לא מעלנו באמונם, שירתנו כאמונה ובשקידה את המטרות שלמענן נבחרנו. גם אויבנו הקיצוניים ביותר העלו על גס את איכות עבודתנו הפרלמנטרית, שקבעה נורמה חדשה. בכל זאת נטשו אותנו הבוחרים ההם. לא עברנו את אחוּר־החסימה.

כעבור ארבע שנים, ב־1977, השתתפה תנועת העולם הזה — כוח חדש בהקמת מנחה של"י, ההתאגדות המבטיחה ביותר עד אז ומאו של כוחות־השלום בארץ. הופעתו במקום השלישי ברשימה וניהולת את מערכת־הסברה שלה. במחצית הקדציה חזרתי לכנסת במסגרת הסכס־הרוטציה. התפטרתי לקראת סוף הקי־רציה, כדי לאפשר לחבר ערבי לתפוס את המקום.

אולם אז השתררה בשל"י אנדרלמוסיה. א־י־אפשר היה להקים רשימה סיעות ואנשים התרוצצו בה. ברגע האחרון ממש קמה רשימה אומללה, שדחתה את ציבור־הבוחרים. הסכמתי להופיע רק במקום ה־120, הרשימה לא עברה את אחוּר־החסימה.

לאחר מכן התפלגה של"י, כעיקבות ראיון של מתי פלר, שבו האשים את רן כהן פומבי כפושעי־מלחמה בגלל פעולתו בתותחן במלחמת־הלבנון. החלק הרדיקלי של של"י הקים, יחד עם קבוצות קרובות, את תנועת אלטרנטיבה, על סמך מצע

אורי אנרי

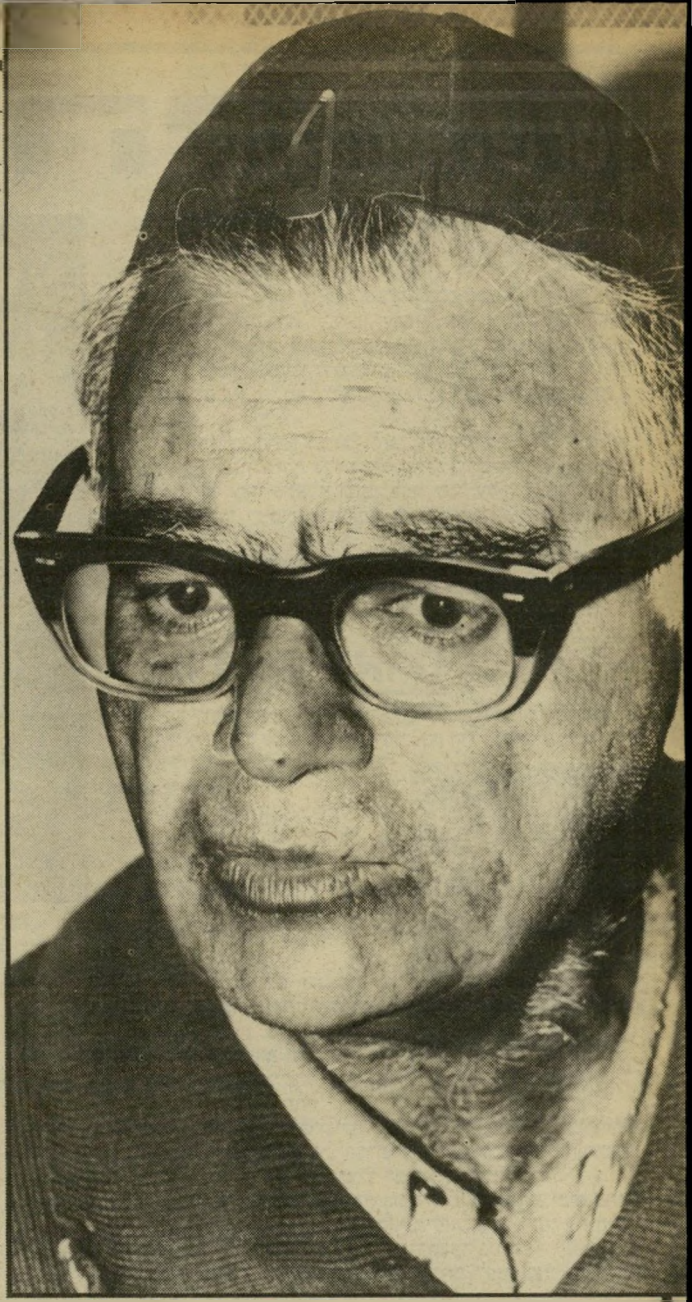
יתנו
 אישית

מרחיק־לכת, שהקיף את כל תחומי־החיים. אלטרנטיבה התחברה עם הרשימה המתקדמת (הערבית), וביתר הקימו את הרשימה המתקדמת לשלום. ביקשתי שוב להופיע במקום ה־120 ברשימה, וכך היה. ניהלתי את מסע־הסברה של הרשימה בבחירות, וזכינו בשני מנדטים.

הפעם החלטתי שלא להופיע ברשימת־מועמדים ולא לקחת חלק במערכת־הבחירות. מכאן ההרגשה המורה המקנת כי אחרי שניהלתי שש מערכות־בחירות, אינני רגיל להיות ביציע בשעה כזאת. כמו אלוהוליסט את איתור־סמים ששלב של גמילה, יש תופעות־לוואי קשות. אך העיונותאי שכי מרוויח על חשבון הפעיל הפוליטי. יש פיצוי.

האיש בעל המיטריה

"האנאלוגיה מטעה לעיתים קרובות", אמר סמואל באטלר, "אבל היא הרבר הפחות מטעה שיש לנו". אפשר לאמר כי האנאלוגיה דומה לכל כלי־נישק אחר. היא

המועמד משה דוויק, כפי שהוא נראה עכשיו. לפני 31 שנים זרק רימוניד לתוך הכנסת, וגרם להתקנת קיר-הזכוכית בין יציע-האורחים ואולם-המליאה. עכשיו הוא עומד בראש אחת מ-28 הרשימות שהוגשו לוועדת-הבחירות לקראת הבחירות לכנסת ה-12.

כבול לשוטר משה דוויק צועד לעבר בית-מישפט-השלום בירושלים, להוצאת פקודת-המאסר נגדו. נר כוז צלמי הטלוויזיה הזרה שצלמוהו (לא היתה עדיין טלוויזיה יש-ראלית), צעד אז משה דוויק בקומה זקופה עד לאולם בית-המישפט.

הוא הרעיש את הכנסת, פשוטו כמשמעו. עכשיו הוא

מועמד מצאה!

נקלטו כהלכה, בעיקר מפני שהיו דתיים. משם, כשרשרת ארוכה של כישלונות-קליטה, נשלחו לכפר-הרר אה, לקיבוץ דורות ולקיבוץ גלילים. שנה אחרי שהגיע לארץ, שבע טיל-טולים וגעגועים, בודד יותר מאשר אי פעם, היה דוויק מעורב בקטטה בגליל-י.ס. אחד מכני חבורתו, עובדיה כהן, בעט בכטנו.

דוויק התעלה, נלקח לבית-החולים בלינסון ונותת. שלוש שעות נמשך הניתוח, שבמהלכו אוהו מעיו, שנקרעו מעוצמת הבעיטה. הובעט, עובדיה כהן, נהרג בעת שרותו הצבאי, ארכע שנים אחר-כך. אחרי שבועיים, כשחזר דוויק לקי-בוץ, נדמה היה כי זהו אדם אחר. הוא הידבה להתלונן על קיפוח, טען שכולם מתעללים בו, לא רצה לעבוד ולוא גם כעבודות הקלות ביותר. הוא האשים את מדריכי עליית-הנוער, שהיו אחראים לו בקיבוץ, בכל מה שקרה לו, תיעב אותם, את חבריו ואת הרופא שניתח אותו וגרם לייסוריו הגופניים. הקיפוח הערתי, שהיה אכן אמיתי ולא פרידימיון של צעיר מוזה, לבש בנפשו של דוויק מימדי-ענק, זכיר-אב ועלבון צורב. לכאורה חי חיים רגילים. הוא הת-

על החלון. רהיטים ישנים מגובכים ללא סדר, בגדים פזורים בכל פינה, ריח טחוב עומד בדירה הקטנה. עירי הוא דוויק. מעולם לא נשא אשה, לא הוליד ילדים. הברידות הזו, יותר משהיא מצב קיומי, היא כל חייו וסיבת כל מעשיו של משה הכהן דוויק. היטיב לתאר ואת השופט שאול לבנברג: "דוויק עלה ארצה ללא הוריו, בגיל צעיר. הוא התקשה באופן נפשי

תוך דרכו אפשר להבין כי במשך כל חייו היה פוליטיקאי, המשפיע על מהלך ההיסטוריה בהינף-יד, כמעט שה של מהיבכך. תמיד רציתי לשנות את ההיסטוריה, להשפיע על מה שקורה במדינה, הוא אומר וקולו רציני, חדוד-חשיבות. "עשרות פעמים נפגשתי עם ישראל גלילי, עם יגאל אלון וגם עם כנגוריון דיברתי". שוב ושוב הוא מוזכר את כנגוריון, כאילו היה חבר-נעורים ותיק, כאילו קפא הזמן וכך גוריון עדיין גר בשדה-הבוקר, והוא, משה דוויק, מחזר אחריו בעקשנות. אלא שלמרות דבריו, הרי פגישותיו המציאותיות עם הפוליטיקה היו רק שלוש. שתיים מהן מגוחכות, מעלות חיוך, ואילו הראשונה — כמעט טראגית.

בסוף אוקטובר 1957 השליך משה דוויק רימוניד אל אולם מליאת הכנ-סת. הוא נשפט, הורשע, נכלא ונעלם מעין הציבור.

כמו פוליו

פתאום, לפני ארבע שנים, הגיה שוב, מבקש לעמוד בראש רשימה שתתמודד בבחירות לכנסת. את 1500 החתימות המבוקשות אסף, אלא שלא היה בידו סכום-הכסף הדרוש להפקדה כידי ועדת-הבחירות. קחו את כל מה שמגיע לי מהמדינה, קחו ממני את כספי הביטוח הלאומי וסיבטחים, אל תתנו לי אף לא אגורה אחת", התחנן לפני חברי-ההורד עדה. הם סירבו. השנה שוב הגיע למישכוד-הכנסת ביום ההרשמה האחרון, פינסק-החתימות חפון בתוך סל-פילסטיק. במשך שבועות ארוכים הסתובב בכל הארץ, ניקס מעוברי-אורח מיקריים שיחתמו בפניקס למענו, למען רשימתו. דמות פאתטית, מעוררת רחמים. גם 12,500 שקלים הביא, כדרוש על-פי התקנות. לשם כך שבר את כל חסכוניותו.

בעת משה דוויק הוא אחד ממאות המועמדים לכנסת. רשימתו, "תרשיש", שאותיותיה המבוקשות הן שיש, היא אחת מ-28 הרשימות המבוקשות להתירות, באופן רישמי, במירוץ אל הכנסת.

אנחנו חצי עם", אומר דוויק. כמו שגוף האדם לא יכול לפעול אחרי שמחציתו שותקה בפוליו, גם העם לא יכול להתקיים כשחצי ממנו, הספרדים, לא משתתפים בהנהגתו.

מי שמשתתפים בהנהגה לא מבינים את העם, מוניחים אותנו, ולכן כולם קוראים לנו נמושות ואבקי-אדם". שפתו נמלצת, והוא מרצה בהתרגשות את עיקרי תורתו: "הקמת אוניברסיטה וטכניון של בני-הספרדים, כדי שיהיו משכילים, מוכנים לקרב במימסד האי-שכנוי".

את מעורבותו בהטלת הרימון הוא מכחיש. "עלילת-דם", הוא אומר. בכיתו שבפאתי נתינה, יום אחרי שהגיש את מועמדותו לכנסת, בשעת-ערב מוקרמת, אוכל דוויק בצלצלים וחלה לבנה. על השולחן פרושים ער-נונים, תחליף למפה. לטאה מטיילת

שער "העולם הזה" הנושא את התאריך 6 באוקטובר 1957, מראה את משה דוויק בדרך להוצאת פקודת-מעצר, כשמאחוריו שוטר. העולם הזה הקדיש לתקרית שמונה עמודים ובהם פירוט צעדי דוויק לפני הפיגוע.

גיים לצבא, הקביל את פני הוריו שעלו לארץ, וכשהשתחרר מהצבא למד בני-אוח ועבר במלאכות-בניין שונות. במהרה התברר כי משה דוויק הוא חריג. את עבודות-הבניין נטש למען עבודות רוחניות יותר, כך אמר. הוא למד קצרות, עבד כפקיד במישרד-החקלאות, ניסה להתיישב במושב בני-עמי ולמד הוראה. במשך כמה שנים היה מורה. הוא פוטר מעבודתו בגלל קיצוצים בתקציב. אחרי-כך עבד כגובה וכמתרים עבור בית-היתומים דיסקין בירושלים. מש-כורתו היתה גבוהה. דוויק, שגילה את המודות העושר, לא הסתפק במשכורת.

לעמוד על רגליו ולתמוך בעצמו, והוא מחפש מישענת חסרה זו. **בעיטה בבטן** משה דוויק נולד בחלב שבסוריה, אחד מתוך שיבעת ילדיו של רבי כל-כרים נורד. חודשים מעטים אחרי תגיגת ברהמיצווה עלה לארץ, לבדו. שליח-העלייה אמרו לאב כי בנו ילמד גמרא בישיבה בירושלים. תחת זאת נשלחה חבורת "הנערים הסורים", כפי שנקראו אז, לגיבעת-ברנר. הם לא

רוצה להיות חבר בה

הוא גנב אלף לירות. כשנחשפה הגניבה פוטר.

שריפות במחסנים

עוד לפני כן, כשריפת עבר פה ושם, חלם על הגשת תביעת פיצויים נגד הסוכנות היהודית, על הנזק שנגרם לו בעת שהותו במוסד עליית-הנוער.

הוא מצא, באקראי, בעת טיול ברחוב, עורך-דין תל-אביבי, שאף שמו דוויק. עורך-הדין הסכים לייצגו בתביעה. משה דוויק ליקט אינספור פרוטים ומיסמכים, כשהוא מאיץ כל העת בעורך-הדין להגיש את התביעה.

כאשר החל בירור התביעה, שהוגשה ללא נקיבת סכום-פיצויים מסויים, שאל השופט המחוזי, שאול לבנברג, מהו הסכום הנדרש מהסוכנות. עורך-הדין לא הספיק לדבר. דוויק התובע הכריז: 120 אלף לירות. אני מוכן לפיקח על מיפעל שאקים בכספי-הפיצויים, אמר.

תביעתו נדחתה. הוא הגיש ערעור לבית-המשפט העליון. השופט יצחק אולשן דחה את תביעתו.

דוויק, עקשן, פגוע, כועס, שלח מיכתב זועם אל אולשן. האש שאחזה במחסן בית-המשפט העליון בירושלים, והאש שאחזה במחסן בית-החור לים בלינסון כעבור שבוע, מקורן במישפט ובפסקי-הדין שניתנו על-ידי בית-המשפט המחוזי והעליון בקשר לתביעתו. שתי השריפות נעשו לרגל מלאת 10 שנים לפגיעתו. אם לא תתמלא דרישתו לחידוש מישפטי, הרי שבית-הדין העליון, בית-המשפט המחוזי, בית-החולים בלינסון ורופאיו, ר עוד מוסדות ואישים אחרים הקשורים בעניין זה ימצאו את עצמם במצב של חבלה גופנית, אישית, נוסף על חבלות ברכוש ובמיתקניהם.

כמישפט, שנערך בעיקבות המיכתב, קבע הפסיכיאטר המחוזי: "קיים חשש לפסיכוזה פאראנואידית. עלול להיות מסוכן לציבור. מציע להעבירו לבארייקעק לשם הסתכלות. איננו מסוגל לעמוד לדיון."

יום הנקמה

אורי חמישה חודשים שחור אדוויק מבית-החולים. הוועדה הפי

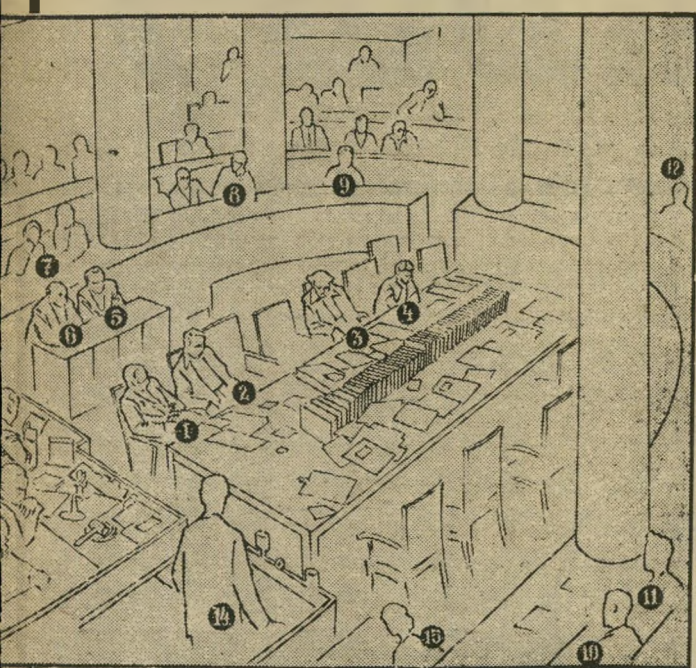

ארכיון העולם הזה

כעת שופט בית המישפט העליון בגימלאות, דב יוסף ופינחס לבון. מאחורי דב יוסף סדרן, ולידו יושב קצרן. בשורה הראשונה של הח"כים יושבים קלמן כהנא (פועלי אגודת-ישראל) ופינחס רוזן (פרוגרסיבים). חיים כהן כיהן זמנית כשר-המישפטים, בתקופה הקצרה שבה שהו הפרוגרסיבים מחוץ לממשלה. משה שפירא נפצע בפגיעה, ומאז הוסיף השם "חיים". מלבד חיים כהן והקצרן, כל האנשים בתמונה נפטרו מאז.

יום לפני הפיגוע

צולמה תמונה זו על-ידי העולם הזה. הכנסת שכנה אז בבית פרומין, ברחוב המלך ג'ורג', במרכז ירושלים. בתמונה נראה יו"ר הישיבה, יוסף סרלון, ולידו סגן מזכיר-הכנסת, ליאור. בתחתית התמונה נראה שולחן הממשלה, כשמשביו יושבים, לפי כיוון השעון: השרים מרדכי נורוק ומשה שפירא מהממד"ל, משה שרת, לוי אשכול, בוצ'יו דנור, חיים כהן

ארכיון העולם הזה

באותו רגע בו התפוצץ הרימון, ישבו גיבורי העלילה במקור- זה. המספרים מסמנים את מקום הימצאם של (1) משה שפירא, (2) משה כרמל, (3) דויד בן-גוריון, (4) גולדה מאיר, (5) אליהו אילת, (6) מרדכי גזית, (7) בבה אידלסון, (8) יוחנן באדר, (9) אסתר רוזאל-נאור, (10) שמשון יוניצ'מן, שישב חצי שעה קודם לכן בין באדר ורוזאל-נאור, (11) שמואל מיקוניס, (12) בוצ'יון הראל, (13) היושב-ראש ישעיהו שרעבי, (14) הנאם יצחק רפאל, (15) הקצרנית רחל מלחי. לצורך בהירות השרטוט, השמיט הצייר כמה דמויות שלא נזכרו בכתבה, ביניהן כל השרים שישבו בצד הקרוב של השולחן. הרימון התפוצץ בין (1) ו(5).

משרדהבוטנים הלך ברגל למעברת פררסיה. שם עלה לאוטובוס הנוסע לנתניה. לתל-אביב הגיע ברכבת. כ-10 בבוקר עלה לרכבת הנוסעת לירושלים. בשעה 1 בצהריים הגיע לכיורה. במלון קטן, חיפה, שכונת נחלת-שיבוע, רשם בפניקס-ההרשמה כי נתיב נותן טורית, התמקח עם בעלת-המקום על המחיר ולבסוף עלה לחדרו, השתרע על המיטה ונרדם.

ה-29 באוקטובר 1957 היה יום חם, שרבי. החקלאים ננגב חששו כי השרב הכבד יקפד את יבוליהם. הרחק משם, בירושלים, נפתחה שנת-הלימודים ב"בית-הספר לרפואה, ובתל-אביב נערך סימפוזיון על ההומור, בהשתתפות אפי

סיכיאטרית לשיחוריים מצאה כי למרות שהוא חולה-נפש, אין הוא מסוכן לציבור.

דוויק, אז בן 26, שב לבית הוריו, צריף קטן סמוך למעברת פררסיה. את זמנו העביר בקריאת-ספרים ובכתיבה. הוא לא עבד, לא שוחח עם איש. ובכל אותה עת התעצם בו רעיון הנקמה, או, כפי שאמר לקצין-מישטרה, אחרי זריקת הרימון: "יש לי חשבונות עם הסוכנות ועליית-הנוער. סבלתי יותר מאשר אדם אחר במחנה-ריכוז".

היום השלישי, ה-29 באוקטובר 1957, נבחר כיום-הנקמה. בבוקר לבש דוויק מיכנסיהחקי וחולצה לבנה. הוא

ארכיון העולם הזה

יד על הראש כך צולם דוויק מייד אחרי הפיגוע, בחדר-החקירה של המישטרה. חולצתו נקרעה בשעה שנתפס בידי היושבים ביצעיהאורחים של הכנסת. נראים עליה סימני-דם מהמכות שספג מהקהל, שחשבו לערבי.

אצבע מונפת דוויק מסביר את המצע למען היהודים המיוזרחיים נגד הממשל האשכנזי העושק אותם. רגשותיו העמוקים של דוויק בתחום זה נובעים מחוויותיו האישיות מאוד בימי נעוריו.

שעונים! שעונים! שעונים! שעונים! שעונים! שעונים! שעונים!
מהיבואן לצרכן – המיבחר הגדול ביותר בארץ, במחיר הזול ביותר בארץ!

הבורסה לשעונים

תל-אביב, רחוב אבן-גבירול 21, פינת דיזנגוף 1 (פתוח ברציפות)

★ מיבחר שעוני FIORUCCI
עיצוב איטלקי, איכות שווייצרית

★ מיבחר שעוני MADONNA
שעוני-המטבע היפים ביותר

★ מיבחר שעוני SEIKO

יורשי העצור חוגג

★ מסיבת שיחרור

★ דוגמנית חוגגת יום הולדת

דיסקוטק חוגג טרום-פתיחה

דוגמה לקליטה מהירה

שושנה דמארי הזמרת, הוכיחה שהיא גם חזקה בריקוד ולא רק בשירה ופזמה במחולות סוערים, כשהיא גוררת במירצה את גוריה ובעלה שלא פיגרו בהרבה אחריה.

קרלה סקלן, בתם של גרלד וג'ני לוריה סקלן, אנשי החברה ידועים בקרב הבורסה הוותיקה של תל-אביב, חגגה את יום הולדתה ה-30 במסיבה

גלוריה סקלן הלבושה בטורבן, המהווה כבר סמל מיסחרי שלה.

בועז שרעבי היה ללא ספק הרקדן הטוב שבמסיבה. שרעבי המזוקן סיפר שגידל זקנו לצורך הופעה בסרט חדש המצולם בימים אלה. הוא נהנה לרקוד דיסקו עם שושנה דמארי. תוססת בבית הוריה בתל-אביב בחברת שחקנים, זמרים ומעצבי-אופנה חברים של הוריה המהווים דוגמה לקליטה מהירה של עולים מחו"ל.

לא מסיבת העונה

כמסיבה בלטו במיוחד עדת דוגמנים גברים המככבים באיטליה ובארץ כמו הדוגמן **דניאל ברזיו**, **עופר רסאלי**, **מוטי רייף**, **ניר בלף** ו**ערן יעקובוביץ**. טובי דרוור, העוסקת כבר שלוש שנים בתחום האופנה, היתה צמורה לכדוגמה לפרקים **אורי ברנר**, שחזר מחו"ל ולידידו הטוב **אורי שולמן**, בנו של המנתח הפלסטי **יהושפט שולמן**. אי-אפשר היה להגריר את המסיבה הזאת כמסיבת העונה, אך בהחלט היה לה ייחוד, בעיקר בגלל המיקום. חלק מהאורחים שסבלו מהרעש ומעשן הסיגריות התרכו בגן שצמח פרא, והמכיל, מלבד הצמחים שבו, גם כמה עצי דקל תמרים.

הדוגמנית **טובי דרוור** חגגה את יום-הולדתה במועדון חדש כינו הנקרא פרדובס. למעשה היתה זאת גם מסיבת טרום-פתיחה לדיסקוטק. המקום האכזרי, בעל הקשתות והקמורים המיוחדים, הוא מיוחד ושונה מרבות הדיסקוטקים הפזורים בעיר. יחודו גם בפשטות שבו, אך הסאונד במסיבה היה גרוע, בעיקר בגלל בעיות אקוסטיקה שלא נפתרו בערב המסיבה. דרוור, בת ה-23, לבשה שימלת-ערב ארוכה מסטן ושזורה כפיאטים וחשפה גב לבן. השימלה כבדת-המישקל לא מנעה ממנה לרקוד ולהסתובב בקלילות בין כאי המסיבה, שבניגוד למסיבות אחרות היו מרביתם אורחים אישיים שלה.

עדי שטרואוס אחוזי בידיו מחופשת עומדת הוא שיחרר את הבלונים, בניגוד לבקשת

ענת קריבושה גרושתו של המעבד המוסיקלי דויד קריבושה ממעטת להופיע באירועים מאז שהחלה לנהל בוטיק. היא באה בג'ינס ובלטה על רקע שאר התלבושות.

טובי דרוור (מימין) רוקדת עם מעצבת-השער ונדה קרן החמו"שה במישקפי-שמש כהים. ונדה הופיעה עם בתה תמי. בתה השנייה, שרי, נסעה לניו-יורק להתאושש מהפרידה מבן-זוגה.

סוזי מילר הזמרת קיפצה ורקדה. נראתה מרוכזת בבן-זוגה לריקוד.

חגיגה מלכותית

ערי שטראוס, יורשיהעצר לבית שטראוס חגג את מסיבת-השיחורור שלו מהצבא בבית השייד למישפחתו בהר צליהפיתוח. הכית, הנמצא על צוק גבוה המשקיף על הים, משך אליו מאות צעירים, אך שומריראש, שהוצבו בכניסה לוויולה, מנעו את כניסתם של אלה שלא היו ביום הזמנות. המסיבה, שנערכה ברחבה הגדולה בחצר הפונה

גיתי חזן גבוהת הקומה בת ה-18, לא עזבה את רחבת-הריקודים משך שעות.

אל הים, החלה לתפוס תאוצה רק כשהתמלא המקום לאחר חצות. תקליטן מיקצועי הוצב על גג הבית והשמיע מוסיקה עדכנית שהרקידה את החוגגים. חלקם אף תפסו אומץ והחלו להעיף את חבריהם ואת עצמם לתוך הבריכה. היו אלה בעיקר חברים לא תל-אביביים, שניהנו ברוח ספורטיבית. גם האב מילק והאחות עירית הצטרפו מדי פעם לקהל הרוקרים. המי שוחרר המאושר הסתובב בין האורחים, ומדי פעם התבקש על-ידי חברים להכניס לא מוזמנים למסיבה. ערי התקשה לסרב.

הבלונים שקיבל במתנה. ליצנית לצידו ומברכת אותו. ברגע מסויים אחדים מחבריו שרצו אותם לעצמם.

אביטל דיקר השחקנית הבלונדית, פגשה במסיבה בסטודנטית-דוגמנית סמדר צדוק, שאותה לא ראתה זמן רב, מאז נפגשו לצורך צילומים משותפים לווידיאו-קליפ.

דניאל בריזן הדוגמן הישראלי המתגורר באיטליה, הגיע מלווה ב-סטודנטית-דוגמנית רינת אלדר, שהחלה להיראות באירועים חברתיים מאז פרידתה מאלון תבור.

נמלטו מרביתם משפת הבריכה מחשש שגם הם ייזרקו למים. עופרה אביב (הימנית בצילום מימין) ואורנה חן הן שתי חיפאיות העוסקות בדוגמנות והמעורות היטב בחיי-החברה הסוערים בתל-אביב.

אריק פרץ (בתחתונים) נזרק למים על-ידי אחד מחבריו ולקח את העניין ברוח ספורטיבית. לאחר שיצא מהמים העיף לתוכם את אחד מחבריו (משמאל). כשראו זאת החוגגים

מה הם לובשים כשהם באים לארץ? נחיתה אופנתית

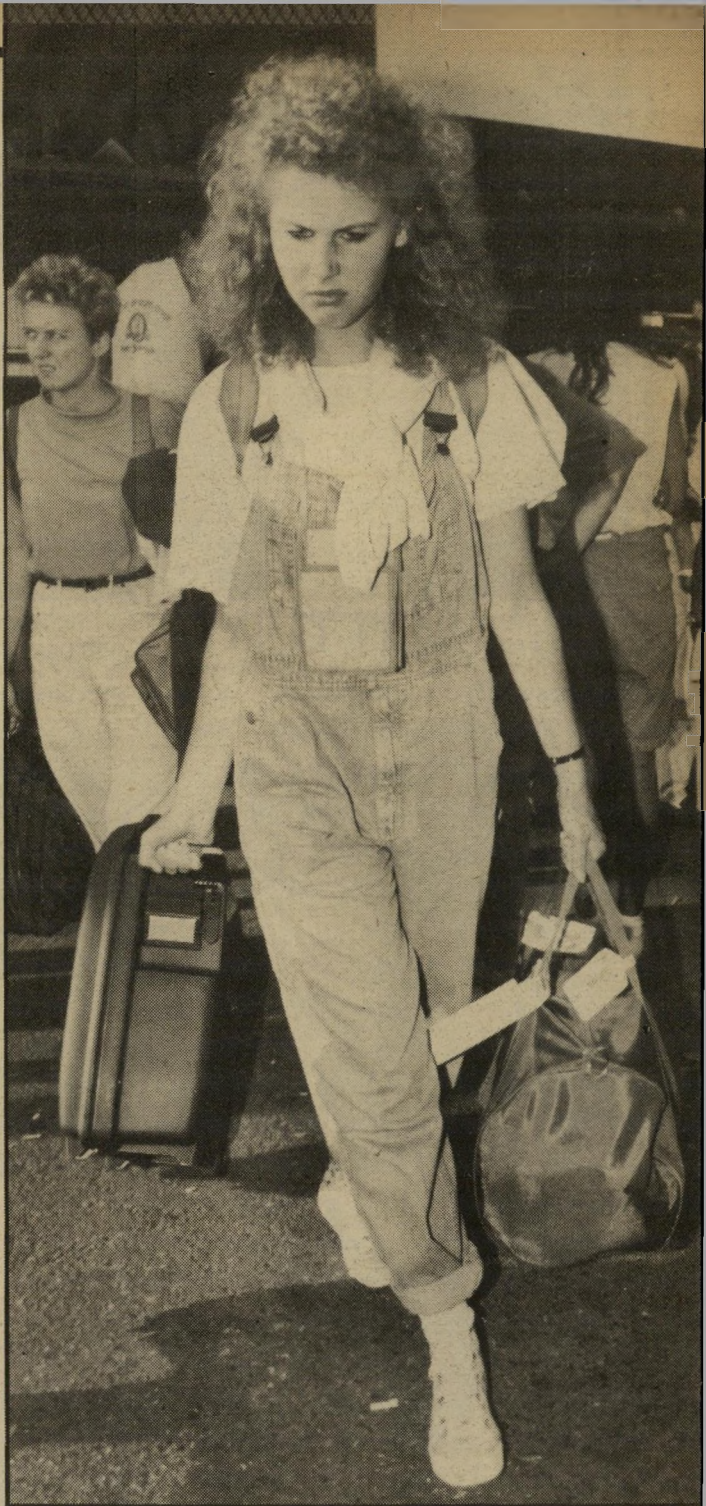
שוק מיזרחי נסו לזהות מיהם הבאים ומי הבאים לקבלם. הצלחתם? כנראה שלא. אין מקום בעולם שבו מיספר המקבלים גדול כליכך כמו אצלנו. כמובן, זה נעים שבאים לקבל את פנינו כשאנחנו חוזרים. הבעייה היא פקקי-התנועה האדיר והממושך שנוצר בכניסה, שבו כולם נתקעים.

למרות מזג-האוויר החם הגיעו ישר-אלים רבים כשהם לבושים בשכבות שהושלו מעליהם ברגע שעברו את איזור המכס. בין הגברים נראו כאלה

ישראלים רבים סובלים מרחף בלתי ניתן לריסון למסעות רחוקים מעבר לים. במיוחד תוקפת קרחת הנסיעות מחורשי הקיץ והחגים.

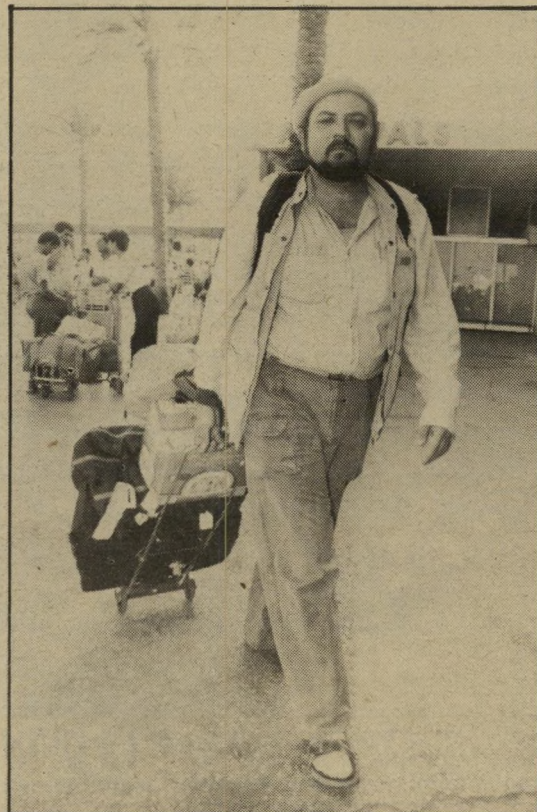
רצינו לברר מהם סייגונות האופנה שמביאים הנוסעים ממסעותיהם, ולצור כך זה נסענו שוב לנמל-התעופה בךגוריון לצבור רשמים.

סרבלי שימושי ולא לעבודה בלבד. נוסעת חמוצת-פנים זו הגיעה מאירופה, לבושה בסרבלי מג'ינס, חולצת-טי מטרקו לבנה ולצווארה קשורים התיק והסוודר ביעילות רבה.

לא IN מרים וירצברג, עובדת בבורסה בניו-יורק, באה לביקור של 10 ימים. המיזודות של לואי ויטאן שהיא נשאה כבר מזמן יצאו מהאופנה. ניצחון הישן, הנוח והמוכר על החדש והאופנתי.

מיקטורן תייר בלגי בג'קט משובץ, שאו-תו הוא יתלה בוודאי על הקולב (למעלה). ישראלי מצוי חוזר הביתה (משמאל).

מקומית חוזרת הגברת בשחור שחזרה מטיול בפולניה, נראתה מחפשת אחר קרוביה בהמולה. לבשה חולצה שחורה מודפסת, עניבה צבעונית ומיכנסיים רחבים בשחור.

שחור וסכס'י עלמות-החן המיסתוריות הגיעו לארץ בלבוש תואם - שימלת טריקו שחורה, צמורה ושיער בלונדי פזר, ומשכו תשומת-לב מרובה בנמל.

הולכת לאיבוד כך נראית צעני רונת בלונדית זו, הלבושה בשתי חולצות ובמיכנסי ג'ינס.

חלק מהנוסעים מילאו פיהם מים לגבי קנייתיהם בחו"ל וכמה התייחסו אלינו כאל נציגי מסי'הכנסה בפוטנ' ציה, אך אחרים גילו כמה שיטות יבוא חלק מהנוסעים מילאו פיהם מים לגבי קנייתיהם בחו"ל וכמה התייחסו אלינו כאל נציגי מסי'הכנסה בפוטנ' ציה, אך אחרים גילו כמה שיטות יבוא חלק מהנוסעים מילאו פיהם מים לגבי קנייתיהם בחו"ל וכמה התייחסו אלינו כאל נציגי מסי'הכנסה בפוטנ' ציה, אך אחרים גילו כמה שיטות יבוא

החוזרים לא רצו לספר מה קנו. הם חשדו שהצוות שלנו שייד למכס

הרי אייפאשר ללבוש את כל הבגריים בבת אחת - משהו חייב להישאר במיזורה. לפיכך הקפידו הנוסעים

שאחזו בידיהם סוודר, מיקטורון ומעיל. מבט חטוף ברגליים גילה ארמיה של נייקי, ריבוק ורומיהם, כאילו מדובר בקבוצה של ספורטאים אולימפיים, אלא שהיעד הסופי לא היה סיאול. תצוגת-האופנה הנכנסת מורגשת במיוחד אצל הנשים. כאולם היוצאים ניתן לראות סיגנונות לבוש רבים. אולם התצוגה מתחלקת לשתי קט' גוריות עיקריות: ספורטיבי ואלגנטי. בתחום הספורטיבי אפשר היה לר' אות ג'ינס כסיגנון מתרחב, מקופל במכפלת, חגורות אופנתיות, חולצות בהירות לפי צו האופנה האירופי. צעירות רבות לבשו מכשירי-ווקמן כקישוט. התחום האלגנטי שייד לנשים המ' בגורות יותר. חליפות איטלקיות עשור יות כותנה נקיה בגוונים אפורים ונעלי נוצ' כהשלמה או שמלות כותנה בהרי פסי עור של חיות.

ציוד מלא זוכרים את הביטניקים ארוכי-השיער עם התרמיל על הגב והגיטרה ביד משנות ה-60? השפעטם עדיין חזקה כנראה. התוספת היחידה של שנות ה-80, היא הווקמן.

קר פה! טוען התייר מזאיר, שהגיע בחליפה מכופתרת ומיטפחת לצוואר (למע' לה). אדון אלגנטי זה סירב להזדהות (משמאל).

מנגד

לעמוד הקלון

ובאמת איך אפשר לחתום את פרשת השואה שלי מבלי להזכיר את המישאל שערך מדורו הספרותי של מעריב (עורך: משה דור, 23.9.88) בנושא "השואה" — תופעה חריגה או בתה החור קית של אירופה / סופרים ואנשיירוח מגיבים על דברי נתן וך.

מה בין זה לבין מישאל רגיל בנושא כלשהו? — ובכן, קורסיכל זה שלא נחה דעתו של העורך עד שלא עמד וציין בראש העמוד כי "היו סופרים שנעדרו מן הארץ בשעה שנערך המישאל". באמת, חידוש נגזר: כידוע, בעת שנערכים מישאלים אחרים — כל הסופרים, שליצרתם או מחקרים יש לנושא "מציאות" מציבים תמיד בארץ, מצירו השני של קו הטלפון...

ועוד ראה העורך להקדים ולציין, והפעם שמית, את הנשאלים האחרים — "ביניהם גם מי שהביע, מרצונם הטוב, את מישאלתו להגיב על דברי וך" — אשר בהם לאחר שיקולידעת, סירבו להגיב מלכתחילה או התחמקו מתשובה. ואני שואל אתכם: האם נתקלתם מעודכם במישאל סופרים ואנשיירוח שכראשו רשימה שמית של הנשאלים שלא הסכימו להשתתף בו או שהסכימו תחילה וחזרו בהם אחר כך?!

ומה בדיוק הכוונה בהערה כי חלק מאלה המשתמטים או העריקים הביעו תחילה את רצונם להגיב על דברי "מרצונם הטוב"? והיתר? האם רק מרצונם הרע ביקשו תחילה להשתתף. ואולי הכוונה היא להבחין כאן בין אלה שניאותו להשתתף "מרצונם הטוב" לבין חבריהם שלגביהם צריך היה להפעיל מידה של, נאמר, כוח שכינעו...

הה, פרויד פרויד, אנה היינו כאים בעלדיך?

אות כבוד

נאה דרש באוניו אותו חבר ועד אגודת הסופרים — ודווקא לא מבין אלה המעטים שאיתם אני מחליף דברים מפעם לפעם: רשימת המסרכים או החזורים בהם היא אות הכבוד הגדול ביותר שהללו במעריב מסוגלים היו להעניק לך. שער בנפשך: דויד גרוסמן, חיים גורי, אהרן אפלפלד, יונת ואלכסנדר סנר, אהרון מגד, הפרופ' שאול פרידלנדר, יהודית הגרל, יצחק אורפז.

אדרבה, צאו והשוו את רשימת משתתפי ה"מישאל עם רשימת אלה שלא נטלו בו חלק. אני מרשה לעצמי להניח שאילו כל מי "שליצירתו או מחקרו יש זיקה לנושא השואה", היה נמצא בארץ בעת עריכת המישאל — היתה הרשימה אף ארוכה יותר.

הוא היתה ארוכה ומרשימה עוד הרבה יותר, אילו פנו גם למי שמראש נאחשו את תגובתם לקבונתיה המכוערת. מדוע באמת לא פנו לסופר השואה הנודע ק. צטניק בשאלה אם הוא רואה כי את מגמר השואה ומכחישה?

מדוע באמת לא? הרי בני ציפר שלהם כתב שם במדורו בהארץ כי אני מלגלג על הפאתוס שבכתבתו של ק. צטניק.

גם על כך ניתן היה לשאול את בעל הרבר עצמו. והלא הוא רווקא היהגסיהה בארץ בעת עריכת המישאל. היש לכם הסבר למחרל משונה זה מצד רודפיצק ושוחרייאמת מוכהקים מסוג זה?

שיקול דעת

כך או כך, כוונת עורך המישאל ברורה. מי שסירב להשתתף — לעמוד הקלון! — האם כך נהגו גם בו בימי בית'הספר שלו? — ראה פרק האוטוביוגרפיה הנאה שפירסם בימים אלה בעיתון 77.

מעניין, כמה מעניין גם הניסוח "מי שחזר בו לאחר שיקולידעת". כלומר, גם מי שחזר בו לאחר שיקולידעת, ואולי לאחר קריאת דיברי ההבהרה שלי בדיעווח אחרונות, ראוי לגנאי.

ובאמת, מאימתי מניחים "שיקולידעת" למש"תתפיה של חברות ליניץ? לשקול ביקשתם? היה עליכם לעשות זאת לפני שנטלתם את מקלותיכם וגרזיניכם ויצאתם לדרך?

בעיקבות כל אלה היקשה באוניו השבוע (היה לי שבוע עמוס, ענייכם הרואות) אחד מירידי: אמור לי, במטותא, כלום עשוי עורך בישראל להיות שוטה עד כדי כך שסיגר את כל מצפוניו (מלה נאה וורמשימית בעברית שלנו) כבר בהערותהפתיחה שלו?

כן, השבתי לו, אבל רק כשהשינאה מעבירה אותו על דעתו.

ההוגנים

אחרי כישלון "האיטרטרגיה הגדולה" לא נותר לעורך שלנו אלא להתספק במסע-צלב קטן המבוסס בעיקר על חברינו או אנ"ש, אלה אשר "לפקודה תמיד אנחנו", הלא הם, במיקרה זה, כך ציון תומר, יאמר יודוקסט, שמאי גולן ותנוך כרטוב — ועל כמה אנשים ספורים ששמותיהם נוספו לכאן בעיקר כדי לטשטש את כוונת הדיניץ, והיינו, לצורכי הסוואה, קאמופלאו בלעז. והנה רווקא כמה מאלה שאין להם חישובנות הרבה עמי השיבו לתומם רברים נכוחים. וראה דבריו של אורי אורלב הקובע כי "כל זמן שאיני אומר — ואני עדיין ככלל זה) — אינו אומר שהשואה לא היתה — לא אתקומם נגדו, או את דבריה של סביו ליברנט — ברוכים הבאים למישאלים! — אשר יפה הכחינה בין, תגובה ריגשית" לבין "חשיבה רציונאלית", ואפילו את דבריו של הפרופ' יהודה כאוור, שרומה כי אינו מבחין בדיוק בין זו לזו, ואף על פי כן פתח את דבריו בהצביע על "היבט מסויים נכון בדברי" ואחר-כך עבר להתפלמס עימם, פולמוס שהוא לגיטימי בחלט, בתנאי שאין מסלפים את כוונותי. מעניין אם ראש המכון לחקר האנטי-שמיות השיב כפי שהשיב לפני שקרא את מאמר תשובתי או קודם לכן.

הברחן

כנוהג שבועלים: ככל חברותא מצוי ברחן. יוסל בירשטיין, חבר ועד אגודת הסופרים ומי שהצביע בעד כתב הגינוי כנגדי, קיבל על עצמו זו מכבר את תפקיד הברחן כספרות הנכתבת כיונו ביט ראל. תחילה, ברחן ביידיש ואחר-כך, בעזרתו של מנחם פרי, גם ברחן בעברית.

גם כאן, במישאל שלפנינו, ראה כמדומה את עיקר תפקידו באספקת הברחה: היה היה פעם, בפולין שלפני המילחמה, משורר קומוניסט, שט"רם נסיעתו לרוסיה קילל את הרמוקרטיה הפולית כדי שישמעו את דבריו ברוסיה ויקבלו אותו שם יפה. ואילו אני הרי בידוע הוא שאני "עומד לפני נסיעה לגרמניה המיוחית..." ואיך זיל גמור.

נראה שנישטשטש לו לברחן שלנו הגבול שבין בדיחה לבין שקר.

ולא שקר סתם, כי אם שקר שהוא בבחינת עלילת-דברים לא מברחת לגמרי. שהרי מה ש"משמע מברכיו הוא, לא פחות ולא יותר, שאותו מישפט שאמרת באוניו של ירון לונרון לא נאמר אלא כדי לסכר את אוזניהם של מארחי, שליטיה של מיורה-גרמניה, המישטר המאוס עלי ביותר באירופה כולה.

כששאלתיו השבוע כשיחת-טלפון, מניין לקח את ה"מידע" שבידי, השיב בנעימה קלה של בהד לה: "קראתי באיזה עיתון". כשהתעקשתי לדעת באיזה עיתון, גימגם כי אינו זוכר. אם לא ייזכר תוך כמה ימים, או, לחלופין, אם לא יפרסם התנצלות על העלילה החדשה, יצטרך ידידנו הברחן-השקרן לתת את הרין על הברדי חה"ל.

ללמדכם שוב מיהם האנשים, או לפחות מיק צת מהאנשים היושבים בוועד אגודת הסופרים שלנו.

השוטה

ומן הברחן — אל השוטה.

וכך אומר שם שמאי גולן — מי שכבר כיהן בעבר כיו"ר אגודת הסופרים שלנו ובעונותינו הרבים ייתכן מאוד שיחזור לכהונתו זו בעגלא — באותו מישאל: "זך הגדיד את השואה. תופעה חריגה", אף על פי שב"תופעה" זו נרצחו שליש מבני עמנו ובתוכם כמיליון ילדים, וב"תוכניתם השטנית של הגרמנים הנאצים היה לרצוח את כל העם היהודי, כולל אותי ואת זך והוריו שמצאו מיקלט בארץ-ישראל".

הסכיתו היטב: הללו רצחו שליש מבני עמנו היהודי, בהם מיליון-וחצי ילדים, ואף נתכונו לרצוח את שמאי גולן וכן אותי, עבדכם, על כלי בני-מישפחתי — ואני עוד עומד וקורא לזה "תופעה חריגה".

ובאמת איך הייתי צריך לקרוא לזה? אליבא דראשמאי גולן זה, כנראה: מעשה שככל יום...

בסימטה

הפתעה גדולה זומנה לי השבוע (כן, השבוע עוד לא נגמר). סח לי חבר, מידידי הקרובים ביר: תר: אינך מתאר לעצמך מי יצא השבוע להגנתך.

כשאמר לך מי, לא תאמין, שהרי יחסך איתו רחוקים מלהיות יחסי הערצה הדדית.

וכך התבטא, אליבא דידידי, אותו סופר: רצו לסגור איתו חשבון בקשר לעמדות הברורות והחד-משמעיות שלו ביחס להתנהגות הנהגת הקהילה הספרותית שלנו כפרשת האינתיפאדה וניסו להכניס אותו ל"סימטה" של השואה, שממנה אין איש יוצא חי במקומנו.

"סימטה" כמוכן רק בהקשר זה של לשון המאפיה, שום ניסיון לגמד את השואה...

היתה זו הפעם הראשונה שמישהו הזכיר את המלה אינתיפאדה בנשימה אחת עם כתביהגינוי של ועד אגודת הסופרים. והלא שניים אלה באמת אחוזים ודבוקים זה בזה — לגבי אלה שמילאו פיהם מים שעה שעמיתיהם הוצאו מבתיים באישון לילה ל"מעצרים מינהליים" או לגירוש טראנספר.

אבל כדי להעמיד דברים על ריוקם: לא רק האינתיפאדה גרמה. היו לאלה גם חשבונות אחרים.

תמיד יש חשבונות אחרים.

אבל עצם דבריו של הסופר הידוע עוררו בקירי כי הירחורי חרטה: באמת אסור היה להטיח האש" מות כוללניות כל כך נגד ציבור הסופרים כולו. ודאי שצריך היה להבחין בין 400 חברי אגודת הסופרים לבין הנהגתם. והרי אפילו בוועד עצמו נמצאו ארבעה צדיקים: אמנם מיספר לא גדול, הולכו שולל עליידי תככים מיקצועיים וכן את זו שכמה מחבריהם נעדרו מן הארץ...

במילים אחרות: במקום שבו מיספר כזה של סופרים מסוגלים, "לחזור בהם לאחר שיקולידעת", או להגיב כפי שהגיב אותו ידיד של ידידי — עדיין לא הכל אבוד.

אני מצדיי נכון בכל שעה להושיט לכולם את ידי לשלום. לעולם לא מאוחר לפתוח דף חדש, תרתי משמע. וההכרח ככך אף דוחק, אם אמנם יתאמתו, חלילה, תחזיותי באשר לתוצאות הבחירות הקרובות.

שינאת חינו

וליוון שהכל כבר הובהר והובן עליידי מי

שרצה להבין, ביחס לאותה עלילה שהתעלמה בצורה אלגנטית כל כך מדבריו של פינחס שרה באותו ראיון, אולי יורשה לי לצטט עוד דברים שהשמיע באוניו השבוע אחד מחברי (כן, מסתבר שעוד נותרו לי גם כאלה) בעיקבות מאמרו המב" ריק של מנחם כרינקר בהארץ, המתייחס לצורה שבה ניתן ליצור היסטריה המונית של צידי מכשפות תוך סילוף כמה התבטאויות ועמדות.

זכה אמר לי ידידי: אתה יודע מה היו עושים לך אילו יצא למשל אחד ממשמיצך — נאמר חיים נגיד כמעריב (בכל מקום שכתבה בעיתון זה מיד חסת ל"כתב מעריב" או ל"כתבנו" והרשימה עוס" קת כי — אות הוא כי חיים נגיד זה הוא מחבריה: ובכן, אילו יצא בכותרת שלשונת: "נתן זך נגד השואה!"

חשבתי והשכתי: אני יודע. היו רוצחים אותי נפש.

השיב לי ידידי כדרך שאמר בשעתו "אותו אדם": אתה אמרת.

או מה אתם מייצעים לי לעשות, להכריז בר" בים שאני "בעד השואה!"

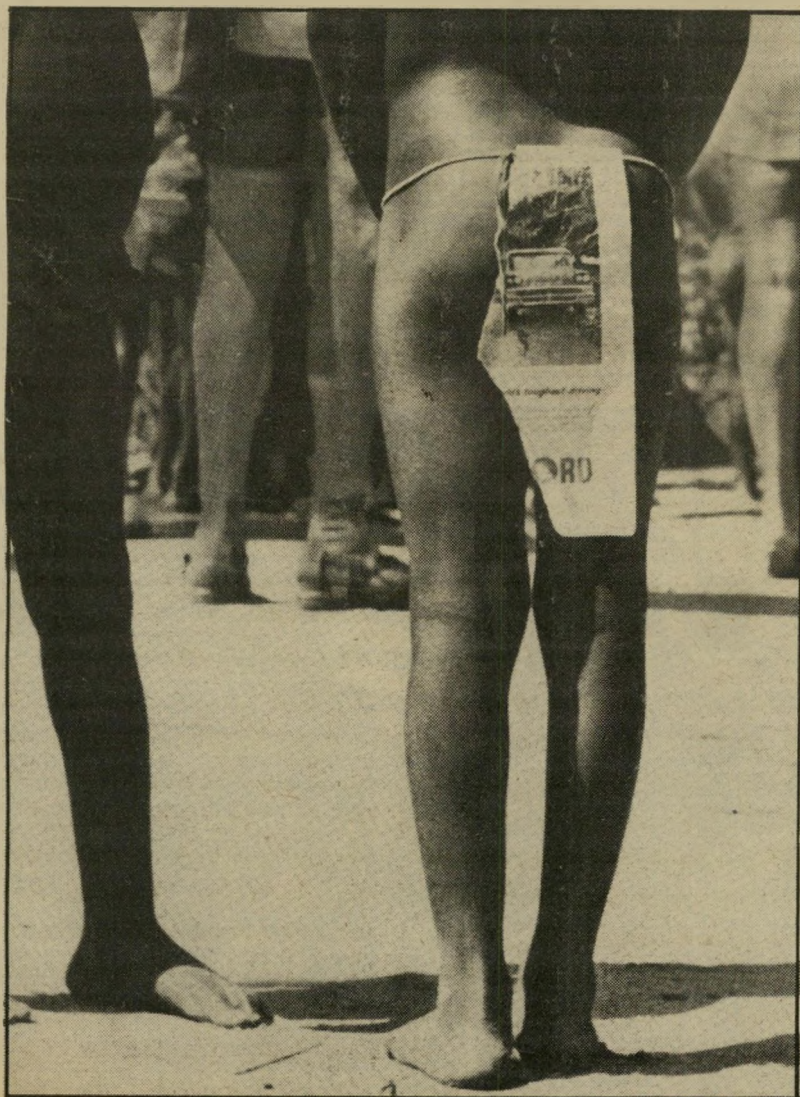
ללמדכם מה צידי-מכשפות יזימו מסוגלים לעשות? בעזרת התיקשורת, כמוכן.

נב

ובאמת כבר תמהתי מדוע משהו גבריאל מוקד את הצטרפותו לחבורת הליניץ? האם אינו בארץ, חלילה? בכל הקשור בי, תגובותיו של ע"ס קודתככן ספרותי זה מאיירות את תגובות הכלב הפאלובי הידוע. די לומר זך והוא כבר נובח, כולל כל תופעות הלוואי: השינאה היוקרת, הודון המיומן של גיל העמידה, הריר על השפתיים, אובדן כל שליטה עצמית, וכו' וכו'.

היום התבשרתי כי אכן הצטרף, ורק שההקשר תמהו מעט: פולמוס שלו עם אנטון שמאס.

את דבריו עדיין לא קראתי וספק אם אקרא, אבל עיקרם נמסר לי. מתוך הדיווח הבינותי כי האסמטיקן הלא-אסמטי סבור כי בעצם העוכרה שהוא מזכיר לי — אגב, אין זו הפעם הראשונה — את שמי הקודם, הגרמני, הוא סבור שכבר השלים את מלאכתו.

עיתונות בת זמננו: שער אחורי

כמעט כמו המחשבה המאגית של שבתים פריי מיטיביים. נשאלת רק השאלה אם צילצולו של השם זייטלבך באמת ערב הרבה פחות לאוזן, ואולי בעל אסוציאציות מגוונות יותר מאלה של מונבז, שמו המקורי של מירדענו מוקד?

נתן זך ■

מיכתבים למערכת

למר נתן זך הנכבד שלומות!

קצרה קבוע של העולם הזה, אני נהנה לא פעם לקרוא את פרי עטך במרוך "רף חרש". יש בכתבתך מעין שילוב של הומור, ביקורת (בר"כ בסיגנון ה-understatement) ומידע, ההופך אותה לבעלת עניין רב.

כאדם המתעניין בתרבות (ובעיקר בספרות), אבל לא בוחל" גם בקריאת רכילות על אודות משוררים וסופרים ישראליים, קראתי את הראיון שנערך איתך ועם פנחס שדה על-ידי ירון לונדון ב"ידעון אחרונות", את כתב הפלסטר שהוציאו מתחת ידם ה"ה לשם תזמור, וכן את תגובתך ב"ידעון אחרונות מהיום, 18.9.88.

לא אכנס לכל מיכלול הנושא של השואה, נושא הטעון ללא ספק אמוציות, חרדות איי רציונליות ועוד כהנה וכהנה (כדברך: "ריכוז שעור אין לו ולא נראה שיהיה לו סוף בעתיד הנראה לעין").

ברצוני להתייחס באופן ספציפי להסברך המלומד, שממנו אנו אמורים להבין את כוונתך בקטע מעורר המחלוקת. כמוכן שלאחר קריאת הסברך, כל אדם סביר (מורנוים, מטומטמים וחסרי-תרבות ממילא לא יקראו כלל את מאמרך), יבין את טיעוניך ואף יקבל אותם. כולל ההסבר על אודות שינוי גירסתו של ק. צטניק ביחס לאוטוויז כפי שהשתקף ביצירתו הוצפן: אדם וכולל ההבדל בין המילים "מחריד" ו"חשוב" וכו' וכו'.

אלא, שכסופר, משורר ומסאי, האמון על התיקשורת וכוהן של המילה הכתובה, מפליא הדבר כיצד לא חשבת מראש על האלמנטים האי-רציונליים והריגשיים והאסוציאטיביים העלולים להתעורר בעת קריאת אותו קטע קונטרסובר-סיאלי.

אתה כותב כך: "אני רואה בשואה תופעה חריגה. יסלח לי ק. צטניק." מה מבינים מכך רוב רובם של הקוראים, אשר מפרשים מילים אלה באופן שטחני?

א. שהשואה היא אמנם תופעה חריגה. אבל כאן יש ניסיון של נתן זך, להגיד משהו כמו: הגרמנים (כן, כן, הגרמנים. וזאת למרות שלא התייחסת כלל לגרמנים, אלא לאירופים) עשו דברים נהדרים והיו עם תרבותי נאור, או היה להם "פלופ" קטן, תופעה "חריגה", והם אחראים לשואה. אבל מהן 12 שנה (למעשה פחות) לעומת מיעולם התרבותי הכביר וגו'.

כלומר בכל זאת, על-ידי קריאה אסוציאטיבית ושיטחית, לא-רציונלית, מתקבל אפקט של גימור השואה.

ב. "יסלח לי מ. ק. צטניק" — מילים אלה מחקות את הרושם הקודם אצל הקורא הרגיל. כי ק. צטניק מוזהה עדיין עם "פלאגיאט אחרת", וכמעט אף אחד לא מודע לשינוי עמדתו בהצופן: אדם. כך שהרושם המתקבל הוא: נתן זך פונה לק. צטניק ומבקש את סליחתו על הרושם הנוצר כאמור בסעיף א' לעיל. כלומר: אתה, נתן זך, אמנם התכוונת להיות קיצוני יותר מק. צטניק בנישתך לשואה, אלא שכאתו בלעם ואתונו נוצר רושם הפוך לחלוטין.

עכשיו בקשר למישפט הכולל את המילים "הפרק החשוב ביותר בתולדות אירופה." ודאי שאתה צודק, רציונלית. בוודאי שהשואה היא הפרק המחריד בתולדות אירופה ולא החשוב. אבל, כאמור, אתה צריך לקחת בחשבון מי קורא אותך ואת מאמריך. אסתכן בהימור: 80% מקורי איך הם אשכנזים שהיה להם קשר כלשהו לשואה, ועברו "שטיפות-שוח" בקשר לשואה. החל מטכ" סייזוכרון וביקור ביד ושם בימי השואה בצעיר רותם, וכלה במישפטי אייכמן ורמיאניוק. מה לעשות, האדם אינו רק אוסף של תאים אפורים שכלתניים והגינלים. הוא לא תמיד קורא את מה שהוא צריך או אמור לקרוא, אלא נדמה לו שהוא קורא משהו אחר. בהתאם לפיקסציה האירציוני-גלית שנגטעה במוחו, אם על-ידי שמיעת וקריאת סיפורים וריווחים על השואה, ואם, אלילי, באמי צעות "ידע אישי".

או מה הפלא שרוב האנשים מזדהים עם כתב הפלסטר (כי אני מסכים להגדרה זו ב-100%) שנכתב נגדך. כמו שכתב דומונד מוריס בספרו הנפלא הקוף העירום: "אנחנו בעצם יצירים כמו

קופים, רק עם קופסת מוח יותר משוכללת." וזו גם הסיבה שהליכוד לא מפסיד בבחירות למרות מח דליו: הוא יודע לפנות אל הרגש והייצ, שהם בעונותינו, חוקים אצל "עמך" יותר מאשר השכל.

משל למה הרבר רומה? אתה נמצא במסיבה, רוב הבחורות יפות ומטופחות, והנה כפינה, וער פתיפנים, יושבת בחורה כעורה. אף אחד לא מת-עניין בה. מתוך חמלה אנושית פשוטה אתה ניגש אליה ואומר לה משהו כמו: "תראי, את כלל אינך מכוערת. בעיני את אפילו יפה. בואי נרקוד." והיא שונאת אותך. למה? הלא כיוונת לטוב? לא כי כי מכלל הן היא שמעה לאו.

מסקנה — כשאתה אומר או כותב משהו לקהל-יעד מסויים, לא מספיקה האמת הפנימית שלך. עדיף גם, לפחות בנקודות, "העדינות", להשתדל שתובן היטב בכל רמות החשיבה וההודעה. לכן היית, לדעתי, צריך לדאוג שמר לונדון הנכבד יכתוב: "השואה, מנקודת-מבט כלל-עולמית, שלא לומר יהודית, היתה המאורע המחריד ביותר בתולדות אירופה, אך בקונטקסט של התרבות האירופית, ייתכן ולא החשוב ביותר..."

כך היית נשאר נאמן להשקפתך, אך מרצה את כל קוראריך מראש, והיית פטור מהסברים נוספים ומשערוך. אני תיקוה, כי לאחר קריאת מיכתבי זה, תרמתי לך עוד מעט מועיר לניסיונך הבלתי-נלאה. להסריח מועצה כמו כולם."

בברכת שנה טובה וחתימה טובה,

משה כנען
סוקולוב 89
רמת-השרון

תגובת נתן זך:

מתוך כל המיכתבים שהגיעו למערכת ולביתי בחרתי במיכתבו של משה כנען משום שהוא מיטיב להעלות את כל הטיעונים הלגיטימיים שניתן היה לטעון כלפי, מבלי שמץ כוונת דוון. יתר-על-כן, מרבית הערותיו מקובלות עלי ואני מקווה ללמוד בעזרתן לקח שיעול לי בעתיד. להגנתי אומר רק זאת: אינם רומים דברים אדם אומר בעל-פה, כשטף של שיחה, למראיין הרושם אותם מפיו (אני מתנגד לראיונות מוקלטים מטעמים שלא כאן המקום לפרטם), — לדברים שאדם מעלה על הכתב במרירי. כאן אתה אחראי לכל מילה, לכל צל של משמעות — אפילו לדור משמעות שבכורכך. ואילו שם אתה מדבר לעיתים בסיגנון מקצועי, טלגרפי, תוך שאתה סומך על המראיין שישכיל לערוך את הדברים כך שכוונתם האמיתית תצא לאור. במילים אחרות: כאן אתה הוא העורך את דיברי עצמך, ושם — אחר עושה זאת במקומך. לפיכך, בנוהג שבועלים שפונים אל מראיין להבהרת דבריו מוקדם שכוונתם אינה ברורה למישהו. כך "בעולם", אבל במיקרה זה הרי לא היה איש מעוניין בהעמדת הדברים על דיוקם. בכל השאר אני מקבל, כאמור, את דיברי הביקורת.

ספרים

האם קיימת אמונת בידיש?

והי שאלה שאותה אנו שואלים לעיתים ברוב בערותנו. ועוד איך יש אמונת בידיש! כמו שיש בידיש ספרות, תיאטרון, מוסיקה, ביקורת ומחקר. אמנם יש בניינו סכרו כי בידיש יש רק בדיחות, עד שנתברר כי ספרות יידיש וכתה בפרט נובל שלם (בשבים זינגר), בשעה שהספרות העב"רית וכתה רק בחצי פרס נובל (עגנון בשותפות עם נלי זקס) וכמובן, יש הוכחות רבות: שאגאל, אם תרצו, הוא בעצם צייר בידיש.

בימים אלו יצא לאור בהוצאת ליוויק של התאחדות הסופרים בידיש, ספראלכום — פנרל פון נן ענדן. פנינה מגן ערו, המספר על אמונת ואמנים ומוכיח באריות חותכות, אם כאלה דרושות היו, כי קיים בידיש חקר ציוו ואמונת ברמה מכובדת. מתברר של הספר הוא יצחק לודעו, מי שכותב על נושאי אמונת בעיתונות היידיש בארץ. מעטים ספרי האמונת בעברית הדומים לספר זה בנוי, בהידור ובעיטור: הוא מלווה בעשרות פרודוקציות בשחור-לבן ובצבעים, המציירות בין השאר גם תמונה של האמונת בישראל.

מרפילוגיה - בגויים ועל הכרמל

ארתור בלך
מרפילוגיה
חוק מרפי ועוד סיבות אחרות מדוע דברים משתבשים
עברית: יעקב פאלקוב
הוצאת בית עימוד, ת"א

לא אתפלא אם ברשימה זו יחולו טאיות רפוס ושיבושים ערורים למיניעם, שהרי בחוק מרפי עסקינו. וכל ילד יודע מהו חוק מרפי זה, שעל פיו כל מה שעלול להשתבש בכל מערכת שהיא — סופו שישתבש. אם כי מעטים מאוד הילדים — והמבוגרים — היודעים מי היה אותו מרפי שהחוק המפורסם נקרא על שמו, ובמה זכה ששמו יופיע לצד אלה של גינסברג, פארקיסון ופיטר, אם גם לא של קופרניקוס, איינשטיין ופרויד.

לכאורה המרובר בפאראיזוסים, דיברי שנינה, חוקים הנובעים מן החיים, החיים על כל תקלותיהם, לא מן השאיפה המדעית לסלק את הטעות. למעשה, מה שעומד מאחורי כל "החוקים" האלה המתייחסים כמעט לכל תחום מתחומי הניסיון האנושי, הוא ייאוש עמוק מן הביטחון באמינותו של המדע, ההגיון, ההשיבה הרציונאלית. זה — והרגו על אותם מישפטים אוניקטיביים שלכאורה לא ניתן להפריכם: "שני קווים מקבילים לא ייפגשו", או "אותו גוף אינו יכול להימצא באותו זמן בשני מקומות שונים", (המישפט האחרון כבר הופרך על-ידי הפיסיקה החרישה). חוקי מרפי לא היו באים לעולם כשמו יופיע לצד קיים גם ייאוש עמוק מן הביזור קראטיה, החברה הטכנולוגית ואולי הציוויליזציה ככללה, והם תוצאה ישירה כמעט של הגדרת עובדה מדעית כ"עובדה הניתנת להפרכה" (כל מה שאינו ניתן להפרכה אינו מדע — קארל פופר).

מעבר לכל זה, הם מצחיקים, החוקים השגויים-הנכונים האלה, כמו שכל דבר השם לצחוק את הסטאטי והמאוכן שבחיים מצחיק אותנו (ראה תיאוריית הצחוק של אנרי ברגסון). וכמובן גם זה: חוק מרפי יש רק אחד. חוקי מרפי נתחברו על-ידי אנשים רבים, מהם ישויות של ממש ובהם (אני חושד) יישויות פיקטיביות. יבוא על הברכה מי שאסף אותם (באנגלית), מי שתירגם אותם לעברית ומי שהגיש אותם לציבור הישראלי בספר צונן ומכרר כל-יך בימים חמים אלה שלפני בוא הסתיו.

הרי כמה מן המשעשעים שבחוקי מרפי, לרוגמה. **תגובת אוטול לחוק מרפי:** מרפי היה אופטימיסט. **היוצא מן הכלל של זימורג:** כאשר כבר יורד גשם — הרי שזה מובל. **תצפית בולניג:** אם אתה חושש, אל דאגה — זה יעבור. **החוק השני של צ'צ'הולם:** גם אם נראה שהדברים פשוט אינם יכולים להיות גרועים יותר — אין ספק שהם יהיו.

חוק ה"ס'מ האבוד: בכל עבודת תיכנון — שום מדידה לא תהיה מושלמת לאחר השעה 12:00 בצהרי יום שישי. **משוואת סנסי:** אם בעיה נתונה מכילה "X" נתונים, תמיד יהיו "X+1" בלתי ידועים. **כלל פרימן:** גם הבלתי-מוכשרים יכולים להפוך למוכשרים בכורה הניסיונות. **חוק גודין:** ככל שגבוהה עמדתך — כך קטנה יעילותך. **החוק החמישי של פרקינסון:** אם קיימת דרך לרדות החלטה חשובה — המנהל הטוב כבר ימצא אותה. **עיקרון הסדר הנכון:** את האביזרים הדרושים לניסוי של אתמול, יש להזמין לכל המאוחר מחר בצהריים.

מרפילוגים על הכרמל

הספר מרפילוגיה הובא על-ידי אחד המשתתפים למועצת חכמי חיפה המתכנסת בכל יום שישי בקפה וצ'יה שעל הר הכרמל לצורך השלמות ותוספות פרי הניסיון הישראלי. ומדוע דווקא לחיפה? כי רומה שאין לך עיר אחרת בישראל המרגימה יפה כל-יך את אמיתות החוק הראשון של מרפי, כי כל מה שעשוי להשתבש אכן ישתבש, וראה "הכרמלית", לרוגמה. והרי כמה הצעות לחוקים ומישפטים חרישים.

חוק בונה (שמואל בונה, צייר): כשאתה עולה לחפש משהו, באמצע העליה תשכח מה אתה מחפש. **חוק שמעון ברמן (פילוסוף):** אם אתה צנוע, דאג שיהיה לך על מה להיות צנוע. **חוק בני נחשון (מפקח במשרד-החינוך):** הרבר המסוכן ביותר לכל מערכת — טיפש חרוץ.

חוק רוזן (רמי רוזן, עיתונאי): הנזק הגדול ביותר נגרם כאשר מנסים לעזור. **חוק רוזן השני:** אם אתה רוצה להרוס, תן לו מה שהוא רוצה. **מישפט אליעזר כגן (משורר, מתרגם ומחנך):** מרוב חיפוש אחרי חוכמות — מגיעים תמיד אל הטיפשות. **מישפט כגן השני:** אין לך טיפש שלא אמר דבר חוכמה. **מישפט סלמאן (סלמאן נאטור, סופר ועיתונאי):** השיגעון — אמנות גדולה. **מישפט קניספל (גרשון קניספל, אמן ומבקר):** אין חכם כבעל-ניסיון, אבל תמיד יש חכם יותר.

חוק רוזן השלישי: כבר את אביך ואמך, אבל לא יותר. **חוק רוזן הרביעי:** אפשר להבין דבר אחד בתנאי שלא מבינים דברים אחרים. **חוק רוזן החמישי:** האימפוטנציה נובעת מעודף סובלנות. **מישפט נוצמן (אלי נוצמן, מנהל מוסיאון טיקוטין לאמנות יפאנית):** ההבדל בין בעל-חי ובעל-חיים תלוי במשך הזמן שהוא מסוגל לעשות אהבה. **מישפט נחשון השני:** אין דבר מוסרי יותר בעולם מאשר לסלוח לעצמך. **מישפט נחשון השלישי:** חבר החברה להגנת הטבע הוא מי שיוצא לנוף לחפש את הליכלוך. **מישפט זך (נתן, רושם מישפטים אלה):** אין מקום לכולם. **מישפט זך השני:** זה לא יעזור לך.

קוראי "רף חרש" מוזמנים בזה לשלוח למדור "חוקי מרפי" משלהם המבוססים על ניסיון חייהם. המוצלחים שבהם יתפרסמו במדור ובין שולחיהם יוגרלו פרסים. אבל זכרו את חוק ברמן השני: כל הוכחה — מפסיד.

נתן זך ■

הספר שהוא כינוס מאמרים של לודעו במשך עשרות שנים, מטרמו הראשונה היא להביא את הקוראים לידי אהבת הציור ולאפשר להם להגביר את הנאתם מן האמנות. יחד עם זאת מהווה הספר מקור חשוב של מידע על תולדות אמנים יהודים שונים והוא מוסיף הבהים על ציירים ישראלים, מוזיקאים ויוסל בינגר ועד יגאל תומרקין, או טומארקין כפי ששמו מופיע כאן. מעניין מה אומר על כך יגאל?

ש. שבא ■

עורך נתן זך

מנושה מגונה

עובדת ר"מ מצביעה על הצמיג המנוקב. אונסק אח נופך. את שריד הקטנות!

גדול יותר ויפה יותר, אמר לה ניצן. אחריכך הוא ניסה לגעת לי בחזה ובישבן, ניסה להצמיד אותי לגופו. לדבריה חזר על מעשיו יותר מ-10 פעמים.

בסעיף 4 נכתב האישום נכתב: במהלך התקופה הנ"ל, במספר הזדמנויות במשרד ובמרכוזה שבה עבדה (מ"י) אחז הנאשם בראשה ובשערוניה וניסה לנשק על שפתייה בכוח, זאת חרף התנגדותה ומחאותיה. כמו כן בחלק מהמיקרים ליטף הנאשם את חזה של (מ"י) וחלקים אחרים בגופה.

כנשים רבות אחרות, שעברו חוויות דומות, שמרה מ"י בסוד את העובר עליה, ולא גילתה זאת לבעלה. ניצן ניסה להביא לפיטוריה מהעבודה. הוא שלח לה מיכתבים, שבהם פירט עניינות-מישמעת שעברה ככובל, ניסה להגביל אותה בעבודתה. מאז שהפסיק להטריד אותי מינית, אחרי שסירבתי לו, הוא מנהל נגדי מסע-הפחדה. הקשר ביני לבין שאר העובדים נותק, כולם נמנעים להתעלם ממני, כאילו איני קיימת. מ"י לא יכולה היתה לשמור עוד את הסוד, וסיפרה לבעלה מה עבר עליה.

גם ר"מ טוענת שמרגע שהבין שלא תיענה להצעותיו המיניות, התחיל לרוקן את תפקידה מתוכן. נושאים שבהם נהגה לטפל הועברו לפקידים אחרים, ותיקה האישי התחיל להתמלא בתלונות על עבירות-מישמעת שעברה ככובל. היא הושאלה מעבודתה באייר ג'ון לקרנהתגמולים של עובדי-העיר רייה. היא סירבה, ומשום-כך נשלח לה ביוני 1987 מיכתב שבו נאמר: "לדענו תגו יש לפרש את אי-חזרתך לעבודה

את חזה של (ר"מ) וחלקים אחרים בגופה."

גודל החזה

פעם האחרונה שניסה לנשק את ר"מ, הוא פצע אותה בשפתה כשיצאה מחדרו.

ראתה זאת מ"י, ואז התברר ששתיהן מצויות במצב דומה. מ"י, העובדת עדיין באירגון, היתה נתונה זמן רב להתרדות דומות מצד ניצן.

"הוא קרא לי לחדרו, ביקש שאחייג עבורו מיספרייטלפון שנתן לי, וכש רציתי לצאת מהחדר קם אחרי, משך כשערי, וניסה לנשק אותי בכוח וגם לגעת בגופי. המיקרה חזר על עצמו כמה פעמים, גם כמעלית וגם בחניון הרכב."

לדברי מ"י זכור לה מיקרה שבו נכנס ניצן לחדר שבו עבדה, נעל אחריה את הדלת וערך השוואה בין גודל החזה שלה לגודל החזה של ר"מ. "החזה שלך

בכוח

במיכתב התשובה, מדי-28 באוגוסט 1987, ששלח ניצן לרשות-השיפוט הארצית של ההסתדרות, בעיקבות עירעור שהגישה ר"מ על פיטוריה מעבודתה, כתב ניצן, כאמצעות כא" כוחו, עויד-הדין אברהם רודוב: "המערערה מנצלת לרעה ערכתי השיפוט, בהצגה מיכתבים שנכתבו כביכול אליה. מר אריה ניצן כתב עשרות רבות של שירים, שאין בינם

שתי עובדות של עיריית תל-אביב טוענות שהיו נתונות במשך יותר משנה להתרדות מיניות מצד אריה ניצן (למעלה), יו"ר אירגון עובדי העירייה. עכשיו הוגש נגדו כתב-אישום על מעשים מגונים

לבין המערערת ולא כלום. המערערת לקחה שירים שכתב מר ניצן, ושכאמור אין בינם לבניה ולא כלום, וייחסה אותם אליה, מתוך מחשבה שרכר זה עשוי לעזור לטיעונה."

ר"מ עבדה כמוכירת הנהלת האיירגון. עוד בהיותו בתפקיד ממלא-מקום יו"ר האירגון, התחיל ניצן להעביר לה שירים, שכתב תוך כדי ישיבות-עבודה, או לאחר שביקש ממנה להיכנס לחדרו כביכול לענייני-עבודה. ניצן שאל מה יש בכונתה לעשות בשירים, ותשובתה היתה שבכוונתה להראותם לבעלה. ניצן ביקשה שלא לעשות זאת. הוא נהג לעיתים קרובות להביא את מכוניתו לתיקו כמסוך של בעלה, והם הכירו זה את זה.

אחרי שהתמנה לתפקיד יושב-ראש האירגון, התחילו ההטרדות לקבל גם גוון גופני. הוא קרא לי לחדרו, כביכול לענייני-עבודה. כשהייתי בדרכי החזר

שהבעל יידע, הבושה הנלווית לעניין, הרצון לשמור על מקום-העבודה, החשש להרעה תנאי-העבודה, הפחד שגרי לוי העניין יעורר הטרדות מיניות נוספות, החשש מפגיעה בילדיהן לכשי

נשק את כל גופך, את שתי שרידי הקטנות, את שתי עינייך היפות, עד זוב רם, עד סוף העולם. מה רע בשיר זה? הרבה מאוד. ראשית, הוא כתוב בעברית משור-

בשת. בעברית תיקנית, גם לאשה היפה ביותר יש שריים קטנים, לא קטנות. חוץ מזה, פקידה בעיריית תל-אביב טוענת כי השיר נכתב לכבודה עליידי הבוס שלה.

ושלישית, העובדת טוענת כי הבוס לא הסתפק בכתיבת שירים, אלא עבר גם לשפה פחות פיוטית.

שנה וחודשיים אחרי שהוגשה תל-נה נגד אריה ניצן, יושב-ראש אירגון עובדי עיריית תל-אביב, החליטה השבוע עורכת-הדין רבורה חן, סגנית בכירה ראשונה לפרקליט מחוז תל-אביב, להגיש נגדו כתב-אישום כעוון ביצוע מעשים מגונים ככפיה בשתיים מעובדותיו והרעה בחקירה כנסיות מחמירות. יצחק שלום, מוכ"ל האירגון, הואשם בהרעה בחקירה גם כן.

את התלונה הגישו שתי עובדות, ר"מ ריי. זמן רב היו השתיים נתונות, לרוב ריהן, להתרדות על רקע מיני מצד ניצן, עד אשר כלו כל הקיצים. השתיים החליטו להתלונן, אף שידעו מה יהיה המחיר שיירש מהן מאותו יום. ר"מ פוטרה מעבודתה, ותפקידה של מ"י רוקן מכל תוכן. היא הפכה מוקצת מחמת מיאוס בעיני חבריה לעבודה, ובעיקר חברותיה.

בסקר שערך הסכון למחקר חברתי שימושו על הטרדה מינית של נשים העובדות בשרות המדינה, הסתבר שלפחות שליש מהנשים עברו חוויה של הטרדה מינית, אם מילולית, אם גופנית. ההטרדה המינית באה לידי ביטוי בהשמעת הערות בעלות אופי מיני, מגע פיסי בניגוד לרצונה, לחץ לבילוי משותף עם הממונה, כשההצעה נשמעת כאחת שלא ניתן לסרב לה.

עולה מהסקר שעלפי רוב סירובן של הנשים להצעות גרם לפגיעה בתפקידן, פגיעה בסיבוכי קידומן, ול-עיתים קרובות לריקון תפקידן מתוכן. לעיתים מגיע המצב עד לכדי פיטוריהן ממקום-העבודה.

מסכת ההטרדות המיניות מלווה בלחץ מתמיד ומאיים, לכל יתגלה הר"ב כרבים. 10 אחוזים מקרב הנשים הנתונות להתרדות מיניות פונות לגורמים שונים בבקשה לעזרה. מיעוט הפניות לעזרה ומיעוט המתלוננות גובע מכמה סיבות: החשש

בכוח

בכוח

בכוח

בכוח

בכוח

בכוח

בכוח

בכוח

- האם אי פעם היזרה כאופן מיני אחרי ?
- האם אי פעם היצקה כאופן מיני ?
- האם אי פעם הייתה לך כוונה מינית כלשהיא כלפי ?
- האם אי פעם הישפלה כאופן כלשהוא את ?

תוצאות בדיקת גלאי-השקר במבחן קרמן. האם אי פעם הייתה לך כוונה מינית כלשהיא?

צה, הוא הגיח מאחור, משך כשערי וניסה בכוח לנשקני, לגעת בחזי ובמקור מות אינטימיים אחרים. הניסיונות האלה חזרו על עצמם כמה פעמים. באחת הפעמים אף אמר לי: "אני אראה לך שאני יודע לנשק".

ניצן נושק את גיל ה-70. בכתב האישום בסעיף 3 א' נכתב: "במהלך התקופה הנ"ל, במספר הזדמנויות, במשרד ובמרכוזה של (ר"מ) שבמקום העבודה, תפס הנאשם בידו את ראשה של (ר"מ) כשהוא אוחז בשערי רותיה, ונישק אותה בשפתייה, וזאת חרף התנגדותה ומחאותיה של (ר"מ). כמו כן בחלק מהמיקרים ליטף הנאשם

(המשך מעמוד 19)

אל משה שפירא הפצוע, וביקש מבנה אירלסון שתניח את אצבעותיה על פצעו כדי למנוע דימום.

ובעוד חבריה הכנסת ושרי הממשלה, פצועים ונגרשים, מנסים לעזור, לבי רוח, כשגם חוששים כי זוהי הפצה ערבית לכבוד יום השנה למיצע סיני, או נקמת ערבי על הטבח בכפרקאסם, התרחשה ביצע דראמטימתח.

ערבי להרוג!

רויך ניסה להימלט אל דלת היציאה. שלושה גברים דלקו בעי קבותיו. מאוחר יותר התרברבו באונו עיתונאים, כשכל אחד אומר כי הוא שתפס את דוויק ומנע ממנו לברוח. יוסף עפרוני מקריית ביאליק, לכ"ב תב הארץ: "תפסתי את המתנקש בגי"

פצה רבותי!

בשעה 4 ועשר דקות התעורר במשנתו במלון חיפה. הוא היסס אם ללבוש מעיל, שסייע בהסתרת הרימון, או לוותר עליו, כדי שלא לעורר חשד, שהרי היה זה יום שרבי. לבסוף החליט לוותר על המעיל. את הרימון הטמין בכיסו מימין.

אחור בשעה 10 בערב, "אמר לגי ברת רודניק, בעלת ביתהמלון.

ברחוב כנ"ה יהודה אכל מנתפלאפל. ככניסה לקולנוע ציון הכיני בתמונות מתוך הסרט: האישי שידע יוחר מדי."

אלא ביקשה לחזור לעבודה. הפרק ליטות לא קיבלה את הסברו והגישה נגדו כתביאשום על הרחה בחקירה.

כסעף 6 ב' בכתב האישום נכתב: "הנאשמים ניסו להניח את (מ"י) מלמ" סור עדות כאמור לעיל, על אף שידעו כי במישרד מבקר-הערייה מתנהלת חקירה על פי דין בנוגע לתלונתה של (ר"מ). במהלך השיתח הנ"ל הנאשמים הפחיתו את (מ"י) כי במידה ותמסור עדות, מעמדה בעבודה ייפגע. לעומת זאת, אם תשתף איתם פעולה ולא תמ" סור עדות, יראגו לשפר את מצבה ומע" מדה במקום העבודה."

יתכן כי הניסיונות להניח אותן מלהגיש תלונה, ואחר-כך הניסיון לשכנעו לחזור בתוך מתלונתו, כלל גם חיתוך צימגי מכוניתה של ר"מ על-ידי אלמונים, ליד אולם בית-המישפט כתלאכיב, בעת שהיתה שם במישרדי התביעה.

אריה ניצן, באמצעות עורכי דינו נתן וחייה קנת, מכחיש את ההאשמות נגדו מכל וכל: "מעולם לא היה ולא נברא, ואני מתכוון להוכיח את חפותי בבית-המישפט."

שמרטפים וניקוי מכונית

לעיתים קרובות מבקר במקום-עבודתו. וכך נכתב במיטמך אחרי הבדיקה:

"מר ניצן הוא לאחר ניתוח לב פתוח, ואנו סירבנו בתחילה לברוק אותו. רק לאור הצהרתו ובקשתו המפורשת בני צענו את שתי הבריקות." הרלוונטיות נרשמו תגובות המאופיי" נות בדרך כלל כתגובות אמת. המסי" קנות מורות שניצן מעולם לא חזר, לא הציק, לא השפיל, לא תקף, לא משך

בעיקבות פירסום כתבת-חקיר כי 1985 על הנעשה במוסד, שאותו ניהל ניצן, פתחה ועדת-הביקורת של העי"

עובדת מ"י

החזה שלך גדול יותר ויפה יותר"

כחודעה על התפטרותך מעבודה בתג" מולים."

במיכתב ששלח עורך-הדין רודיוב, באיכותו של ניצן, לרשות-השיפוט הארצית של ההסתדרות, נאמר: "המ" ערערת מציגה תמונה מעוותת על פיטוריה, ככיכול, כתוצאה של נקמנות אישית. עיון במיטמכים שהוצגו לפני רשות-השיפוט המהונית מעיד כי למ" ערערת הוצעו תפקידים בתוך המער" כת, (הן באירגון העובדים והן בתגמול לים), אך המערערת סירבה לכל הצעה. למערערת אין זכות מוקנית לתפקיד מסוים, וזכות המשיב להעבירה לתפקיד אחר, ובמיוחד לאחר שהובטח למערערת כי שכרה ומעמדה יישמרו." מ"י טוענת ששמעה כמו אזוניה את ניצן אומר על ר"מ: "גם אם היא תעבור לקופת-תגמולים אמר את חייה. אני אשירף אותה על אש קטנה"

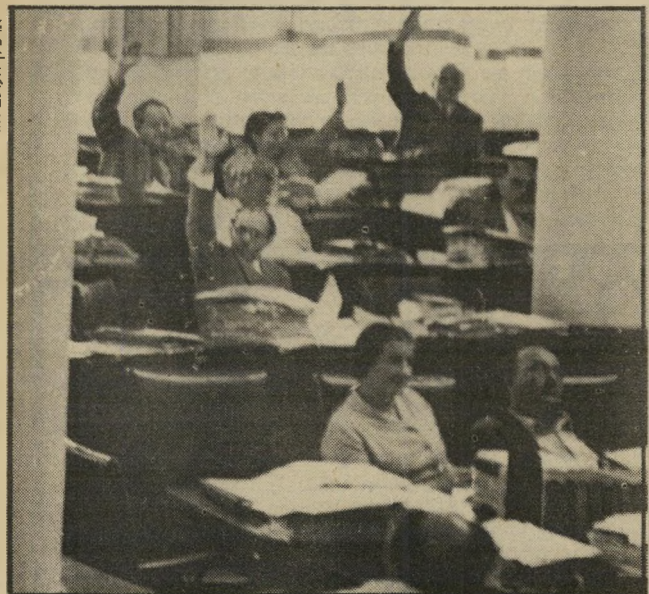
כיו ביולי 1987 הוצא נגד ר"מ צו האוסר על כניסתה לבניין אירגון-עובד ריהערייה. חדרה ננעל, ומפתחות הח" דר הועברו לעורך-הדין רודיוב. ר"מ שלחה מיכתב לראש הערייה, שלמה להט, ובו ביקשה להיפגש עימו. הוא סירב להיפגש עימה, בנימוק שטע" נותיה נברקו ושלא נמצא בהן ממש. ועדת-הביקורת של הערייה חשבה אחרת.

לא חזר, לא הציק

ב עיקבות הבירור שערכה ועי דתהביקורת של עריית תל-אביב, אחרי פנייתו של שתי המתלוי ננות, נברק ניצן ב-12 ביולי בדיוקת פולגירך במכון קדמ. הבדיקה נערכה ביוזמתו של עורך-הדין רודיוב, כדי להוכיח שניצן דובר אמת, וכל ההאש" מות נגדו חסרות-ישחר. לדברי העובדות, גידעו קרמן, בעל המכון, הוא חברו הטוב של ניצן, ונראה

נאשם שלום האישום: הרחה בחקירה

גדולי האומה

חלק מאולם-המליאה, כפי שצולם על-ידי ה" עולם הזה יום לפני הפיגוע. בתמונה נראים (מלמטה למעלה) לוי אשכול וגולדה מאיר ליד שולחן הממשלה, מאחורי-הם מנחם בגין, יוחנן באדר, אסתר וילנסקה ומשה סנה, אז חברי מק"י.

אחרי-כך פנה לבניין הכנסת שכרחוב המלך ג'ורג'. הוא ניגש למוכרות-הכנסת, ביקש כרטיס-כניסה ליציע, מסר את תעודת-הזהות שלו, קיבל כרטיס ונכנס לבניין הכנסת, שנקרא כפי העם ביה-פרומין. בשעה 4 התחדש הדיון המדיני במליאה. יום לפני כן נשא גולדה מאיר, שרת-החוק, ודויד בן-גוריון, ראש-הממשלה, נאומים מדיניים. הם דיברו על המצב הביטחוני של ישראל ועל מעמדה בעולם. חבריה-הכנסת הגיבו עתה כנאומים ארוכים, משעממים למדי.

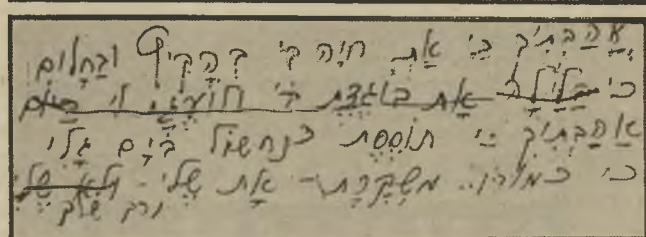
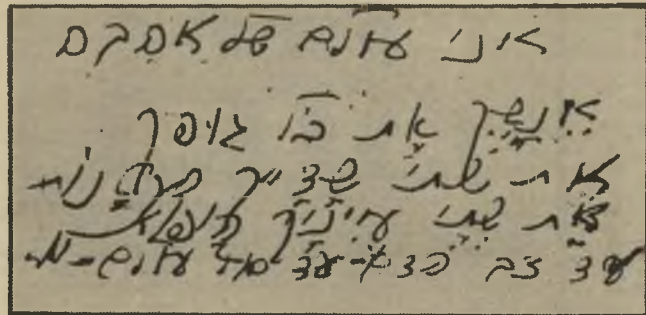
פרץ ברנשטיין מסיעת הציונים הכלליים אמר כי לא את כל הבעיות אפשר לפתור באמצעים צבאיים. מאיר ארגוב ממפא"י ריבר על מאבק הגושים, על מעמדה של ישראל בים השניאה. כשעלה לרוכנה-נאומים יצחק רבי אל, איש המפר"ל, עזבו רבים מהנדי" כחים את האולם. בין הנשארים: שימ" שון יוניצ'מן, איש חרות; גולדה מאיר; אריה אלטמן; מחרות; משה כרמל מאחדות-העבודה, משה שפירא מה" מפ"ל; בן-ציון הראל, ציוני כללי; שמואל מיקוניס ממק"י; אסתר רויאל-גאור ויוחנן באדר מחרות.

אם האישים הגדולים ביותר יכולים לנקוט בדרדית-תועים זו... אמר רפאל, ולפתע השתק. הוא הבחין בחפץ המתעופף לעברו מהיצי. הרעיון הראשון שעלה במוחו היה: פצה.

הוא צעק: פצה! רבותי! ומיהר לעבר הרלת. רחל מלחי, הקצרנית, רצתה להי" מלט אף היא. ואז אירעה ההתפוצצות. היא נצמדה לריצפה וכיסתה את ראשה הממשלה.

בן-גוריון צעק: קטט! לשבת! משה כרמל: יש לי שבר ביד. אני מאבד דם!

יגאל אלון: סכיני! תערי! מיספריים! אנשים התחילו להתרוצץ באולם. בן-ציון הראל, רופא במיקצועו, ניגש

קטעים משיריו של ניצן לעובדות

אהבתך כי את חיה בי בהקיץ ובחלום...

רייה בחקירת החשדות שהועלו נגדו ונגד רעייתו. הוועדה מצאה שאין חשד לעבירות שביצע לכאורה, שיש להעבירן למיטרה, אולם מצאה ליקר" יים המורים בעבודתו. הליקויים "מצבי" עים על התנהגות שלא על-פי אמות-המוסר המקובלות במוסדות-חינוך". כך עולה שניצן לא נמצא במשך רוב שעות-היום בפנימייה. בשל היותו או ממלא-מקום יו"ר אירגון העובדים. הוא שימש גם כמנהל אגודת לב אל לב שלידי בתי-החולים העירוניים.

התברר שניצן היה נפגש עם הצוות החינוכי של הפנימייה בדרך כלל רק בשיבות-צוות שביצע לכאורה, שיש ביוזמת אשתו, וביוזמתו, נשלחו לידים מהפנימייה להביא אוכל מחדרה-האוכל והמיטבה לביתם. נמצא עוד שחניכות מהפנימייה התבקשו על-ידי ניצן פע" מים מיספר לעזור בסידור הסיפרייה שבביתו. הניכים התבקשו לעזור לו בשטיפת מכוניתו הפרטית, ונשלחו לערוך עבורו קניות פרטיות מחוץ לשטח הפנימייה. חניכות נשלחו בחמש הזדמנויות שונות לשמש כשמרטפות בביתה של מכרה של המיטפה.

מימצאי ועדת-הביקורת העלו את העובדה המדהימה שבמשך 10 שנים התחלפו בפנימייה 84 עובדים. יוסי עיקודור

ארכיון תעלים הזה

למראית עין בערה האהבה

בין בראנדאוור לדאוני

אבל האמת היתה שונה:

הם תיעבו זה את זה

זה היה מוור במיקצת: במסיבת-העיתונאים העמוסה למחצה (פסטיבל ונציה כבר החל להת- פזר לקראת יומו האחרון) הופיעו כמעט כל השו- תפים לסוד הבוער, סירטו הראשון של הבימאי אנדריו בירקין, אחיה של שחקנית ג'יין בירקין. היה שם כוכב הסרט, קלאוס מריה בראנדאוור, ששיחק אותה בגדול, בטי-שירט שחורה ובמיש- קפיים כהים. היה שם הכיכב הקטן שהפך לתגלית הסרט, ריוורד אברטס, ילד חינור-פנים ובעל עי- ניים ממבריקות. היה המפיק. היה אפילו הבימאי. סיפור הסרט הוא סיפור של סטפן צווייג, על אשת דיפלומט אמריקאי, בשם סוניה טוכמן, היוצאת עם בנה חולה האסטמה לנווה-מרפא. וינה, חגיגה-מולד, 1919. סנטוריום מעוטר בשלג ובקשישים שבאו לנחם. אווירת שיממון.

הילד נסחף לידידות מלהיבה עם ברוך פון האונשטיין, פצוע-מילחמה רומאנטיקן המצטט את גתה. האם, תחילה מסתייגת, ואחר כך נסחפת גם היא. פיי דאוני, האם, תמיד מצולמת מרחוק, בזהירות. מול בראנדאוור המבריק היא נראית כמומייה עטופה היטב במייקאפ, פוחדת לצחוק במלוא הפה פן תפרק מסיכת האיפור. היא גם היחידה שלא הופיעה במסיבת-העיתונאים.

היו שסיפרו כי הסוד הבוער שמאחורי העדרה היה פשוט ביותר: אמנם למראית עין היה בינה לבין בראנדאוור רומאן סוער, בנוסח צווייג כמוי כן. מבטים ארוכים, עיניים עורגות. אבל במציאות לא חילו השניים להתקוטט. אפילו תיעבו זה את זה. והפרימורדנה בראנדאוור וילול בה. היא סלדה ממנו. מה לעשות.

הליהוק לא היה הבעייה היחידה של הסרט. הנוסחה הכימית כולה לא עברה. בירקין ייאלץ לנסות שנית.

תדריר

חובה לראות:

- תל-אביב: קפה בנדאד, בוקר טוב ויאט- נאם, הקיסר האחרון, הנסיכה הקטומה, אהבו כל-כך, החנינה של באבט, ליידי איב.
ירושלים: קפה בנדאד, בוקר טוב ויאט-נאם, הנסיכה הקטומה.
חיפה: קפה בנדאד, בוקר טוב ויאט-נאם, החבר של החברה שלי, החנינה של באבט.

תל-אביב

- ליידי איב (פרו, ארצות-הברית) - פרסטון סטרג'ס גיבור ניצחי. מבריק, משע- שע, שנון ועמיד בפני הייריקי הזמן.
קפה בגדאד (דיונווף, מוצג גם בקרן אור המחודש בחיפה, נרמיה) - גברת שמנה מבאווריה מביאה ריח של תרבות אחרת למיטבה שכוחות-אל במידבר האמריקאי. מצחי- קון אינטליגנטי. הפתעה: ג'ק פאלאנס.
החגיגה של באבט (גורדון, דומק-צרפת, מוצג גם באורה בחיפה) - אש- פית-מיטבח צרפתית מודה לשתי צדקניות כפר- יות בדנמרק ולאנשי כפרן בארוחה המפוראת, המפורטת והארוכה ביותר שנזללה על הבד. ללכת רק אחרי ארוחת-ערב. זה האוסקר של גבריאל אכסל.
בוקר טוב ויאט-נאם (נת, ארצות- הברית, מוצג גם באורניל בירושלים וברבנת בחיפה) - שדרן משמיע בצורות דברים שהמי- מונים עליו מסרבים לשמוע. רובין ויליאמס כוכב עליון.

הקרנות מיוחדות

- השלמות לפסטיבל חיפה בסינמטק תל-אביב ובסינמטק ירושלים:
רטרוספקטיבה איטלקית:
כולם הביתה (יום ב', 10.10 בסינמטק תל-אביב) - פנינה עם תעודה של לואיג'י קומנצ'יני. אלברטו סורדי רוצה לחזור הביתה בשלום והעולם כולו אבסורד לרגליו.
הגנב החושני (יום ד', 5.10 בסינמטק טק תל-אביב) - אחד הבימאים המעולים, מרין מוניצ'לי, ומשולש חזק - אנה מאניני, טוטו ובן גאזארה.

ביקוב ומורדיוקובה: שימלת הריון לקומיסרית

אדירה משועתת בביטויים חזותיים מדהימים. מעשה בקומיסרית קשוחה, שזה עתה ציוותה להוציא להורג עריק רוטט ממחד ומגלה שנפלה במילכוד האהבה. כשביטנה תופחת היא נאלצת לעגון בבית יהודי. שם היא מגלה את האנושיות, את האמימות, את החמימות ואת התיקוה. את המסירות, את החסד ואת הזיכוכ. דווקא הבית היהודי, הוא החיק המתאים לחבק את ילדה שענה שהיא תחזור לגודדיה. בזמנו היה הסרט מהפכני, נועז וציוני יותר ממהפכת אוקטובר.

תום האנקס: צעצועים לכל החיים

היודעים להפעיל מחשבים בקלי קלות. הוא עושה קאריירה מדהימה מעל ראשי כל האחרים, כובש את ליבו המיסחרי של בעל העסק, רוברט לוגיה (אחד השועלים הוותיקים של הוליווד שהתעורר מתרדמתו בכבוד של פריצו) ואת נשיותה הקארייריסטית של אליזבת פריקנס (שאינה מס- כנת את מעמדה של קתלין טרנר) והנה סרט מישפחת עליו, אם לקחת בחשבון הכנסה של כמאה מיליון דולר ברבע שנה, במולדתו בלבד. להוציא 20 דקות אחרונות, סרט שהוא מעדן.

ילדי שאטיליה: כל אחד והגועל שלו

לית דתית ומרובעת עד כדי סלידה, בתינוקה של מישפחת גרווי מתחיתית הטולם החברתי, מובטלים בתינוך של מילחמת אלזיר, כופנים, קלפנים, וולגרים וצעקנים, שלעולם אינם מבק- רים בכניסיות, בקיצור כץ וקראסו בצרפתית. הדברים שקורים כאשר מתברר שהילדים הוחלפו עשויים לחשוף את מחלות-הנפש, הנענים החברתיים, הדיעות הקדו- מות, הגזענות, הצביעות והעוינות הרווחים היום בחברה הצר- פתית. אבל הם עשויים ביד גסה ובצעקות גדולה מדי. חבל.

הפשרת הקומיסרית

הקומיסרית (תכלת, תל-אביב, ברית-המועצות) - שניהם היו בירר שלים: היא, נונה מורדיוקובה, אשה גדולה, רחבת-גרם, מוצקה כחטיבה. כשלא ידעה לנקוב במיספר החדר שלה באנגלית, רשמה אותו בשפתון מעוך על נייר למקיד הקבלה. לפני 20 שנה בדיוק עשתה את תפקידה הגדול ביותר על הבד, אבל ככוכבת גדולה הכירו בה רק בזמן האחרון. גם את הבימאי שלה, אלכסנדר אסקולדוב הייתה ההכרה הבינלאומית רק בשנה האחרונה. אחרת לא היה בא לירושלים מאוסטרליה אחרי סיחרור בן שנה בכל הפסטי- בלים האפשריים.

הניצחון היה לאסקולדוב כטראומה בוערת ועד עצם היום הזה אחרי וושינגטון וסן-פראנציסקו ולוקארנו וטורונטו אינו יכול לשכוח את ההקרנה הראשונה של הקומיסרית, לפני 21 שנה בבית-החרושת, הקרנת-מבחן, שאחריה יצאו המועלים נבוכים, על קצה האצבעות; הקרנה ראשונה ואחרונה. הסרט שהוכר מיד כסכנה ציבורית נשלח למעשה להשמדה.

לא כל האגדות על צורות שונות ומשונות של הצלה ומח- בואים כבר התגלו, ואי-אפשר להתחמק מן הזיכרונות כשבאים לראות את הקומיסרית. רק דבר אחד מהמיץ את הלב - מי יודע לאן היה אסקולדוב מניע בתוך 20 שנה אילו היה הקר- מיסרית סירטו הראשון, אבל לא האחרון! ראו איזה כישרון אדיר תחונק באיבו. הרי הסיפור של ואסילי גרוסמן, כפי שסיפ- רה חברה יהודיה לאמו של אסקולדוב הפך לפואמה אנושית

הוא כבר ילד גדול

ביג (דקל, תל-אביב, ארצות-הברית) - דרישת-שלום כמה מעליסה ב' ארץ-המלאות. אם חוזרים לאחור - דרך נעורים בהשאלה (העיף) ופגרי

סו מתחנת שוב (המרוח), ומגיעים כמוי, בסופו של דבר, לבחורה לעתיד (סטיבן שפילברג אשם תמיד...) רואים שבעצם מבוראשית שאף האדם להקטין ולהגדיל את מידותיו לפי הפנ- טסיות הרגעיות שלו. הוא רצה לצמוח כדי להרשים ולהתמזער כדי למצוא הגנה, להתבגר כדי לעשות אהבה ולהתכווץ כדי לזכות בסליחה.

וכך קרה גם לגיבור שלנו, ילד-טוב-ירושלים בן 13 מפרוור אמריקאי טיפוסי, המבקש להיות גדול ומישאלתו מוענקת לו על-ידי מכונת-מישחק בלונה-פארק. לפתע מתאום הוא צומח והופך לתום האנקס, מי שהיכרנו בסבלאש לצד דריל האנה הנימפה.

ותום האנקס, בגילגולו הגדול, או ליתר דיוק בגודלו הטיבעי, נראה בדיוק כמו תינוק בונזאי שאם לא גוזמים את גיבעוליו בזמן הוא הופך לבעל זרועות ארוכות בצורה בלתי-פרופור- ציונאלית להדהים. וכך נראה האנקס בביג כמו תינוק מגודל.

אבל הפלא ופלא, המפיק גיימס (תנאים של חיבה ומשדרים חדשות) קרא יפה את הצ'אנס המובטח בתינוקותו הוורדרדה של האנקס ונתן לאן שפילברג ולגרי רוס לתפור לו עלילה הוי- למת: הילד הגדול בעל נשמת התינוק הופך למומחה מס' 1 בפיתוח צעצועים מתקדמים לתינוקות מודרניים שכמותו,

שעדיין לא קולט את המסר, שבעצם מדובר פה ביצירה רצינית. אולם כמו כל המסרים המרים צריך לדחוף אותו ללוע הצופה בתירוץ של מרק ורצוי בעזרת מכה הגונה של גזון הומוריסטי שיצחק אותו עד להתפקע - אחרת הרי לא יעזוב את האור- ליממאדה בטלוויזיה, כדי ללכת ולצפות במשהו שיכביד את ליבו במכאובים על מצבה הסוציאלי המתפורר של החברה שבה הוא חי.

הבורגני הממוצע חי לו היום בצרפת ברונע ימני, ששואב את החמץ שלו קצת משכנתו הסובה מוגרט תאצ'ר, וקצת מדודנה ביבשת החדשה רונלד רגן, ואפילו, לא נעים להודות, אבל גם ישירות מדיאן-מארי לה-פן, למשל. אז זוהי השעה לקומדיה מכאיבה, מעין סם משלשל לניוקי המעיים.

ואמנם, החיים הם נהר ארוך ורוגע להביא לקומה לפחות את הצרפתי, ומספרים שכבר שמונה חודשים הוא חונג בהצלחה בבתי-הקולנוע הצרפתיים, מעניק אליבי מוסרי וקטר זיס מצופני לכל צרפתי טוב והגון השונא שינאת-מוות וסכנו.

מעשה באחות מתוסכלת הנוקמת במאהבה, דופא מילד שאוהב את הכוס יותר מכל עצם ניקבי אחר, בהחליפה תינוקות בבית-חולים. כך אוכה משפחת לקנאה, בורגנית ימנית, קתו-

החיים הם בורקס

החיים הם נהר ארוך ורוגע (לב, תל-אביב, צרפת) - האירוניה הפילור- סומית שבשם שבחר לו אטיין שא- טילינה לסרט, נועדה להסביר למי

(המשך מספר 29)
(זיאמה) ארן, לקול צחוקם של השומעים.

בשעה 8.20 התכנסה הכנסת מחרש. הריגון נמשך כאילו לא אירע דבר.

העוזר התאבד

ס מיח מוזר של הפרשה: בדיוק שבוע ימים אחריכך, ביום שלישי, התאבד נחמיה ארגוב, שלישי הצבאי של כדורגוריון.

כדורגוריון עדיין היה מאושפז בבית החולים. עורכי כל העיתונים נעטרו לבקשת בני-משפחתו ועוזריו, והסיכמו להדפיס מהדורה מיוחדת של עיתון תוניסיה, ללא היריעה על ההתאבדות. זוהי המהדורה שבכדורגוריון קיבל בחזרו בבית-החולים, כדי שלא להעביר את רוחו ולעכב את החלמתו.

רק למחרת סיפרו לו, בעדינות, על מותו של ארגוב. עד היום לוטה התיאבדות זו מיסתורין.

ובאשר לדוויק: הוא נלקח לתא ה מעצר במיטרת-ירושלים. בחקירתו הודה בפשע המיוחס לו ואמר כי אין לו גם ביקש כי ישוחרר בערבות. בתחילה טען כי הוא חולה ואינו יכול לשבת במעצר. אחריכך אמר כי מאחר והוא מתכוון להתגונן בעצמו, עליו להכין את ההגנה כראוי, ללא הלחץ הנובע מהשיבה בבית-המעצר.

בקשתו נדחתה. שבועיים אחריכך, אולי בהשפעת האסירים האחרים, אולי מתוך שיכנוע עצמי האופייני לרבים מהאסירים, טען כי הוא חר-משפחתי.

המיקרה אירע מתוך אסון, אמר לחוקריו. "לאחר שהמנוף של הרימון השתחרר שלא מוצנו, נדחתה ללא שיקול-דעת לזרוק את הרימון. ברגע שהטלתי אותו כיוונתי אותו גבוה ורחוק, לנקדה שבה לא היו אנשים כקירבה יתרה. אילו פגע הרימון שם, ייתכן שלא היה נגרם נזק לאנשים."

הוא גם הישווה עצמו לשניים שגרמו מוות מבלי שהתכוונו לכך: מהנדס תל-אביבי שגרם למות זוג קשיים בעת חטיבו בגן רעיל בדירה סמוכה, וסיים המטוס שנחת עם מטוסו בלב קהל צופו בקיבוץ מעגן, בעת טכס-ארכה (השולט הזה 28.9.88).

דבריו התחילו להיות מבלבלים. עשיתי במשך שנים מאמץ גואש שלא להגיע ליום הזה, אמר. ועוד: המעשה נבע מפעולת הרימון בלי התאמה."

ח"כ אושר

מ ישפטו הזעבר לבית-המישפט המחוזי בירושלים. פרקליט-המחוז, עוזא הרדי, היום שופט מחוזי, אינו זוכר את המישפט לפרטיו.

גם יוסף אבולעפיה, שמונה על-ידי בית-המישפט לשמש כסניגורו של דוויק, אינו זוכר דבר. "קשר עם דוויק נותקו מייד אחרי המישפט", הוא אומר. "אם אראה אותו היום כרחוב, בודאי אף לא אוהה אותו."

דוויק הורשע על-פי סעיף 255 ג' לפקודת החוק הפלילי: הרגן בעשיית מעשה מתוך כוונה לבצע חבלה המורה. במשך 15 שנים ישב בכלא רמלה. משה כרמלי, אז שרת-חבריה, היום חבר מיפלת-העבודה ויו"ד המרכז ל חונדוד כוח המון, ביקר ברמלה כמה שנים אחרי המיקרה. פגשתי שם את דוויק, "הוא מספר". הוא מיד ויהא אותי וביקש לשוחח איתי. אני כבר יושב כמה שנים, אמר לי, וזה לא צודק. אמור לגולדה ולבכדורגוריון שישחררו אותי מכאן."

לפני 16 שנים השתחרר דוויק מבית-הסוהר וחזר לנתניה. היום הוא מתגורר בדירה קטנה, בשיפולי העיר. בכובק עובד כמלטי-הילומים, כש עות-הפנאי חולם על השבת כבודו האבוד, על אולם מליאת-הכנסת כש הוא נמצא שם, לא ביציע-המבקרים, אלא כחבר-כנסת או כשר בממשלה. תמיר שאפתי להיכנס להנהגה, הוא אומר בהתרגשות. "אולם מה אעשה ואין לי שום כסף לאמצע-יתע" מלא? צריך וידא, צריך קסטות, ואני מול יודע איך אצליח לארגן את זה."

העולם הזה 2666

אתה והשקל

מאת יגאל לביב

למה צדיק בינו פורש?

מנהל-פרש בינו וילנון הריבית דוחה הפסדים

צדיק בינו התחייב לנהל את בנק במשך ארבע שנים. הוא פורש אחרי שנתיים.

שתי סיבות לכך. האחת, שנת 1988 היא שנת הרווח הגדול האחרונה בבנק. הריבית יורדת בלחץ בנק ישראל. ל בנק חובות בעייתיים גדולים, שהעברתם לטור-ההפסד נדחתה עד כה על ידי גילגול הריבית וצירוף לקרן. בשנה הקרובה לא ניתן יהיה להמשיך בכך. כך למשל אנו, או ההתיישבות. אחר הגורמים העיקריים לריווחיות הנאה השנה היא מכירת-החיסול של הנכסים שעשה בינו צדיק. סוס זה נגמר. הבנק נכשל בניסיונות שלו בהשקעות גדולות להוציא מבנק הפועל לים קבוצת-עובדים, כמו אנשי צבא הקבע צה"ל או השוטרים. הפועלים השיבו מייד בהצעות מפתות רבות, כמעט לא היתה נשירה של שכירים לבנק.

בבנק לאומי, המיגור הבינלאומי ממלא מקום מכיון כמאזן הבנק. בינו, שניהל עד כה בנק ישראלי, מצא שעליו להתמודד עם בעיות בינלאומיות. פרט לקשיי השפה (הוא דובר רק עברית וערבית), כל ניסיונותיו לשנות כנסיים בחו"ל נכשלו. המפקח על הבנקים באמריקה אינו בנק ישראל. שנים אנשי ניתן להסתדר (גליה מאור, לדוגמה).

הסיבה השניה היא האפשרות לרכוש את בנק אינו בקרוב, כאשר יושו התנאים והזכויות של מניות הבנקים. צדיק הגיע להסכמה עם איליהון הבריטי ברנארד שרייר על רכישת

בנק אינו. שרייר רכש את מלון השרון. וכן 10% מבנק לאומי באנגליה. נציגו בישראל הוא יעקב הרטל, שהיה בבנק. אם יצליח לרכוש את בנק אינו, יוכל לחזור לעסק בבנק בגודל ה מתאים ליכולתו.

הכוונה היא לרכוש את מניות בנק לאומי באינו (20%) ואחריכך לרכוש בכספי אינו את מניות הממשלה באינו.

הצבועים מטאורי

מלונאי פפואס במעט 80% מהבעלות

לפי התסקיף הרוויח המלון בשנה שעברה שישה מיליון דולר. העסק כה טוב, שאלי פפואס רכש גם את חלק הקיבוצים במלון, והוא עתה בעלים של 80% כמעט.

פפואס סבור שאם יוחזר המלון, עליו לקבל סביב 50 מיליון דולר. המצרים טוענים כי כל שמאי יקבע ש המלון אינו שווה יותר מ-20 מיליון דולר. על ההפרש יהיה הריב. ה פטריוטים, כביכול, יציעו בשם אדמת-המולדת, כאשר תפקידם הוא להרים את גובה הפיצויים לבעלי סונסטמה.

אגב, משקיעים גרמנים מתחילים עתה בבניית מלון בן חמישה כוכבים ליד סונסטמה, על קרקע ישראלית שאינה שנויה במחלוקת. המלון ינוהל על-ידי חברת פנטה, השייכת ללופטסה. וברור כי פתיחתו, בעוד שלוש שנים, תהיה מכת-מוות לסונסטמה.

רמת השכר בישראל ביחס למדינות העולם

מחלקת-המחקר של הבנק השווייצרי הגדול ירי-אס פירסמה באחד רונה טבלה משווה של גובה השכר בערים שונות בעולם, ביחס לציריך. בכל עיר נעשה מידום מייצג לפי רובעים שונים בעיר. השכר הוא בפרנקים שווייצריים לשעת-עבודה.

ציריך - 26.4; ז'נבה - 24.5; קופנהגן - 22.3; אוסלו - 19.7; לוס אנג'לס - 19.3; פרנקפורט - 19.2; ניו-יורק - 17.9; ברזיל - 17.8; טוקיו - 17.7; שיקגו - 17.2; דיסלדורף - 17.1; מונטריאול - 17.1; שטוקהולם - 17.1; טורונטו - 16.3; יוסטון - 16.0; אמסטרדם - 15.9; לוקסמבורג - 15.8; לונדון - 15.3; הלסינקי - 15.3; וינה - 15.2; מילאנו - 13.2; סידני - 12.3; פאריס - 11.6; דאבלין - 11.1; בחריין - 8; מאדריד - 7.6; תל-אביב - 6.9; יוהנסבורג - 6.4; ג'דה - 6.3; ניוקיסיה - 6.3; הונג-קונג - 5.1; סיאול - 5; מנמה - 4.7; אבו-ד-בי - 4.6; סינגפור - 4.1; קארקס - 3.9; איסטנבול - 3.7; ליסבון - 3.5; בוגוטה - 2.6; בואנוס-אייירס - 2.6; קואלה-למפור - 2.2; סאן-פאולו - 2.1; בנגקוק - 1.9; ריידה - 1.9; נאירובי - 1.7; ג'קרטה - 1.2; מכסיקו - 1.2; בומביי - 1.1; מנילה - 1; לגוס - 0.8; קאהיר - 0.8.

תל-אביב היא במקום ה-28 בין 52 ערים.

קומודיטיס, סקסטיל, ילומים, מזון טרי ומשקאות חריפים. הגורם העיקרי לאיסור הוא רמת-הסיכון הגבוהה. הסניפים קיבלו עצמאות בניהול פעולותיהם, וכל מנהל ישהה במקום לפחות ארבע שנים. העובדים יקבלו תמריצים לפי ריווחיות הסניף ופעילות כל עובד.

בסניפי החברה בחו"ל יועסקו 37 ישראלים. הסניף באוסטריה ייסגר, כי לוס-אנג'לס ייסגר הסניף לאיש מקומי, ולגבי דרום-אפריקה תהיה הכרעה נפרדת. הסניף בצרפת ייסגר, וכך גם בי-פיליפינים, כמלאווי ובקמרון, ובטיי-וואן.

השנה תבצע בור סחר-חץ ייצוא של 173 מיליון דולר, ויירדה של 8% לעומת 1987.

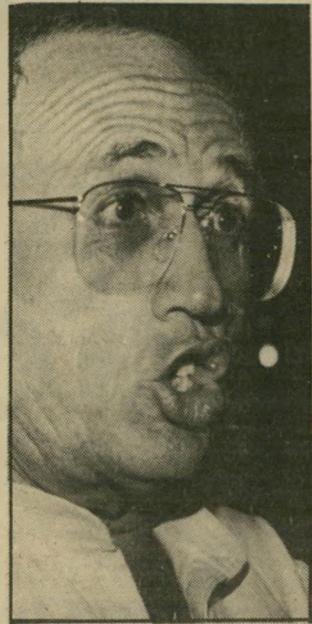
יגאל נאמן יפרוש בקרוב מ"תדידאן"

שרדני, מנכ"ל חברה-בת אחרת, אך אופ.

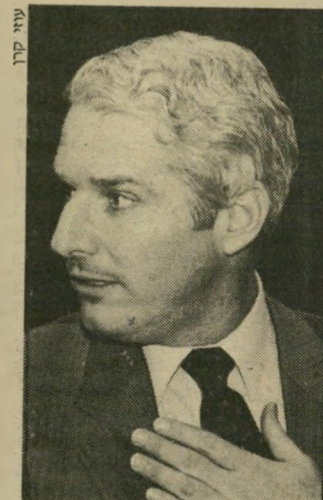
השניים בתדידאן נעשים למרות הלחצים המיפלתיים הכבדים על מנכ"ל בור בני גאון, להימנע מכל זעזוע לפני הבחירות. מני וגמור עם גאון לנהל את הקונצרן במנותק מה אירועים הפוליטיים. באחרונה הודיע

מנכ"ל תדידאן יגאל נאמן יפרוש מתפקידו בקרוב.

כ-16 באוקטובר ייסגר להנהלת בור הדירווח-שכונ של צוות-הבריחה הכלי

מנכ"ל גאון עומד בלחצים

מנכ"ל-פרש נאמן מ'מציאים המורים

כלי ארתור דה-ליטל מאמריקה. כפי שנודע, מימצאי הרו"ח המורים ביותר, ומצביעים על ניהול כושל של החברה בשנים האחרונות. המועמדים להחלפת נאמן הם יוסף מועיין, לשעבר מנכ"ל משרד-הבריחה וכוים מנכ"ל אלישורא, חברה-בת של תדידאן. מועמד שני הוא נתי

לרותי

נעמי
רון

בחיים זה קשר רציני עם גבר רגיש, עדין, אנושי, אינטליגנטי, בעל חוש הומור, לא נמוך, אוהב מוסיקה, לא פוחד מקשר, בן 30 ומעלה, רצוי לא רוע. "שיהיה נורמלי" היא אמרה לי, "את מכירה איזה נורמלי? מוזמן לא פגשתי אחר כזה". שאל אותי על (4/2666).

***

כמו בחלומות

גם היא בת 34, וגם היא גרושה (אבל כלי) וגם היא אקדמאית. בעצם, היא חברה טובה של זאת שמחפשת נורמלי, והן סיפרו לי על עצמן בשיתוף סלפון ארוכה את, שהייתה, אני חייבת לציין, נחמדה במיוחד. צחקנו רוב הזמן, אני כבר לא זוכרת על מה. או (5/2666) היא נאה מאוד, בלר נרית, 1.63, מלאה במקומות הנכונים. היא רוצה קשר טוב (על הכיפאק, כמו בחלומות) עם בן 30 ומעלה אינ' סליגנטי, בעל חוש הומור, נאה, רגיש, נבאדם.

***

חלם, אני אומרת לכם. ידידה שלי, תל-אביבית, פנתה לעינייה וביקשה תווית-חנייה לאיזור שלה (1). הפקידה אמרה לה שאזלו המדבקות לאיזור הזה. היא שא" לה: אז מה אעשה! והתשובה הייתה: תקבלי דו"חות חנייה, אל תשלמי, תאסמי אותם, ובחודש הבא נבטל אותם, וחוזי מזה - אז כבר נקבל מדבקות.

***

לא לחוצה להתחתן

היא נשית, נאה (אומרים נאה מאוד), שיער שאטני כהיר, לא שמנה, אבל גם לא שחופית, 1.70, בקרוב בת 37, גננת, תושבת הרצליה. אשה חזקה ועצמאית, שונאת תלות וקניאה, לא נתמכת כאחרים, ורוצה אותך כזה. רוצה קשר טוב, לא לחוצה להתחתן, לא כליך מאמינה במוסד הזה. מקווה להכיר אחר שהוא לא רכושני, כמות, לא חומרני, שלא נכנס יותר מדי לחיים של השני. "שיהיה לכל אחד את הלבד שלו, כדי שביחד יהיה טוב", היא אומרת. חשובים לה גם ישר, חום, עניין. אוהבת מוסיקה, בעיקר ג'אז, וט' יולים. שאל אותי על (6/2666).

***

בליינרדייט בלונדון

פגשתי השבוע מכה, סולי שרה, לשעבר מיסטרן תל-אביב, מזה שני תיים חי בלונדון. לא-מוזמן הוא נכנס לעסק חרש, לגביו, והפך להיות שותף במישרד שידוכים ומנהל הסניף הלונדוני של המישרד. מישרד סופרמפואר, 2300 לירות-שטרלינג דמי-הרשמה, קליינטורה של מצליחנים - רופאים, עורכדין, אנשי-עסקים. ואולי רופ' אות, עורכותדין וכן הלאה. שכחתי לשאול מה עושות הנשים. השירדן המוצלח האחרון, לפי שדה. היא רבנית, הוא בעל תואר סר, שניים בסביבות ה-50, מאוהבים עד לבי-השמיים. לא תאמינו מה עשיתי, עם הלב הטוב שלי. ישר סיפרתי לו על מישהי שאני מכירה, לידי אמיתית, מסופחת וחכמה, שלפי רעתי מצליחן יהודי בריטי זה בדיוק מה שיתאים לה (והיא תתאים לו). סולי לקח פרטים, הבטיח לפסל. היא, מצידה, אמרה שהיא מסכימה לבליינרדייט בשדה-העופה של לונדון.

רקע מישפטי

תמיד שואלים אותי - איך זה שאת לא נשואה אף אחד לא מאמין שאני לכה, היא אמרה לי. רווקה בת 35, נאה, נראית טוב, נשית, 1.70, שיער כהיר, עיניים ירוקות, מול רגים, עוסקת באמנות, בעלת רקע מישפטי, סימה לימוד מישפטים ועובדת בנושא. (1/2666) מחפשת קשר רציני עם אדם שלא ישעמם אותה, אינטליגנטי, גבוה, אסתטי, רומאנטיקן כמות. העיקר שתהיה נבאדם, ואם אתה כזה, אתה בטח ידע למה היא מתכוונת. בסוף היא אמרה: לא מעניין אותי כסף ותארים אקדמאים.

***

רותי בטלפון לרשותכם, לקבל מיספרי הטלפון של הכותבים או להכתבת מיכתב, או לשני הדברים ביחד - כתמיד ב-03-221017.

***

בית בניוירוק

אני מחפש מישהי שתהיה מוכנה לחיות איתי בארצות-הברית, הוא אמר לי. אני חי כבר שנים רבות בניוירוק, יש לי בית שם ויש לי בית בארץ, ואפשר לבחור אם לחיות שם או כאן. הוא הגיע לכאן לחופשה, וישמח אם תודרוי ליצור איתו קשר. אבל גם אם לא תודרוי, לא נורא, כי אז הוא ישמח לקבל ממך צילצול ממרחקים (גר' ביניה). הוא בן 41, מנהל מכירות, יליד הארץ ממוצא תימני, נאה, נשים אומרות לו שהוא אטרקטיבי, גרוש טרי, גובה 1.78. (2/2666) היה נשוי לאמריקאית. הוא מסודר היטב בחיים, והוא בן, ישר ואמיתי. אותך הוא רוצה, לקשר רציני, נבונה, נאה, נאמנה, ביתית, ישרה, בעלת חוש הומור, בגיל 25 עד 35, רצוי בלי ילדים, ממוצא תימני. הוא מעדיף רווקה, אתריכך גרושה, ובסוף אלמנה. לסיום הוא אמר לי משהו נחמד: "אני פנוי, מוכן, רוצה ומסוגל, ויש לי קבלות על הכל...".

***

קטע ששמעתי מציון אמיר, הפ' ליליסט הידוע (והמקסים והרווק): אחד מגיע לבחורה, מצלצל ב' אינטרקום. היא שואלת אותו: מי זה? איך הגעת אליל והוא אומר לה: קיבלתי את האינטרקום שלך מחבר.

***

נשואה לא באושר

היא נשואה, לא באושר. חסר לה בחיים קשר יפה, גם נפשי, רצוי עם גבר במצבה, נשוי, אבל פנוי רגשית, אחד שידע לאהוב. היא בתחילת ה-40, אבל נראית 10 שנים צעירה יותר. נאה, גבוהה (1.70), חושנית, משכילה. אתה מתאים לה אם אתה אינטלקטואל (רופא, מרצע, צייר - זה בסדר גמור), ישר, בעל חוש הומור, עם ראש קצת משוגע, כמו שלה, אוהב אמנות, איש העולם הגדול, בן 40 ומעלה. שאל אותי על (3/2666).

***

שיהיה נורמלי

היא גרושה עם ילד, אקדמאית, נאה, נראית טוב, בת 34, 1.64. מה שחבר לה

העונם הזה 2666

9	8	7	6	5	4	3	2	1
	14		13	12		11		10
		19	18	17	16		15	
	23	22			21		20	
27		26			25			24
			30			29	28	
				32			31	
37		36	35				34	33
		42		41	40	39		38
				47	46	45	44	43
					50		49	48
				52		51		
60		59	58	57	56		55	54
			64		63	62		61
			69		68	67		66
				73	72		71	70
					75		74	
80		79	78				77	76
		87	86		85	84	83	82
				91		90		89
					96		95	94
97								92
				103		102	101	100
						105		
								104

בשנות ה-50: 37. קובץ אוסף בלתי מסודר; 40. מפקד מחלקת הלה"ה (ש"מ); 41. הוא בסוף ההברה; 44. נמלט; 46. עיר במרוקו; 47. שיח דפנה; 49. מפקד בצבאו של הגנרל אלנבי, ע"ש ככר בצפון ת"א; 50. סופר - אחי גבורי התהילה (ש"מ); 53. מסך הטלוויזיה; 54. שולח חיצו אהבה; 55. זקן; 56. איבר תנועה; 58. מילת המעטה; 59. מלשינות; 60. פתרון; 62. לשכה; 63. חלש, רפה; 66. בידת ארץ הנגב; 68. קרום עור מתוח המי- 71. מכשיר התעמלות; 73. קבוצת כוכבים; 76. אילן; 77. רום; 79. הפילוסוף והממיר טיקאי הצרפתי בעל החוק האומר כי: הלחץ בתוך נזול נח שווה בכל הכוונים; 80. בהמת משאות; 82. עני; 84. טליסמה (ח); 85. חכה (ארמית); 87. שלית; 90. פרח נוי; 92. סופר ישראלי - יעיש; 94. העלו ממעמקים; 96. אסון, מרי; 97. אמן מלאכה; 99. בית; 101. מומר; 102. רצועה; 103. יהיר.

אביגיל ינאי

אשור החוק. 10. בת אגרוף; 11. קידומת לשמות בו; 13. אויב; 14. לאום; 15. מ-לת שאלה; 16. הלל; 18. בקשה; 20. קרס כאף; 21. בן תרדיון, מעשרת הרוגי מלכות; 22. קליפת ענבים; 24. ממנו ראה משה את הארץ; 25. תנועה; 26. ארץ מישור; 27. שוט לייסר בו; 30. שוויו של דבר; 31. השרץ הוחל; 32. תבל; 34. געשו; 35. צנור המוביל מים אל השוקת; 38. קריאת ערוד; 39. לא ער; 41. הוא בראש המלה או ההברה; 42. בהשאלה - תקוה, תולדת; 43. קידומת הולנדית; 45. צמח מגרעינים שבילו בעת הקציר של השנה שעברה; 47. מתגמל; 48. מבחן, אות; 50. ארץ מרכז התרבות של האינקה; 51. פניה לאלוהים; 52. סופר, הוגה רעות יהודי (ש"מ); 54. אלונג של אברהם; 57. סלע; 61. אבא אריי כא; 62. גיא בן הנום; 64. זאטוט; 65. משגיח במחנות המות; 66. הגיע; 67. לא כאן; 69. המשקל ולא האריות; 70. גרם לעוורון; 72. מטבע קטן (חלק של 24 של סלע); 72. שנים (ארמית); 75. התרמה למען צה"ל; 77. חיה שמעורה עשו מכסה למשכן; 78. אליל הברק; 81. מרפא; 83. נכבד מוסלמי; 85. הסכמה; 86. עקר; 88. בן נח; 89. אגודת ירדנים; 91. נמאס עליו; 93. עומד נזולים; 95. תגובה של אי הסכמה לפסקדין; 96. לא כבר; 98. אש מעופפת כחץ; 100. בולל קמח במים; 102. בן בקר; 103. נכרי; 104. סוציארי ליסט וסופר צרפתי בתקופתו של רייפוס; 105. עומד בפני חום להבה.

מאונך: 1. כלי מלחמה לנגח ולהרוס הוחמה; 2. בן-אדם; 3. אשת יעקב; 4. אות החבור; 6. עוף טרף; 7. סופר - 20. אלף מיל מתחת למים; 8. ידיר; 9. נגמרה; 12. תפיסה ע"י האויב; 15. כאב קל; 16. סרט לקשוח הברז; 17. איש מרמה, צנוע; 19. יליד הארץ, או מושרש היטב במקום; 20. חיק; 21. מושל ביוצות; 23. הפירה למקוה מים; 24. מות; 26. קישור; 27. בירה אירופית (ח); 29. אולם; 30. הנגינה על ההברה האחרונה; 33. 34. מאונך - אוסף ספורי אגדה של ביאליק ורבינצקי; 36. נשיא ביוגוסלביה

תן טרמפ להייל

איתון עמיח

הדברת מזיקים בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עיכול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272, טל. 03-75-22-777

בשמירה על בריאותך ורכושך

1987

כל השנה אביב

את עופרה אביב, יפהיפה מהממת, לא יראו בתחרויות יופי. לא מפני שיש לה משהו עקרוני נגד התחרויות הללו. להיפך, היא נטלה חלק בתחרויות שכאלה ויצאה מהן מאוכזבת ופגועה.

עכשיו היא מצהירה: לא אשתתף עוד בתחרויות יופי. שבעתי מזה! והיפה הזאת, נאה ורשית נאה מקיימת. רק השבוע הציעו לה להשתתף בתחרות יופי מסוימת, והראש היפה נע ימינה ושמאלה וסימן לאו מוחלט.

את האכזבה הגדולה ביותר נחלה בתחרות האחרונה שבה השתתפה. בתחרות הקודמת שבה נטלה חלק, תחרות מלכת היופי, היא קטפה את תואר סגנית מלכת היופי. ציפיתי ליותר. לא בגלל מה שאני חושבת, אלא מפני שזה מה שכולם מסכיבי הכניסו לי לראש.

גם בתחרות האחרונה, הפנים של השמונים. זהו מה שכולם הכניסו לה לראש, והיא, לשמע דיבריהם של המעורבים בתחרות, פיתחה בליבה ציפיות ותקוות. ואז הגיע ערב התחרות, ובחצות קראו בשמות חמש המועמדות הסופיות. אני עומדת, ממתינה, והלב שלי דופק במהירות, ואז המנחה מגיע לשם החמישי, ואני לא בין החמישי!

את אשר חשה כאותם רגעים, קשה לה לשחזר. הרגשה אימה. הרמעות מילאו את עיניה הירוקות. את כל אלה שחייקו, עוררו ואמרו "איזה מין דבר! הרי את היית צריכה להיות הזוכה!" היא זוכרת במטושטש.

כל הלילה בכיתי, אבל למחרת בבוקר קמתי חדשה. כבעלת ניסיון, האם היא חושבת שתחרויות יופי מכורות? עופרה מעריפה שלא לענות. "יהרגו אותי אם אני אומר מה שאני חושבת. בוא נגיד שאני לא חקרת את העניין לעומק, אבל לפי שמועות, הזוכות בתחרויות יופי רבות נקבעות מראש."

ובכל זאת, יש חיים גם מעבר לתחרויות הללו. עובדה: עם תואר או בלערי פילסה עופרה את דרכה, שלא היתה קלה, והיום היא דוגמנית מצליחה.

יופי עוזר בעה"ל

היא חיילת בת 20, ומתגוררת קעת בתל-אביב. במקור — ועד לפני כמה חודשים — היתה נהרייתית.

"עובדת את נהריה, כי הרגשתי שאני נחנקת שם. לא יכולתי להיות שם יותר. אז עברתי לתל-אביב."

ועם המעבר הזה היה גם מעבר צה"לי, שכן אביב היא חיילת מנהיגה. המעבר היה מבסיס בנהריה לקריה שבתל-אביב. עם חוקייהצבא הנוקשים לא היו לה בעיות, גם אלה נמסו למראה בחורה כליכך יפה. כן, לחיילת יפה קל מאוד בצבא. דוגמה?

אחרי סטימתי את הטירונות, ניגש אלי מפקד כוח-ארס-ראשי וביקש שאהיה פקידה של מפקד חילת-השרה. והבקשה הזאת באה בגלל היופי? אלא מה? היתה איתי בטירונות גם הדוגמנית רוגית ויגלה. מבין כל מאות הבנות, רק לי ולה הציעו את התפקיד הזה!"

הציעו לה, אבל היא סירבה. היא רצתה לשרת בנהריה, קרוב לבית. רצתה וגם קיבלה, כלי שום בעיות.

"עד שהרגשתי שאני חייבת לעבור לתל-אביב. גם בגלל הקאריירה. ידעתי שאם עכשיו לא אתן לעצמי את הפוש, אז ישכחו אותי!"

היא עברה להתגורר בדירת אחותה, וניסתה להשתלב בעבודת הדוגמנות. לפני שהגעתי, הייתי בטוחה שכולם פה רק מחכים לי."

אבל מסתבר שהמציאות אינה קלה גם לבעלות פנים יפות. "ישבתי בבית ולא הומינו אותי לתצוגות. שבועות שלמים עברו ככה, והיו רגעים קשים, רגעים של כמעט שבירה." אבל הרגעים הללו חלפו, בעזרת יוזמה וחריצות מצידה. התחילו להזמין אותה, פעם אחת, עוד פעם, ואחר-כך הגיע שטף העבודות.

"לא קל להיכנס אל חדר-הלבשה של דוגמניות, כשאת דוגמנית חדשה." היא זוכרת מבטים צולבים, הערות פוגעות. פעם, לפני אחת התצוגות הראשונות שלי בתל-אביב, עמדת

הצגת בכורה ← עופרה אביב

"עולם-הדוגמנות הוא עולם לא-מפגן, צריך עור של פיל, עם הרבה-הרבה שכבות, כדי לשרוד בעולם הזה."

והיא, בעלת עור-קטיפה מושלם דווקא, שורדת. בחייה האישיים היא כרגע בעלת מעמד של בודדה. אין לי חבר."

הצעות? יש ויש. אבל את אשר היא מחפשת באמת, אין היא מוצאת.

כסף, למשל, אינו חשוב לה. "הדביקו סטיגמה ליפות מיקצועיות, כאילו הן מחפשות רק עשירים. זה לא נכון. אני אף פעם לא יצאתי עם עשיר מפני שהוא כזה, למרות שהיו הרבה עשירים שרק חיכו שאגיד להם כן," והיא לא אמרה.

היא רוצה בגבר שיהיה מבין, אוהב, שיתן לה חום ופינוק. ואם יש כל זה, אז הכסף הוא דבר שולי."

הנוסחה להצלחה בדוגמנות? "זיעה, הרבה זיעה, חריצות ועבודה קשה."

ישי ברם ■

וסירקתי את השיער. דוגמנית ידועה הביטה בי בעיניים מזולזלות ואמרה: יפהפיונת, תשמרי טוב על השיער שלך!"

הן לא מפגנות

יש דוגמנית הכוללת בהתנהגות כזאת. נטע רימון. היא מרגישה כנראה שזמנה עבר, וחושבת שהצעירות גוזלות את מקומה. היא מתייחסת אליהן בצורה מגעילה ממש. באחת מהפעמים הללו ביקשתי ממישהי להשתמש בכובע שלה, והיא כמוכן סירבה. היו לי רמעות בעיניים. אני לא אשכח שאנאבל טמיר ניגשה אלי, חיבקה אותי ואמרה לי, כולן זונות, אל תתייחסי פה לאף אחת, כי אף אחת לא תעזור לך. מה שאת רוצה, תיקחי ממני! היא דוגמן אחר, אילן אשר, היו קרנידאור באפלה.

חיים
בניחוי

מזל החודש:

מיאזניים

האדם והחלום

מהו תפקידם של החלומות בחיינו? האם יש להם משמעות כלשהי?

מקובל להניח שהחלומות מספרים לנו מה דרוש לנו כדי להגיע לאיזון, לשלמות ולשקט נפשי. החלומות יכולים לשנות את גישתנו לחיים. החלומות מובילים אותנו לשטחים בלתי ידועים לנו על עצמנו. לכל חלום יש מטרה. כל חלום הוא אמיתי לגמרי. כשאנחנו ערים אנחנו יכולים להעמיד נפים ולהתחזות, אך בשנתנו לא נוכל להונות איש.

חלומות הם חלק מהחיים הפנימיים. הם קרובים לאינטואיציה, לפנטזיה, לדימיון ולצרכים הפנימיים שלנו. צרכים ורצונות שיתכן ואנו לא מודעים אליהם. אומרים שאדם חולם בממוצע ארבע פעמים בכל לילה. מחקרים גילו שאנשים, אשר בדרך כלל לא זוכרים מה חלמו, מסוגלים לזכור חלומות אם הם ערים בפרקי שינה המלווים במיצמצי עיניים מהירים. כל דבר יכול לעורר אדם לחלום, במיוחד אירועים לא שכיחים הקורים בשעות הערב.

זיכרון ושינויים בחלומות

קיים שבת במזרח-אסיה שבניו הוגיים הליפנט בכל בוקר כדי לדון בחלומותיהם. הם מאמינים שכדי לשמור על בריאות טובה צריך לזכור, להבין ולשנות חלומות.

כבר מילדות הם לומדים לזכור חלומות, לחזור על חלומות מהנים ולחלום סוף טוב לסיוטי לילה או לחלומות בלהה. אפשר ללמוד, לזכור ולשנות את החלום. מות. אם מניחים נייר ועיפרון ליד המיטה ורושמים כל מה שמסוגלים לזכור ברגע ההתעוררות, לפני ששוכחים, מתרגלים לזכור את החלומות.

אפילו עצם הכתיבה נותן מושג מסוים על סוג החלומות שחולמים. רגשות אלה הם המפתח הראשון למאויים פנימיים. צריך לשים לב אם בעת ההתעוררות חשים עצב, שימחה, כעס, שיעמום או מרץ וחיות. זמן רב והרבה סבלנות ותירגול נדרשים כדי ללמוד לזכור חלום בשלמותו. כתיבת החלום נראית קצת טיפשית בהתחלה, אבל דמויות מהתת-מודע הן על-פירוב הגיוניות. כשמכירים טוב יותר את החלומות נוכחים שיש בהם חוכמה רבה ואינטואיציה.

כדי לחזור לחלום שנהנים ממנו צריך לני-סות לזכור אותו לפני השינה תוך כדי שכי-בה רגועה במיטה. שיטה זו גם עובדת כשרוצים לסיים חלום בלתי-מושלם שנפסק באמצע השינה, או לשנות את סופו של חלום לא-ינעים או מפחיד.

רבים חולמים על נפילה בעת חלום. אפשר, לדוגמה, להפוך את פחד הנפילה להנאה, כשחושבים שנהפכים לציפור גדולה או כשנופלים לאט כמו נוצה ונוחתים ברכות על האדמה. כדי לא להביא למתח נוסף חשוב מאוד לא לנסות לשנות את החלום עד שמבינים מהם הקונפליקטים.

איזה סוג

שני חלומות אתה חולם?

יש כל מיני טיפוסים חולמים. איזה סוג של חולם אתה? האם אתה אותו אדם כשאתה ער וכשאתה חולם? זאת תוכל לדעת את תענה על תשובה אחת בכל שאלה. בחר את התשובה המאמינית אותך ביותר ואחרי-כך תן לעצמך ניקוד.

באיזה תכנית

אתה מודע לכך שחלמת?

פעמים נדירות, 1.

איך היית מתאר

את השינה שלך?

- 1. שינה קלה,
- 2. שינה עמוקה,
- 3. שינה ממוצעת,
- 4. שינה כהה,
- 5. שינה ממוצעת,
- 6. שינה כהה.

הוסף את התשובות הנמוכה (פסיבית), הוסף את ה-2 ל-6 ותמצא את הציון הממוצע. חבר את שאר הנקודות ותקבל את התוצאה הגבוהה (אקטיבית).

התוצאה הגבוהה מראה איזה סוג חולם אתה. קרא את התיאור המופיע ותבדוק האם זה מתאים לך כשאתה ער. יכול להיות שתהיה הטיפוס ההפוך בעת שנתך ובזמן שאתה ער. אם קיבלת תוצאות זהות בשתי הקטגוריות קרא את התאורים של שתיין והחלט מה מתאים יותר. בדרך כלל תוצאה כזו מאפיינת את החולם הממוצע.

חולם פסיבי

כמעט ולא מודע לחלומותיו. על-ידי למידה יוכל לנסות לזכור אותם ולהבין אותם. אם אתה נמנה על הטיפוס הזה אתה מתעניין בדברים עולמיים ואוהב להנהיג אתה הגיוני, נהנה מהנאות אינטלקטוא-ליות, בדרך כלל מאוד הגיוני ושקול. נסה להימנע מניגודים.

חולם ממוצע

סוג זה מודע לחלומות, אך מתעלם מהם ויכול להפיק תועלת מכך שיזכור את החלומות וייתחם אליהם. מתעניין בדברים בעלי שיווי-משקל. גמיש מאוד, אוהב ללכת בדרכו ומתנגד לשינויים. נהנה מהנאות תכליתיות. אתה בעל כושר המצאה וכפיי-תי. נסה לנטרל את הקונפליקטים שלך.

חולם גבוה

מאוד ער לחלומותיו ומפיק מהם תועלת רבה בכך שיש לו דרך לתת-מודע שלו. מת-עניין בדברים רגישים, ספונטני מאוד, או-הב לקחת פיקוד, אוהב שינויים. אינטו-איטיבי, נהנה מהנאות רוחניות, רומאנטי מאוד ובעל דימיון מפותח.

- 6. בהפסקות לא קבועות,
- 3. פעם בשבוע,
- 4. פעם בחודש לכל היותר,
- 5. כל יום,
- 2. בעת חופשה,

כיצד אתה מגיב

כשחשורת לך שעות-שינה

או כשאתה נמצא במתח?

- 1. אני ישן במשך 24 שעות או יותר,
- 2. אני נמנמם במשך היום,
- 3. אני ישן בחוסר מנוחה ומתעורר לעיתים קרובות,
- 4. אני ישן בכבוד במשך 10 עד 12 שעות,
- 5. אני חולם בהקיץ,
- 6. יש לי חלומות ברורים במשך מיספר לילות,
- 3.

מתי אתה יכול

לזכור חלום ממש בבירור?

- 1. מיד כשאני מתעורר,
- 2. אני יודע שחלמתי, אך איני יכול לזכור זאת,
- 3. בכל עת שארצה,
- 4. תוך כדי עבודה או בעת טיול,
- 5. כשמשהו אחר מזכיר לי את זה,
- 6. כשיש לי חלום זהה,

מהם הרגלי הקימה שלך?

- 1. אני מתעורר כל בוקר באותה שעה,
- 2. אני מתעורר כשהשעון מפסיק לצלצל,
- 3. אני מתעורר כל יום בזמן אחר,
- 4. קשה לשנות את הזמן שבו אני מתעורר,
- 5. אני מתעורר כשאני מחליט שאני רוצה להתעורר,
- 6. אני תמיד זקוק לשעון מעורר.

באיזו צורה

אתה מעריך לישון?

- 1. בחשיכה מוחלטת או בחדר חשוך,
- 2. כשיש אור בתוך הבית או מחוץ לבית,
- 3. כאשר יש מנורה בהישג יד,
- 4.

אתם מצליחים מאוד במקום שבו אתם עובדים, יש לכם אפשרות להתקדם, אבל יותר מדי מחנ-דים ואיביתם רואים לעב-אחכם ולסנוע מכס כס-פים, תהילה וכבוד המ-ריב ולהילחם. ברגע אין מעם חובלו להשיג יותר כוח ולוותר על תלות עיניכם לנכס באנשים מסוימים, כספים, שהיו צריכים להגיע. ית-עכבו. זה בולם בעיקר בין 94 ל-100 בחודש. בימים אלה תגיע בשורה עצובה בקשר לאדם יקר. וסי-עה לחירל הצפירה בקרוב חביא להידוק קשרים.

נדי
22 בספטמבר -
19 בינואר

מצב-רוח כבד ב-7 וב-8 בחודש. תופתעו מפגישה משונה ומיקרית עם מישהו מבני המין השני. הצעה מוז-רה שתוצע לכם תביא להתלבטות. הקשר ה-רומאנטי, שבו אתם מסובכים עכשיו, קצת מערער את הביטחון ה-עצמי. אתם מתנהגים בתקיפות שאינה אופ-ינית לכם במרבית ה-שנה. נסיעות לחו"ל אי-נן רצויות כעת, ויכולות להעמיד אתכם או את הקרובים לכם בפני מצבי סכנה. שמירה על סודיות הכרחית.

תזוני
22 בספטמבר -
22 באוקטובר

בבית מתקלקלים אבירים חיוניים. זה עלול להיות מאוד מסוכן, וכדאי שתהיו ערים לחופעה. בני הזוג, מעלימים מסכם מידע חשוב על עצמם, זה יתגלה בדרך-מיקרית. תצטרפו להתמודד עם העובדות למרות שלא יהיו נעימות. אך הפעם לא תוכלו שלא להתערב. בעבודת ממש"ל כים להציג לכם ולהביא בה, המטח עולה מיום ל-יום. ובכל זאת השתדלו להיות שקטים ומאופקים, הכל ייראה אחרת בעוד זמן מה. השבוע צפיות פישות רומאנטיות.

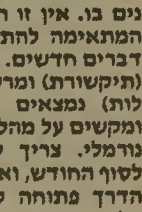
טרזוני
21 ביוני -
20 ביולי

זהו שבוע קשה שבו דרושה תשומת-לב מיי-חדת. הנטייה להיפגע בתאונות מסוגים שונים חזקה. נסיעות ארוכות וקצרות יהיו בסימן של תקלות ועיכובים. צריך להק-מיד מאוד לא לעבור על החוק בשום דרך, שכן לצאת מתיסובות כזו יהיה חסר סיכוי עכשיו. המצב הכספי משתפר, אך כדאי לוותר על עיסקות או נטילת סי-כונים כי הם יביאו להפסדים. ב-5 וב-6 צפוי-ות חוויות מסעירות ופגישות יוצאות-דופן.

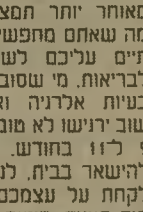
טלה
10 ביוני -
10 באפריל

לימודים תופסים לפתע מקום חשוב. אתם חושבים על שינוי ולשם כך עליכם להשתלם בתחום שאתם מעוניי-נים בו. אין זו התקופה המתאימה להתחיל ב-דברים חדשים. מרקורי (תיקשורת) ומרס (פע-יות) נמצאים בנטינה ומקשים על מהלך חיים נורמלי. צריך להמתין לסוף החודש, ואז תהיה הדרך מתוהה למניכס. חלק מכס חושב על נסיעה לחו"ל. לא מומלץ בתקופה הנוכחית. ענייני כספים דורשים התייחסות שונה.

דני
20 בינואר -
18 בפברואר

הצעה או הזדמנות לקבל עבודה במקום מעניין ב-5 או ב-6 בחודש, אבל אל תחלו תיקון נדר-לות, ביתנים אלה דיבורים. מאוחר יותר תמצאו את מה שאתם מחפשים. ביר-תיים עליכם לשים לב לבריאות. מי שסובלים מ-בעיות ארגיה ואסתמה שוב ירגישו לא מוב ב-9 ל-10 בחודש. מומלץ להישאר בבית, לנוח ולא לקחת על עצמכם משי-מות קשות, שעשויים ש-עלולים להזיק לעצמכם. מישהו פועל נגדכם מאי-חורי הוב. וסי לומר לו ישירות שהדבר יזעזע לכם.

עקר
22 באוקטובר -
22 בנובמבר

כדאי שתשמרו היטב על כספכם. ב-7 או ב-8 יש אמנם סיכוי לקבל סכום-כסף שיע-זור לכם מאוד, אך הני-טיה להוציא בלי חשבון תתגבר. נסו לחסוך. יש לכם נטיה לאבד אר-נקים, ולסבול מנוקים לרכוש. התלחה בעבודה תביא לשבחים ממי הממונים, הם אמנם יבקשו את עצתכם, אך אתם אל תיחספו אחרי ההצלחה. נסיעות לחוץ לארץ ובארץ עלולות להידחות או להתעכב, צפיות תקלות ורצוי להמתין כשבועיים.

אריה
21 בעילי -
21 באוגוסט

ענייני בריאות שוב תופסים זמן יקר. הבונוה גם לבריאות של קרובים. תמצאו את עצמכם מבק-רים במרפאות ובבתי-ח-ים. כספים אמנם יעו, אך נראה שההוצאות גדלות, וכדאי לשים לב לכך שהיתרות מתרוקות. אין זה הזמן להשקיע בקניות, בעסקות או בכל-סיכון כספי. בתחום הר-מאני תחילה תקופה מאוד מוערת. פגישות עם צפיות מן העבר משמחות, אך אל חששו. זה לא מתחיל חרשו. אל תצפו לך. קשר חרש יחיל בקרוב, אך יהיה קצר.

שור
21 באפריל -
20 במאי

מצב-הרוח די כבד. ידעות מעציבות הקשורות לאנשים יקרים אינן מוסיפות לכם עידוד. אולם אתם מאוד מבוקשים ב-קרוב בני המין השני. הרו-דש הקרוב יהיה מלא בסערות רומאנטיות. יתכן שכדאי לחשוב על סיום קשר שנמשך כבר זמן רב מדי. בקרוב תוכלו להתי-חיל בקשר חרש ובירי-יתר אל תסתכבו בהר-פתקות צרדיות שצריך להסחיר. זה יתגלה ויביא להרמה. בכספים מצבכם לא מוב. הוצאות לא-צפיות מסכנות. לרדלדל את התקציב.

דני
19 בפברואר -
20 במרץ

ידידים מן העבר יגרמו לכם לאכזבה. איני-פורמציה, שתגיע אליכם במיקרה, תבהיר לכם דברים שהיו סתו-מים, אך יגלו את התי-מונה כולה בקשר ל-תכונות שהם הסתירו היטב. יתכן שעכשיו תבינו מי נרם לכם לני-קים ולפגיעה ברכוש ובכסף. מצבכם הכספי שוב מדאיג השבוע, אין זה הזמן להשתתף בהג-רות או לבצע עסקים. המתין כשבועיים והמצב ישתפר. שימו לב, המון דברים מתקלקלים או יתלמסו השבוע.

קשת
20 בנובמבר -
23 בדצמבר

ה-7 וה-8 בחודש יהיו מאוד מעייפים. יתכן שתצ-טרכו לנשח לרופא ולבדוק או למפלל בבית-הכנסת. הבריאותיות. שינוי עצום מגדל. תיפגשו עם דמויות מן העבר ותזכו לשבחים על הפועלכם. אתם מועד-כים את בני המין השני והחודש הקרוב יזכיר לכם שאתם פופולריים ומבוק-שים. הפתעה משמחה בכל הקשור לכספים בין 9 ל-10 בחודש, אלא ש-מישהו יפנה אליכם בבק-שה עזרה ויאח פשוט בהסכף יחזיר לכם. תפקיד שיוצע לכם יהיה מושך. כך מאוד לא תפקיד.

בתולה
22 באוגוסט -
22 בספטמבר

היחסים בבית משתפרים ואתם מקבלים יותר תמיכה מבני-הזוג והכרה בדברים שאתם עושים למען קרובים מבורים. בע-י בודה מעמדכם עולה והממונים יתחשבו מ-אוד בדעתכם. פחות נוה הוא תחום הניס-עות. אתם עלולים ל-הסתבך ולשלב ביוקר. היו זהירים משום שה-רכב עלול להיפגע, וכל נסיעה עלולה להיזכ-ר. ה-7 וה-8 הם רומאנטיים אך מצי-עים. אל תנסו לפרש את כוונת הצד השני.

מאומים
20 ביוני -
20 ביולי

האחים דורון אוהבים בלגים

אח צעיר

באמצע העיר

נפטור ♦ בפליינס שבמדינת ג'ורג'יה האמריקאית, מסרטי-הבלבל, בגיל 51, בילי קרטור, אחיו הצעיר של מי שהיה נשיא ארצות-הברית, ג'ימי קרטור. קרטור הצעיר, אב לשישה, שמש נהנה להכין את אחיו המפורסם (פעם הטיל את מימיו בפומבי, על מסלול נמלי-התעופה של אטלנטה, בירת ג'ורג'יה), היה בתחילת דרכו בעל תחנת-דלק, אך עשה חיל בבית-הארזה לכוסנים שהקים. הוא נודע במיוחד בפליטות-הפה המכוונות ושלוחות-הרסן שלו, כמינהגיה-השתייה שלו (20 פחיות בירה ליום) ובעסקיו המפוקי פקים עם שליט לוב, מועמר קדאפי.

הבן המורל

של

האב הגדול

נפטור ♦ בתל-אביב, בגיל 62, בצלאל ציריקובר, אחד המורלים הוותיקים והגדולים בארץ, שהתמחה בהוצאת ספרים-עזר וספריו לימוד, כולל סידרת חמשת ספריה-היסטוריה (ה) מיוזם העתיק; וון; רוס; ימי הביניים; הזמן החדש), פרי עטו של אביו המנוח, חוקר תולדות ויוון ורומי העתיקות ר פרופסור האוניברסיטה העברית, אביג' דור ציריקובר, שעל ספריו אלה גדלו דורות של תלמידי תיכון ישראלים.

היסטוריון ישראלי

קקומוניסט עברי

נפטור ♦ בלונדון, בגיל 69, הפרופסור שמואל אטינגר, פרוי פסור להיסטוריה של עם ישראל באר ניכרסטה העברית ונשיא החברה ה היסטורית הישראלית. אטינגר, יליד קייב הרוסית וחניך ישיבה, היה, בטרם מדינה, בין מקימי תנועת הקומוניסטים העבריים, ששמה דיברו בעד עצמו, וממנה התאכזב עד מהרה, אם כי המשיך להחזיק בדעותיו המתקדמות (באחרונה היה בין רכזי עצומת ה פרופסורים נגד הכיבוש).

מבית-הקולנוע

לאופציה

הירדנית

נפטור ♦ בעזה, בגיל 79, רשאד אל-שאווה, מי שהיה במשך 21 השנים האחרונות פעמיים ראש עיריית עזה. אל-שאווה, בן אחת המשפחות הנכבדות ברצועה (אביו היה ראש-העיר היה הראשון, בימי התורכים, בראשת המאה; אחר מארבעת אחיו היה ראש העירייה בימי השלטון הבריטי והמצר רי ואח אחר היה שר-התקלאות של סעודיה), היה אב לשישה (ארבעה בנים, שתי בנות), פרדסן ואיש-עסקים אמיד (בית-ארזיה, תחנת-דלק, משרד-נסיעות, סוכנות-מכוניות ומפעל משקאות קלים), שנודע בדבקותו באופציה הירדנית. אל-שאווה היה בעל עבר ססגוני; בימי לימודיו באוני-ברסיטת ביירות התפרסם ככדורגלן, בגיל 26 התמנה על-ידי שילטונות המנדט לקצין מחוז חיפה, משעזב את השרות הממשלתי פתח את בית-הקולנוע הראשון בעזה, ב-1948 אסף נשק נטוש משרות-הקרב של מלחמת-העולם השנייה במדבר מערבי של מצריים לטובת המאמץ המלחמתי של ערביי ארץ-ישראל ולאחר מכן עוד הספיק להפיק במשך שנים מיספר סרטים במצריים, כשסירטו הראשון, משחקקה על גברת, הפך לאחד מסרטי-הקופה הגדולים של הקולנוע המצרי.

העולם הזה 2666

לאחים לבית דורון יש כנראה סימפטיה מיוחדת לאנשי-עסקים בלגיים. השבוע נעצרו אייל, זבל ואבי דורון בחשד לניסיון-סחיטה באיומים של 1.1 מיליון דולר מהלומן בלגי המתגורר בהרצליה-הפיתוח.

ליהלומן הבלגי, ששמו נאסר לפיר-טום, יש סיכסוך עיסקי עם יהלומנים באירופה, ועומדת נגדו בכלגיה תביעה של חוב של 1.1 מיליון דולר. על-פי החשד, ידעו האחים דורון על התביעה העומדת נגד האיש, וניצלו את המדע שהיה כרשותם לניסיון הסחיטה. בערב יום הכיפורים טילפנו ליהלומן והציגו עצמם כנציגי בעל-החוב

שני רימונייז

נזרקו לחצר

בית בהרצליה

פיתוח. האם

שלושת האחים

התאהבו שוב

בעשיר בלגי?

שנשלחו מטעמו לגבות את החוב, למרות שלא היה כל בסיס לטענתם. הם הורו לו להכין את הסכום האמור, ואיימו שאם לא יעשה זאת, יפגעו בו ובכני-משפחתו.

אחרי שיחות-הטלפון הראשונה טיל-פנו עוד פעמים אחרות כדי לוודא שהיהלומן נוהג על-פי הוראתם, אלא ששיחות-הטלפון הוקלטו על-ידי המי-סטרה שפתחה בחקירה סמויה, בעיקר בות תלונתו של היהלומן. כדי להמחיש ליהלומן את רצינות כוונותיהם השליכו האחים על-פי החשד שני רימוני-רסס, שניצרתם לא נשלפה, לחצר ביתו. אחר-כך טילפנו שוב ואיימו כי אם לא יכין את הכסף הנדרש, שוב ישליכו רימונים לביתו אלא שהפעם ניצרתם תהיה שלופה. כל אותה עת היה הטלפון בבית היהלומן בהאונה ובמעקב של מילג'ר המודיעין של המי-סטרה. במהלך שי-חת-הטלפון האחרונה שניהלו כתג הסר

חשוד אייל דורון
המי-סטרה צותחה

חשוד אבי דורון
הניצרה היחה בפנים

חשוד זבל דורון
התביעה: 1.1 מיליון דולר

דהקלארק נישא בכלגיה לאשה יהודיה שילדה לו שני ילדים. כאשר התערערו היחסים ביניהם, עזבה האשה את בלגיה עם שני הילדים ועלתה לישראל. דהקלארק הגיע בעקבותיה והשתקע באשדוד. שם שכר לעצמו דירת-פאר שהיתה שייכת לאחד מהאחים זמור, ששם נקשר בזמנו עם המאפיה הצרפתית.

המיליונר גבה-הקומה התחיל להסי-תוכב בתל-אביב, ובייחוד במועדון שנחשב באותו הזמן כ-יN מועדון פיקוקס בכיכר-אתרים. אחרי שבילה במקום פעמים אחרות, השתכנע שי-כראי יהיה לו להשקיע כסף במקום. שלושה חודשים אחרי שהגיע לארץ קנה 20 אחוזים מהמועדון תמורת 50 אלף דולר.

שמו של המועדון היה ידוע לשימ-צה. פנחס גולדשטיין ורויד אפללו, מבעלי המועדון, נעצרו באותה שנה ונאשמו בעיסקת-סמים. בית-הדין פסק הרשעים וגזר עליהם מאסר על חלקם בעיסקה. המועדון היה ידוע גם כמקום שבו ערכו אסירים משוחררים את מסיבות-השיחור שלם.

השמועות אי-אמרו שמועדון-הלי-ימי עיקר דור (המשך בעמוד 36)

כת, מתא-סלפון ציבורי, נעצרו האחים זבל ואייל. מאחר יותר נעצר האח השלישי, אבי, ביחד עם חברתו לילך גלמן.

בבית-השפיטה-השלוש בתל-אביב ט-ע מפקח חמים כהן, מהיחידה המר-בית, כי גם חשודים בסחיטה באיומים ובניסיון לחבלה בעזרת חומר-רי-נפץ. לדעת המי-סטרה מעורבים בפרשה לפחות עוד שני אנשים, ביניהם יהלומן אדו, שמסר לאחים דורון את המידע אודות המי-שפט המתנהל בכלגיה נגד היהלומן, ואשר שימש כעילה לסחיטה. זבל ואייל נעצרו ל-15 יום, אבי נעצר לשמונה ימים, חברתו לילך גלמן נעצרה עד ליום השישי.

שותפות

במועדון-לילה

המזרח בפרשה הוא שאין זאת והפעם הראשונה שבה מעורבים האחים דורון בסחיטה מאיש-עסקים בלגי.

בפברואר 1979 הגיע לארץ מיליונר בלגי בשם פיליפ דהקלארק ותבע את חברתו לקבלת אחריות ישראלית כתור-פי היחזק נשירי לאשה יהודיה הגרה בישראל.

חשוד דהקלארק
הקורבן הוטנר

גלמן רחוק העולם הזה

(המשך מעמוד 35)

לה קוברה. שנשרף בנסיבות חשודות, הוצת מפני שהיה מתחרה לפיקוס. לתוך כל זה נכנס פיליפ דה קלארק. אלא שעולם הפשיעה לא היה חדש לו. באותו הזמן הוא היה מבוקש על-ידי מישטרת בלגיה בעוון מעשי מירמה. חודש אחרי שנכנס לעיסקי המר ערן, הציע דהקלארק את חלקו למי כירה, והיה אף מוכן להפסיד 15 אלף דולר, ולו רק כדי להשתחרר ממעורבות במקום. אלא שגם זה לא היה כליך פשוט.

בתחילה הציע את חלקו ליוסף (טכסון) חייט, שאותו הכיר במועדון. בעלי המועדון התנגדו להצעה. גם אשר דורון רצה לרכוש את חלקו של דהקלארק, וגם הצעה זו נתקלה בסירוב בעלי המועדון. לבסוף מכר את חלקו לעורך-הדין ציפיון רותם, שהיה כבר בעל חלק במועדון.

דורון סיפר או שניסה לעניין את דהקלארק פעמים רבות בקניית מועדוני-לילה כושלים כדי לפתחם. כך הוא הציע שיקנו ביחד את מועדון הלילה טיפאנו. מתחת למלון דן בתל-אביב, אשר נשרף לפני שנים אחדות, וכן את מועדון-הלילה פלמינו.

העסקות אמנם לא התבצעו, אך אשר דורון למד להכיר את דהקלארק. הוא וטכסון חברו יחדיו כדי לנקום

בסכום של 1,315 מיליון לירות, ומסר את הכסף לטכסון. הם חזרו ליפו, לקחו את ליהה והאחים דורון, ונסעו לבנג דיקונט ביפו, שם פתח טכסון חשבון והפקיד בו את הצ'קים. יומיים לאחר-מכן הוא משך 1.115 מיליון לירות מהחשבון ונעלם.

דהקלארק התייעץ עם חברו זה הציע לו לפנות למישטרה. כשפנה למישטרת אשרוד אמר לו השוטרי: "אתה לא רוצה צרות, אל תסתובב ליד תחנות מישטרה."

דהקלארק הבין את הרמז ונזכר באיומי החוטפים שאם יתלונן במישטרה יפגע בו ובמישפחתו, וגם בליהה חברתו ובמישפחתה. דהקלארק וליהה ברחו והסתתרו במלון אבדיה בהרצליה.

ארבעה ימים לאחר מכן סיפר על אשר אירע לו לעורך-הדין ציפיון רותם שרכש את חלקו במועדון. יחד עימו פנה שוב למישטרה והתלונן על החטיפה. טכסון נעלם, אולם האחים דורון נעצרו והועמדו למישפט.

ילדים טובים גיבעתיים

שעלה אשר דורון לרוכב העדים, סיפר כיצד הכיר את דהקלארק. לרבריו היה דהקלארק נציג

יצחק אלאוף בן ה-65 דורש מאילנה שבתאי בת ה-25 את הנספים שהוציא עליה במשך השנה שהייתה אהובתו

מאז התחילו להיפגש פעמיים-שלוש ואף יותר בשבוע. "היא היתה מטלפנת אלי יומיים לעבודה". במשך ימים אחרים לא ביקשה אילנה כסף, והם היו מבלים את זמנם בבתי-מלון. אילנה היתה עולה ראשונה לחרר, ומתחבאת מאנשים.

"חדש" ולוהט"

אילנה שבתאי איננה פנים חדשות להעולם הזה. לפני שנה התי-

רת... ועיניו מלאות ויכרונות. בגיל 21 עלה לישראל מתורכיה ונשא את אשתו הראשונה. ממנה יש לו שני בנים בגיל-העמידה. את אשתו השנייה, הצעירה ממנו ב-20 שנה, נשא לפני 20 שנה. היא ילדה לו ארבעה ילדים, שהקטן שביניהם בן 5. כמו אברהם אבינו, הוא אומר.

אבל גם הפנסיה והגיל המתקדם לא מנעו מאלאוף להכיר נשים צעירות. לפני שנה הלכתי למישרד-ליווי הגעתי לשם בעיקבות מודעה בעיתון. המישרד היה בדרך פתח-תיקווה. הוא

אני רוצה לנקום בה" אמר יצחק אלאוף (65) להעולם הזה, כשהוא מחזיק בידיו את תמונתה של אילנה שבתאי היפה, בת ה-25. המישחקים שהיא שיחקה בריגשותיו של אדם! וכל הזמן היא רק רצתה לסחוט ממני כספים!

אלאוף, רס"ר-גילמאי של המישטרה וכיום מנהל-עבודה בחברה לגיביית-חובות, נראה צעיר מגילו. שא-ריות שערך עדיין אדמונית, ועיניו עדיין מלאות-חיים. הוא מעשן בשרשרת ומספר: "הייתי

דהקלארק מזהה סכינים אל תסתובב ליד תחנות מישטרה...

של המאפיה הצרפתית, חבר של האחים זמור, שנשלח לישראל כדי להשתלט על עיסקי השעשועים והסמים בארץ. ערב אחד, כאשר בילה דורון במועדון פיקוס, ניגש אליו עורך-הדין רותם והציג לפניו את שותפו החדש פיליפ דהקלארק. לרבריו שאל אותו דהקלארק אם יש לו רעיונות כיצד להשקיע את כספו בישראל. מאז נפגשו פעמים רבות ושוחחו על עסקים. עוד סיפר דהקלארק רכש יאכטה מפוארת שעגנה מחוץ למים הריבוניים של ישראל, ובכוונתו היה להקים בה קאזינו צף וגם למכור בה סמים. לרבריו דורון הוא סירב להצעות משום שלא רצה להסתבך בעסקות-סמים.

אשר דורון נידון אז לשש שנות מאסר, אחיו, אבי, נידון ל-20 חודשי מאסר בפועל ו-20 חודשים על-תנאי. האח השלישי, יובל, שהיה אז קטין, נמסר לפיקוחו של קצין-מיבחן למשך שלוש שנים.

גם השבוע הכחישו האחים דורון את כל החשדות שיוחסו להם. פרקליטתם, עורכת-הדין נירה לירסקי, שהגנה על שניים מהם גם בפרשת החטיפה לפני תשע שנים, טענה כי האחים מרוויחים כסף רב מהמעדניה אשר ברשותם בגבעתיים, ושאינן להם כל צורך בסחיטת כספים. לטענתה הם עד כדי כך תמימים שניתן לכנותם "ילדים טובים-גיבעתיים".

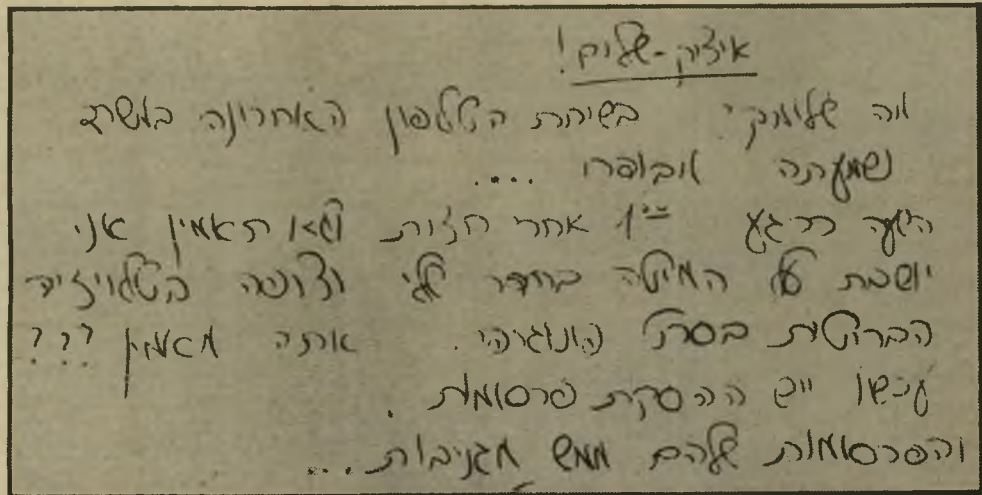
במיליונר הבלגי על שלא מכר להם את חלקו במועדון.

החטיפה מהמיטה

ליל ה-5 ביוני, קצת אחרי חצות, הגיעו טכסון ושלושת האחים דורון לביתו של פיליפ דהקלארק באשרוד. באותה השעה היה דהקלארק במיטתו בחברתה של ליהה שיטירת, חברתו זה כמה שבועות. השלפון הפנימי בביתו צלצל, והחברתה שיכנעה אותו לפתוח את הדלת בטענה שהם רוצים לשוחח איתו בדחיפות.

דהקלארק השתכנע ואיפשר להם להיכנס לדירתו. מיד עם הכנסם השתלטו הארבעה על דהקלארק וחברתו באיומי סכין. הם רששו ממנו 200 אלף דולר פיצוי על אובדן הרווחים שיכלו לעשות אילו היו רוכשים את חלקו במועדון. אחרי ריז ורברים התפשו על 55 אלף דולר. לקראת הבוקר נסעה החבורה כולה לביתו של טכסון ביפו. טכסון ודהקלארק חזרו לאשרוד כדי להוציא את הכסף מהבנק ואילו האחים דורון נשארו בביתו של טכסון כדי לשמור על ליהה.

דהקלארק הוציא מחשבוננו דולאי, המיר אותם לצ'קים בנקאיים

קטע ממכתב של אילנה לאלאוף, אוי יושבת... וצופה בסרט (פראנווראפי...)

פרסמה כתבה בשם מסאז' עדין (העולם הזה 11.11.87) על הרשעתה של אילנה בניהול בית-בושת, במסווה של מכור מסאזים. אילנה, שיוצגה על-ידי עורך-הדין צבי לירסקי, הורשעה ונידונה או לשנת מאסר-על-תנאי ולקנס כספי. בבית המישפט עשתה רושם של בחורה אינטליגנטית, בעלת כושר-ביטוי, מהירת-מחשבה וחרת-לשון. אילנה סיפרה בבית-המישפט כי עברה במשך זמן-מה במכון כמעסה שכירה, והרוויחה ארבעה שקלים למסאז' של חצי שעה. היא הבינה כי

כבר נסגר מאז. ביקשתי להכיר בחורה. הביאו לי כל יום בחורה אחרת, אבל הן לא מצאו חן בעיני. עד שיום אחד הכירו לי את אילנה שבתאי. היא היתה הכי יפה, ומיד בחרתי בה.

"יצאנו ביחד מהמישרד, ובדרך ריי ברנו. במישרד ביקשו ממני 2000 דולר, אבל ציפצפתי עליהם ולא שילמתי להם כלום. הלכתי עם אילנה אמרתי לה שנבלה ביחד וניסע לחו"ל, ועוד באותו ערב הלכנו לעשות מיספר". הוא מרגיש כי באותו ערב לא ביקשה ממנו אילנה כסף, ולא קיבלה מאומה.

ארם מאוד מפורסם. ב-1970 קיבלתי צל"ש מהמישטרה, מפני שעזרתי לסכל שוד-יהלומים בכורסה. נפצצתי או קשה מחמישה כדורים. עד היום נעוץ אחד מהם בחזה שלי".

מיספר בערב ראשון

לזשים שנה שירת אלאוף במישטרת-ישראל, עד שיצא ל-גימלאות. מאז ומתמיד אהב נשים. הן היו החולשה שלו. "בשהייתי במישטרה", הוא אומר, "לא היתה אף שוט-

אילנה שבתאי

ביחבובש במסווה של מכוניסיו

מישהו, והיא רוצה להתחתן איתו, "אם הקשיש בעצב.

"כאשר חזרה ארצה לפני כמה ימי היא אמרה לבנימישפחתה שיסתיו ממני את בואה. כאשר הייתי מצלצ אמרו לי שנשארה באמריקה למש חורשיים נוספים. או התחלתי לדרו את כספי ואמרתי שיהיה כאסח. אילו טילפנה אלי. היא אמרה לי שאבו אותה בשנה טובה, אבל סירבה בכ תוקף להיפגש."

הוא חזר ודרש את כספו. היא אי עלי שתתקשר עם אשתי ותספר ל הכל, ובאמת עשתה כך. אבל אשו אמרה לה שתחזיר לי את הכסף, שי לנו ארבעה ילדים ואנחנו וקוקים אשתי גם אמרה לה שהיא זונה.

האמת היא שלא איכפת לי הכס העיקר זה הנקמה. אבל אם היא מ נהגת ככה, אז אני רוצה את כל ה שחוצאתי עליה בחורה. פניתי כ לעורך-דין ושלחתי לה מיכתב-התרא התלוננתי עליה במיטרה על איומ וסחיטה נגדי. אני חושב שגם היא ה לוננה נגדי על הטרדות טלפוניות. כאשר התבקש אלאוף עליידי הו לם הזה להשאיר במערכת את תמו של אילנה למשך שעות אחדות ו לצלמה, סירב להיפרד מהתמונה ו לדקה אחת.

"כואב לי שהייתי פראייר, ה מלכתב אחי והפסיקה. "כנראה מצאה

הכסף, או מכרתי את הוהב שהיה עלי, שרשרת וצמיד, ב-7000 דולר, כדי לספק את אילנה," הוא מספר.

"שיהיה

"כאסח!"

ב ישראל חזרו השניים להיפגש. "פעמיים רציתי לסגור ענייני אי

במרס השנה שעברה החליטה אילנה לנסוע ללונדון. היא הבטיחה לגבר כי איננה מתכוונת לעזבו, כי תכתוב לו מיכתבים ותודיע לו מתי לבוא לאנגליה, כדי שיוכלו לנסוע לטיול משותף באירופה.

אלאוף מציג מיכתב מאילנה, המספרת לו על חוויותיה בלונדון כנערת ארפר. המיכתב איננו מיכתב

הפנסיונר ובערת השעשועים

לוף טוען כי הוא אשר שילם את שכר הטיחה לעורך-דין לירסקי, וגם את מחצית סכום הקנס, בסך 3500 שקלים שילם, לדבריו, מכספו.

"מה חשבת? מרוע בחורה צעירה ממך כ-40 שנה, שהורשעה בנייהול בית-בושת, ואשר אתה בעצמך היכרת אותה דרך מישר-ליווי, שוכנת אי-תך?" נשאל אלאוף על-ידי העולם הזה, אך הוא עמד בתוקף על דעתו כי חשב שהוא מוצא חן בעיניה. "היא אמרה לי: יש לי משהו אליך, אתה אדם טוב' ולפעמים, לעיתים רחוקות, אמרה שהיא מתה עלי."

ביטוח משותף

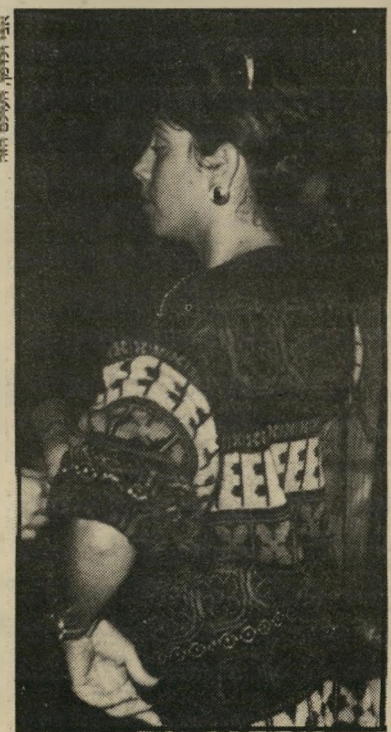
אילנה סיפרה למאבנה הקשיש כי היא סטודנטית לתיאטרון באר-ניברסיטה, דבר שאמרה גם בבית המישפט. היא סיפרה לו על ילדות קשה. על יתמות מאם בגיל צעיר, על אב שנהרג בקטטה ועל כך שגדלה בקיבוץ. הוא ידע כי היא מתגוררת עם סבתא קשישה בקיראון. אך היא מעולם לא הירשתה לו לבקרה בבית.

"היא גם התביישה כאשר הלכנו יחד בחורב. תמיד ניסתה להסתתר," אמר הגבר בכנות.

בכל זאת הופתע מאוד כאשר, אחרי כמה פגישות, ביקשה ממנו הצעירה 1500 שקלים. "אמרתי לה שאין לי כסף. אבל היא התרחתה, שרטה אותי כפנים, שברה את הראי של האוטו וצעקה עלי. היא איימה כל מיני אימים. לא היתה לי ברירה, נתתי לה את הכסף.

"אחרי כמה ימים אמרה שהיא רוצה טלוויזיה ציבעונית. קניתי לה טלוויזיה ציבעונית ב-10 תשלומים בשקם. ר שלחתי לכתובתה. עד היום המכשיר הזה נמצא בביתה. אפשר ללכת ולר-אות", הוא אומר ומנפף בקבלה של השקם.

במכון טמון מיכרה-זוב, וכי הבעלים הם המרוויחים את חלקהארי של הכסף. לפיכך אספה את הסכנותיה ופתחה מכון משלה ברחוב בר-כוכבא 40, בלב תל-אביב. אך למרות שהמכון

אילנה שבתאי בבית-המישפט

הלכנו לעשות מיספר...

היה סמוך לכיכר-דיזנגוף, לא הגיעו הרבה לקוחות. אילנה התחילה לפרסם מודעות מפתות בעיתונים, כדי למשוך לקוחות. תענוגות מידיים ומשחררים, גם בשישישבת, חדש ולוהטו" קראו המודעות.

BENEFICIARY CUSTOMER	ACCOUNT /	פרטי המוטב
Mrs. ILANA SABETI		
holder of Israeli passp. No.1410141		

העברה של 107 לייש של אלאוף לאילנה שבתאי

פנישה במישרד לנערוח-ליווי

תה," הוא מספר, "אכל זה לא הסתדר." בלונדון לקח הגבר תמונה מאילנה, שבה היא נראית לבושה בשימלה ורודה חשופה ועגילים גדולים. היא מחייכת באושר ונראית יפהפיה. על צידה השני של התמונה לא רשום דבר. ללקחתי את התמונה נגר רצונה," הוא מספר. אילנה התחילה לדבר על נסיעה נוספת, הפעם לארצות-הברית. היא הבטיחה לי שתמשיך לכתוב לי ותחוויר אלי," הוא מספר. אבל אילנה כתבה רק מיכתב אחד והפסיקה. "כנראה מצאה

אהבה. היא פותחת במילה "איציק", ומסיימת ללא מילת-חיבה אחת. אבל היא מתאמת עם הפנסיונר פגישה בלונדון.

"היא גם צילצלה לי לעבודה מלונדון פעמיים, ודרשה שאשלח לה 100 ליש"ט," הוא מספר ומציג קבלה על סכום זה, שהועבר עליידו לבנק בלונדון, על שמה.

אלאוף אמנם נסע בעיקבות אהר-בתו ללונדון, והשניים כילו ביחד 16 יום בהולנד ובבלגיה. "נגמר לי שם

זמן קצר אחרי ההיכרות ביניהם נסעו ביחד למצריים לטיול. אלאוף שילם כמובן עבור הטיול ועשה גם ביטוח משותף. כאשר חזרו ארצה, מצאה אשתו של הפנסיונר את מיסמך הביטוח, ועליו גם שמה של אילנה. "היא עשתה קצת סקנדלים, ואחרי-כך נרגעה," מספר הבעל.

היחסים עם אילנה נמשכו, והיא המשיכה לדרוש כספים. "30 אלף דולר ניוזתי עליה במשך השנה," טוען אלאוף.

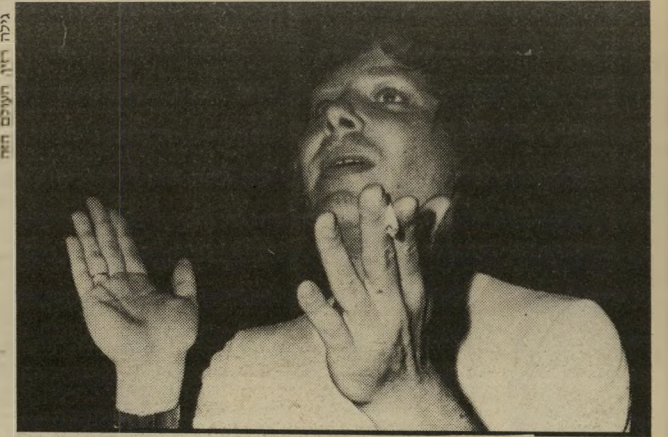
אילנה הכחישה בבית-המישפט כי במכון שלה עסקו בהרפיות מיניות. "המסא" היה באמת נעים ומשחרר שרידים, אבל לא הצענו הרפייה מיי-נית." אלא שלקוח קשיש, פקיד בנק נשוי ואב לילדים, העיד כי קיבל מידיה של אילנה הרפייה מינית. הוא אמנם לא ידע את שמה, אך ויהה אותה על-פי הסוודר הארום שלבשה.

השופט ארמונד לוי לא קיבל את גירסתה של אילנה. הוא האמין לפקיד-הבנק והיא הורשעה בדיון. יצחק אלאי

בדיקת הרקמות קבעה: יצחק קלפטר הוא אביו של הילד בן הז' צ'רצ'יל

אין כל ספק כי הילד בהיר העיניים הוא בנו של הזמן והמלחין יצחק קלפטר. עוד טרם מלאו

קלפטר בהופעה אישפוזים ומצבירוח מוזרים

קלפטר וגרושתו ורד מישחקים — 50 ש"ח, תיספורת — 15 ש"ח

ג. באשר לסכויי האבהות. מאחר והמסמנים של אחד ב, כלומר B14 ו-B35 זיהו גם אצל יצחק קלפטר. יבול היה לרשת או את B14 או את B35 מ-מאחר ושכיחות שני, המסמנים דומה הרי שמקדם האבהות בשניהם למעלה מ-20 ל-1 וסכויי האבהות הם יותר מ-95% שזה ערך המפורש כסביר ביותר.

העסק: יצחק קלפטר רח' ויזל 8 תל-אביב.

חותיהדעת על בדיקת הרקמות יותר מ-95% שזה הערך הסביר ביותר.

וביקשה ממנו כסף, אך הוא טען שאין בידו לשלם. לפני שנה, כאשר מלאו לילד שלוש שנים, והיה צורך לרשמו לגן, התלבטה האם רבות כיצד לנהוג. היא התייעצה בעורך-הדין רוני פרלמוטר, והפרקליט הזמין את הזמר לשיחה. גם בשיחה זו לא הכחיש הזמר את אבהותו ואת חובתו לשלם מזונות עבור הילד, אבל הוא המשיך לטעון שמצבו הכספי קשה, ואין בידו לשלם יותר מ-300 ש"ח לחודש.

מכיוון שהאם זקוקה לסכום גדול הרבה יותר, ושכר-הדירה בלבד מגיע ליותר מ-300 ש"ח, לא נותרה לה ברירה, ובאחרונה הגיש עורך-הדין פרלמוטר בשמה ובשם הקטין תביעת-מזונות לבית-המישפט המחוזי בתל-אביב.

הנתבע, זמר פופולרי, מעבד ומל-חין, שהכנסותיו מפעולות אלה נאר-תות, וכן הינו בעל הכנסה ממכירת תק-ליטי, הופעות ופעילות מוסיקלית כללית. ועל כן ביכולתו, ואף מחובתו, לשאת בהוצאות בנו הקטין, נכתב בכתב-התביעה. ואחר-כך בא פירוט ההוצאות הנדרשות עבור האם והילד:

- כלכלה — 450 ש"ח.
- ביגוד והנעלה — 80 ש"ח.
- מישחקים — 50 ש"ח.
- תיספורת — 15 ש"ח.
- נסיעות והוצאות קטנות — 50 ש"ח.
- דמי-שכירות (חלק יחסי) — 328 ש"ח.
- תשלומי-חובה — 70 ש"ח.
- קופ"ח ותרופות — 30 ש"ח.
- גידילים והוצאות חינוך — 350 ש"ח.
- סריהכל — 1,423 ש"ח.

עורך-הדין פרלמוטר כבר עשה את הצער הראשון כדי להשיג חלק מהכ-ספים. הוא הטיל עיקולים על התמ-לוגים המגיעים לקלפטר מאמ"י, וכן על הכנסותיו מתקליטו החדש שיצא בחברת סייביאס.

בית-המישפט התבקש גם להצהיר על אבהותו של קלפטר באופן רשמי.

אילנה אלון

גם אחרי הלידה המשיכו ההורים להיפגש לעיתים קרובות. קלפטר היה נותן לאם מרי פעם סכומים זעומים עבור התינוק, אך אלה לא הספיקו לגידול הילד.

בשנים האחרונות עברה על קלפטר תקופה קשה. כראיונות שונים סיפר על אישפוזים ומצבירוח מוזרים. החיים במחיצתו לא היו קלים לאם הטרייה. גם יעוץ פסיכולוגי שקיבלו יחדיו לא

הידידות של הזמר

באחרונה הוא מיווד עם איילת באר, גרפיקאית שעיצבה את עטרי-פת התקליט שלו. בין השניים נוצרה ידידות קרובה, אך לא רחוקה.

מאנטיה. בהשפעת חבריו הוא השגיל 12 קילוגרמים עודפים ממישקלו, והוא נראה צעיר בהרבה מגילו.

קלפטר באולפן (1981) השגיל 12 קילוגרמים עודפים

נהגו להיפגש הרבה ובמשך תקופה מסוימת אף התגוררו יחד. כאשר נכנסה להריון, סיפרה על-כך לזמר, אולם הוא לא התלהב. הוא היה אז נשוי, אם כי לא באושר, והציע כי האשה תפסיק את ההריון. אך מאחר שהיא כבר עברה את שנת ה-30 לחייה, החליטה ללדת את התינוק ולגדלו בעצמה.

תלנוק שלושה חודשים, נלקח על-ידי אמו (שמה אינו מפורסם בגלל הקטין) לבית-החולים שיבא, בתל-השומר, ושם נעשתה בדיקת-רקמות לתינוק, לאמו ולקלפטר. "סיכויי האבהות הם יותר מ-95 אחוז, שזה הערך המפורש הסביר ביותר", כתב הר"ר אליהו גזית, בחוות-הרעט שהגיש אחרי הבדיקה.

הידידות והעליות במצב-הרוח שלו, והאהבה לטיפה המרה, גרמו לו לשקוע בעצמו. ההתאוששות החלה בשנה ה-אחרונה, והוא הפיק תקליט שזכה בהצלחה גדולה-יחסית.

לשתי נשים היתה השפעה רבה על חייו. הראשונה היא השדרנית הוותיקה עיינה אלון, בתה של הזמרת ליאה דוליצקיה. הרומאן ביניהם החל עוד לפני תקופת כוורת, בתקופה שבה היא עבדה כ-מגישה בגלי צה"ל. אך בניגוד לכל ציפיותיהם של חברים וידידים משותפים, הוא העדיף את ורד, ש-אותה נשא לאשה. עיינה אלון עזבה את הארץ ועברה לניו-יורק, שם היא מנהלת תחנת-רדיו ישראלית פרטית, ומגישה תוכניות-רדיו בעברית.

הנישואין עם ורד לא ארכו זמן רב, והשניים נפרדו כידידים. ומלבד שתי נשים אלה היו לו ידידות רבות, ביניהם עם הז-יירת-החובבת רות גרי, שגם טעדה אותה בתקופות הקשות שהיו לו בסוף שנות ה-70.

קלפטר הוא חבר של קבע במא-ביס רבים בתל-אביב. פעמים רבות הואים אותו מגיע לבד בשעת-לילה מאוחרת, ויוצא ב-חברת אחת הנשים שפגש במקום.

ת הקאריירה המוסיקלית שלו החל יצחק קלפטר ב-שנות ה-60 המאוחרות, כחבר בלהקת-הקצב הצ'רצ'ילים שהיתה להקת-הקצב המובילה בארץ. חב-רי הלהקה, שהופיעו ברחבי הארץ, רכשו להם מעריצים רבים, וגם כיום, 20 שנה לאחר מכן, עדיין זוכרים לקלפטר חסיד-נעורים.

בשנות ה-70 המוקדמות היתה לו נסיגה, אך היא נעצרה כשהו-קמה להקת כוורת, אחת ההצלחות הגדולות ביותר בתחום המוסיקה בארץ. הלהקה היתה מורכבת מטובי המוסיקאים והמבצעים של התקופה, פעלה בין השנים 1974-1978.

קלפטר נוכח לדעת שהוא מפיק את המכסימום מעצמו כשהוא חלק מצוות, אך עם התפרקות ה-להקה החלה הידרדרות במצבו הנפשי, והוא נזקק לשרותים של פסיכיאטרים כדי להתגבר על המשברים, שחקמו אותו. במקביל חלה נסיגה ביכולת שלו לתפקד ב-תחום המיקצועי.

שנות ה-80 לא האירו לו פנים. קלפטר, המכונה צ'רצ'יל, זכה בה-ערכות רבות כיוצר וכמבצע, אך היה חסר כושר-ההתמדה הנחי-שות והסבילות שאפיינה הנחי-עמיתיו-למיקצוע שזכו בתהילה.

(המשך מעמוד 7)

עיה. עם זאת הרגיש כי עמד לפניו קושי נוסף, ושזה היה השקול העיקרי לקיים את החתונה בתחומי הקו הירוק — מיספר המזומנים. אין בכל ההתייחסות נהלויות מקום שיכול להכיל 800 אורחים, אמר.

לא עלה על דעתו לוותר על המיספר, כדי למנוע בריחה המונית חזרה אל הקו הירוק.

ברייסוף, חסיד נלהב של ההתנחלות, לא עלה מודו: "לכאורה, התופעה הזאת של ריבוי שמחות מחוץ לשיטת יש"ע, שהוכרו זמן כאיוריים מוכים באבנים ובקבוקייתבערה, יכולה להתפרש כי סימן לחולשה..."

היסטוריה

דברי גרומיקו

הצעיר

השבוע הורח האיש

שקולו השמייע לפני 41

שנים את הבשורה

המדהימה, שהביאה

להקמת המדינה.

אנדרי גרומיקו התפוסט. ערב יום-הולדתו ה-80 ביקש, כביכול, לצאת

גרומיקו ומשה שרת (1947) נאום ציוני

לגימלאות. הדיפלומט שבטיהמעשים, שכיהן לבסוף כנשיא ברית-המועצות, פרש מן הבימה.

כמערכ זה לא עורר התרגשות מיוחדת. גרומיקו לא יעורר נוסטלגיה. הוא נודע כאיש-אבן, משרתם של כל האדונים הסובייטיים, מי שהיה פעם "מר ניאט", ואחר-כך אמר כן, ואחר-כך שוב לאו, הכל לפי תפוכות המדיניות הסובייטית מאז סטאלין ועד גור-באצ'וב.

אבל אצל הוותיקים בישראל מעורר השם גרומיקו זיכרון מסויים מאוד, שכולו חיובי.

נאום ציוני. זה היה ב-1947. האו"ם דן בגורלה של פלשתינה (א"י). הבריטים הודיעו שייצאו מן הארץ, ועל האו"ם היה לקבוע מה לעשות בה.

היה ברור כי ברית-המועצות היא שתכריע. היא שלטה על גוש גדול של קולות, והווטו שלה במועצת-הביטחון יכול היה לשמש מחסום לכל פיתרון שאינו רצוי לה.

ברית-המועצות עמד הדיקטטור הכליככול, סטאלין, אויב-בנפש של הציונות. שליחתו בארץ, המיפלגה הקומוניסטית הפלסטינית (פ"פ), שי היתה יהודית בעיקרה, התנגדה מכל וכל לרעיון של חלוקת הארץ והקמת מדינה יהודית. הכל ניהון, כדבר מובן מאליו, שוויו עמדתה הבלתימישתנה של מוסקווה.

ואז קרה הדבר שנראה כמו נס מן השמיים. הנציג הצעיר של ברית-המועצות באו"ם, אחרי אנדרי גרומיקו, נאם נאום שהדהים את העולם. ברית-המועצות, הודיע, תומכת בחלוקת הארץ בין מדינה יהודית ומדינה ערבית. דבריו נשמעו כנאום ציוני נלי-העולם הזה 2666

בעתידה לבית-המישפט טוען "גאל

הורביץ: בל"ל חיפה על הטעיית הציבור

בהנפקת חברת "אורן", השייכת לבניו

כ אשר יגיעו העתקי הבקשה למתן רשות להתגונן, שהגיש ביום החמישי שעבר השר ייגאל הורביץ, באמצעות עורך-דינו חנינא ברנרס, אל הרשות לניירות-יערך, תיפתח חקירה רשמית.

בין הטענות שטוען הורביץ נגד בל"ל, הוא חושף פרשה המטרי לה צל חמור על בל"ל.

בנק לאומי פנה לבית-המישפט בתל-אביב בבקשה לחייב את השר ייגאל הורביץ לפרוע ערבות אישית שנתן לבל"ל בסך של כשני מיליון דולר, לעיסקי בניו. ביום האחרון המותר להגשת הבקשה למתן רשות להתגונן, הגיש עורך-הדין ברנרס את הבקשה, המכילה גילויים רבים. השופט אמנון הומינר יחליט בקרוב אם לתת להורביץ רשות להתגונן. אם כן, צפוי בעתיד הרחוק דיון ממושך בשאלה אם הערבות שנתן הורביץ תקפה או לאו.

בבקשה למתן הרשות טוען הורביץ כי ביום ה-6 במאי 1984 חתם עם בניו, יוני ויואב, על הסכם-ערבות, אולם הסכם זה אינו כתוקף. לחילופין, להסכם הערבות, אין כל תוקף מישפטי, שכן הוא נמסר לבנק כתוצאה מפעולה שעשה הבנק תוך הפרת נאמנות, והבנק ידע עליה.

בלי אישור

כ תחילת 1984 היתה אורן מבנים בע"מ חברה ציבורית, שהשליטה בה בידי החברות יריב למיסחר ויריב נכסים והשקעות, שהן חברות כבעלות מלאה של בני-הורביץ.

ב-30 במאוס 1984 גייסה אורן הון בכורסה, באמצעות הנפקת-מניות. בנק לאומי היה החתם של ההנפקה. זמן קצר אחרי ההנפקה נודע להורביץ כי אורן ערבה לבנק לחובות חברות יריב, וערבות זו מעולם לא אושרה או הוכאה ליריעת הדייקטוריון של אורן.

הורביץ דרש ממנהל החטיבה העסקית של בל"ל, ליאון מלוי-

השר הורביץ אין מה לקחת

מאכט אמר שאם תבוטל ערבות אורן לא יהיו לבנק ביטחונות נאותים לעיסקי חברות יריב, והציע כי בנק דיסקונט ישחרר ממשכנתא את מיגרש המחלבות המאוחדות, וכי לפחות תירשם משכנתא שניה על המיגרש, לטובת הבנק, ועד אז תישאר כירוי הערבות האישית של השר הורביץ. אם תירשם לטובת הבנק משכנתא ראשונה, יבוטלו גם ערבויות בני-הורביץ. אחרי זמן הסכים דיסקונט לרשותם משכנתא שניה על הנכס לטובת בנק לאומי, ונתחם הסכם בין הבנקים.

גלאי שקר

כ סוף 1986 נפגש מרדכי איינהורן, מנכ"ל בל"ל דאז, עם ייגאל הורביץ. בפגישה הביע את דאגת הבנק לרגל מצב עיסקי הבנים, ואמר כי הבנק עשוי לנקוט צעדים לתביעת החובות. הורביץ היפנה את תשומת-לב איינהורן לערבות

גילגול של ערבות

האישית שנתן בזמנו, ואשר לא הוחזרה לו פיסית, כי היתה על אותה-הטופס כמו ערבויות בניו. איינהורן השיב כי אין לו מה לדאוג, שכן הורביץ אינו ערב כלפי הבנק.

זמן מה לאחר מכן שלח הבנק התראה לבני-הורביץ, ולא שלח לשר ייגאל הורביץ.

אחרי מישלוח ההתראה התחלפה הנהלת הבנק, וכמה חודשים לאחר שנכנסה לתפקידה הנהלה החדשה קיבל הורביץ מיכתב שבו התבקש יחד עם בניו לשלם את הערבות.

יפת ואיינהורן אין מה לדאוג

השר הורביץ השיב כי הערבות בטלה, ואין עליו לפרוע דבר. הוא הציע כי הוא עצמו, וכן גם מאכט ואיינהורן, ייחקרו בגלאי-שקר, שתוצאותיו יסייעו לבנק לקבוע עמדה, כדי שלא להגיש תביעה נגד הורביץ ערב הבחירות ולגרור לו נזק.

הבנק סירב, והחליט להגיש את התביעה, למרות שידע כי אין להורביץ נכסים או רכוש. יגאל לביב

דית היתה עריפה על כך. כך נוצר מצב כינלאומי שנראה כדעיכה כמו נס: ארצות-הברית וברית-המועצות התחרו ביניהן על הזכות לעזור לישראל, להכיר בה כאשר קמה ולספק לה סיוע. הגוש הסובייטי חימש את גרודי ההגנה וצה"ל במילחמת-העצמאות. הדיפלומטיה הסובייטית עזרה לישראל באו"ם. ברית-המועצות הקדימה את ארצות-הברית כאשר היה לכך בסיס הגיוני מעשי. הארץ היתה בידי הבריטים. הבריטים היו בעלי-הברית של האמריקאים. באותם הימים נבע האיום העיקרי על ברית-המועצות משרשרת של טילים בעלי טווח קצר ובינוני, לאורך גבולותיה, שיכלו להנחית פצצות גרעיניות על השטח הסובייטי.

הב. היהודים, אמר, הם קורבנות הנאציזם, ולשרידים מגיעה מדינה משלהם. על הקומוניסטים בארץ נפל הנאום כרעם ביום בהיר. הם נאלצו לשנות את דעתם ממש מרגע לרגע. מאז הפכו תומכים נלהבים בחלוקת-הארץ, עד עצם היום הזה. נס מן השמיים. מובן שגרומיקו לא היה אלא שופרו של סטאלין. מרוע שינה סטאלין את דעתו?

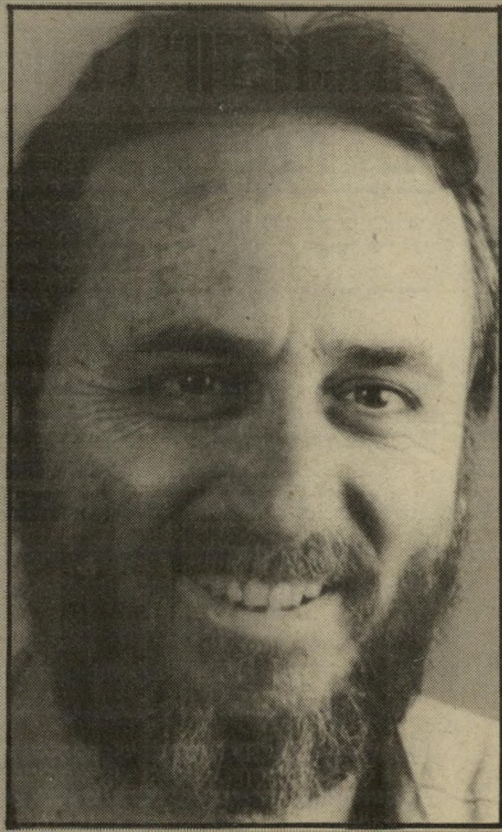

רות קרייצר-רביב:
„הורים שמנים צריכים להקפיד על תזונת ילדיהם!”

שני חוקרים מאוניברסיטת קליפורניה, הד"ר תומאס דאצ'יוטי ורוג'ר לידל, גילו באחרונה כי אנשים, הסובלים מהתקפות של אכילה כפייתית, מפיקים רק מחצית הכמות

בריאות

של כוליסטרוטקווינון, הורמון המשרת הרגשת-שובע. לכן אין אנשים אלה יודעים מתי להפסיק לאכול.
 ● **האם פירוש הדבר ששמן אינו אשם במצב?**
 הנטיה המחקרית היום היא לשייך את נושא ההשמנה לכיוון ביוכימי. כלומר, בעיקרו זהו מצב הנובע מתורשה ומבעיות גופניות, אם כי תמיד אפשר למצוא שמנים שהם כאלה בגלל תיסכול, שיעמום ושינאה עצמית.
 ● **כלומר, אין מה לעשות? שמן תמיד יהיה שמן?**
 אלא אם כן מצליחים לשנות את הפוטנציאל הגנטי שלו, ואת זה צריך להתחיל בגיל צעיר. כששני ההורים שמנים, עליהם להקפיד במיוחד על תזונת ילדיהם בגיל הגדילה. כלומר, עד גיל שנתיים, ובגיל ההתבגרות. (שרה ליבוביץ)

ד"ר חנו נטר:
„אצלנו בבית לא מרתיחים את המים!”

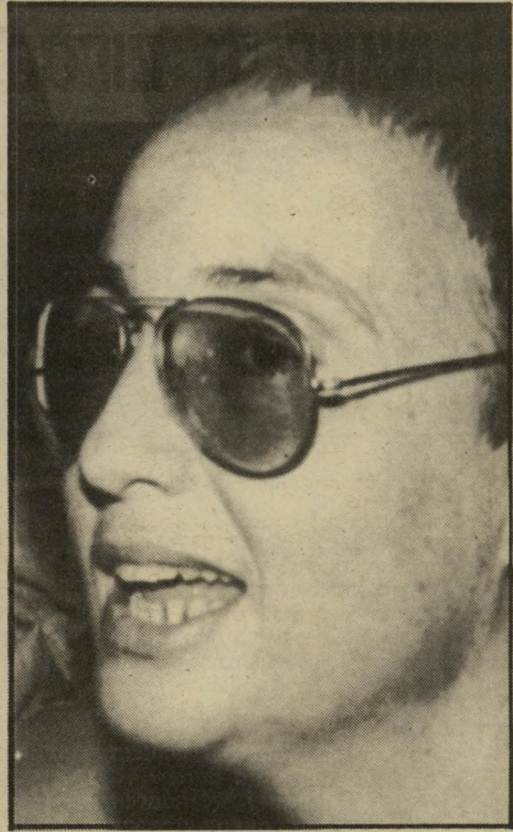
בתחילת התפרצות-המליון סבלנו מחוסר מידע, אבל עבר חודש ואנחנו טובעים בים של מידע, וקשה מאוד להחליט מה לעשות. קופת-החולים היא בעד חיסון כל האוכלוסיה, מישרד-הבריאות נגד. רופא אחד אומר שצריך לחסן גם את מי שחוטנו בעבר, רופא אחר אומר שלא טוב לחסן שוב. כולם מודאגים, אבל ההורים הם כמעט היסטריים, במיוחד לאור העובדה שאינם יכולים להחליט לאיזה עצה לשמוע, ואם לחסן או לא. ולכן, כל מי שלא יכולים להחליט, פשוט מרתיחים מים. הרתחת מים היא הספורט הלאומי היום. זה גם נותן הרגשה של „אני דואג למי שפחתי. עשיתי משהו.”

פניתי אל הד"ר חנו נטר, רופא-ילדים, ושאלתי אותו אם הרתחת המים היא שתמנע מאיתנו את ההידבקות במחלה, ואם אמנם צריך להרתח מים בכל ארץ-ישראל. אם את מרתיחה מים, זה סימן שאת מניחה שהכיבוב חודר למי השתייה שלך. מישרד-הבריאות עושה בדיקות, וכשהוא אומר שמי-השתייה באיזור מסויים הם ראויים לשתייה, אין לי סיבה שלא להאמין לו. אם מישרד-הבריאות מודיע שיש איזורים מסויימים שבהם מומלץ, במשך תקופה מסוימת, להרתח את המים, אז כדאי לעשות את זה. אבל להרתח את המים בכל הארץ כל הזמן זה סימן שאת חושבת שאת חיה במדינה שהיא בין הכי פרימיטיביות בעולם, וזה פשוט לא נכון. זה נכון שאת מיהשתייה שלנו אנחנו לא מקבלים ממעיינות זכים וטהורים, אבל מה שקובע הוא ריכוז המזהמים, ואת זה בודקים כל הזמן.

● **אבל זה גם לא מוזיק להרתח את מיהשתייה?**
 בטח שזה לא מוזיק, אבל צריך לזכור שהסיכוי לקבל פוליו ממיהשתייה הוא הרבה יותר קטן, למשל, מהסיכוי לקבל אותו מירק שהושקה במיביבוב — ויש רכרים כאלה. ואך תיזהרי מה?

רפואה

את יכולה גם להפסיק לאכול ירקות, ואפשר להיפתס לקיצוניות ולהפסיק ללכת לבריכות-שחייה ועוד כהנה וכהנה. אבל כל הדברים הללו הם פשוט הגומה פראית ויצירת פאניקה.
 ● **הפאניקה כבר ישנה. הבעיה היא איך להרגיע את האנשים?**
 אם מה שמרגיע אותם זה להרתח את המים — שירתחו. למה לא?
 ● **אתה אב לילדים קטנים, ואתם גרים בהרצליה. אצלכם בבית מרתיחים מים?**
 אצלנו בבית לא מרתיחים כלום.
 ● **והיסנת שוב את הילדים שלך?**
 לא. (דניאלה שמי)

חנה מוסינזון:
„גם צעירים יצביעו בעד הגימלאים, כדאי להם!”

מועד הבחירות מתקרב, והוויכוחים הפכו יותר ויותר קולניים. אני לא מדברת על המריבות בין המיפלגות, אלא דווקא על המריבות בין בני-הזוג. בהרבה בתים הוא והיא אינם מצביעים בעד אותה המיפלגה.

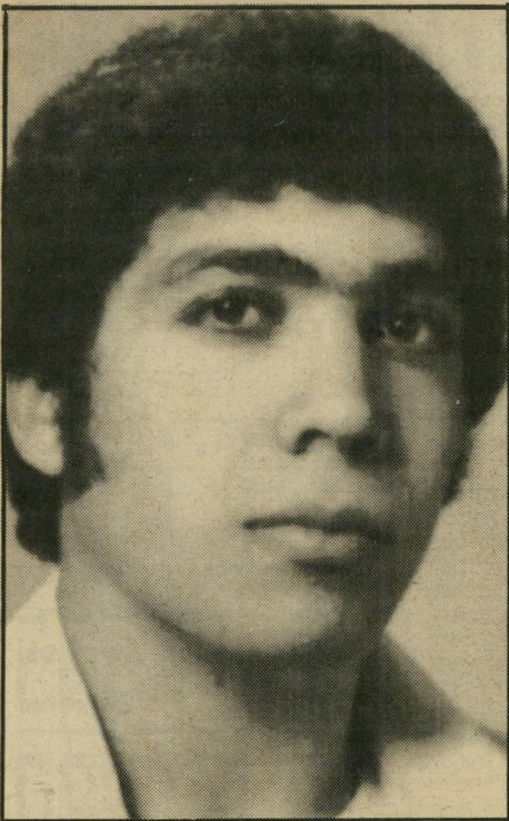
אצל אנשים העוסקים בפוליטיקה אין מריבות. האשה הולכת עם הבעל. פגשתי את חנה מוסינזון, אשתו הצעירה של הסופר יגאל מוסינזון, שהוא המועמד מס' 3 ברשימת-הגימלאים, הרצה לכנסת. שאלתי את חנה אם היא, בגילה, תתמוך ברשימה של בעלה.

כן, בוודאי.
 ● **מדוע?**
 אני הרי האשה שמאחוריו. אני תמיד עוזרת ברברים שחשובים ליגאל.
 ● **רק בגלל זה?**
 האמת היא שלא רק בגלל זה, למרות שזה אולי היטה את הכף ועזר לי להחליט.

● **למה את בגילך מצביעה עבור הגימלאים?**
 אולי מפני שהתיאשתי מכל הנבחרים. התיאשתי מהכלכלה, התיאשתי ממערכת-החינוך, התיאשתי מהאפשרות שמישהו יעשה איוה שינוי לטובה. הבנתי שהקול שלי לאחת המיפלגות הגרולות לא יעשה כלום, ממילא יש לי הרגשה ששוב תהיה ממשלת-אחרות-לאומית, והכל יהיה אותו הדבר, גם מצבם המביש

בחירות

של הקשישים. חשבתי שאם אתן את קולי לקשישים, אולי יהיה להם כוח לשנות משהו, לפחות ברבר הזה.
 ● **הרגישות שלך לנושא באה מסני שאת חיה עם בן-זוג קשיש. את מאמינה שאנשים צעירים יצביעו עבור הרשימה של הגימלאים?**
 אולי זה נכון שהרגישות שלי יותר גדולה, אבל לא צריך לחיות עם גימלאי כדי לראות מה קורה כאן. די לפתוח טלוויזיה, לקרוא עיתון, לברוק כמה כסף משלם הביטוח הלאומי לקשיש, ולהתחלחל. כן, אני מאמינה שגם צעירים יתנו את קולם לגימלאים, כי צעירים אינטליגנטיים יודעים שיום יבוא והם יהיו קשישים, וכדאי להתחיל לעבד עכשיו כדי לשנות את המצב. (דניאלה שמי)

עמוס נימני:

„גם האמהות מעדיפות המבורגר על בישול!“

השבוע פרסם סקר, שלפיו 51 אחוזים מבני-הנוער מעדיפים אכילת המבורגרים בארוחות-הצהריים. פניתי לעמוס נימני, מנכ"ל רשת להמבורגרים, ושאלתי אותו אם לתוצאות הסקר יש אחיזה במציאות. כן, בהחלט כן. רואים זאת אצלנו, וגם ברשתות האחרות. ● מי הם עיקר הבאים לאכול במיסעדות שלכם? ● אמרות? ● אמרות?

מזון

כן, כאלה שמעריפות להביא את הילדים שלהם לאכול משהו מהיר ומשביע, מבלי שיצטרכו לבשל. ● כמה שוקל המבורגר אחד? 60 גרם. ● וזה יכול להשביע? ● מנה כוללת המבורגר, צ'יפס ושתייה. זה בהחלט משביע. ● איך אתה מסביר את האהבה החדשה של הנוער? ● זה פשוט באופנה. פעם היתה הפיצה באופנה. כשזה ירד, עלה המבורגר. ● אם האופנה תשתנה, אתה תחליף מיקצוע? ● נחכה ונראה. (יוסי עינדור)

אמנון נבות:

„עברתי ממצב של כפן מוחלט למצב קיום צנוע!“

בימים אלה קיבלו סופרים ומשוררים את פרס היצירה מטעם ראש-הממשלה. זהו פרס כספי, המוענק כמילגת-קיום חודשית, לשנה. תמורת זאת מתחייבים מקבליו שלא לעבוד. ● שאלתי את אמנון נבות (36), סופר שכתב שני ספרים ושקיבל את הפרס בשנה שעברה, אם הפרס אכן סייע לו במלאכת הכתיבה. ● לגבי הפרס לא היעיל במיוחד. תהליך-כתיבה של ספר

סיפרות

נמשך אצלי בין שלוש לשש שנים. שנה אחת, אם כך, אינה משמעותית במיוחד. אולם היה בזה עזרה חלקית. ● מה גובה הסכום ששולם לך? ● בערך 1300 שקלים לחודש. ● וזה אינו סכום נמוך מדי? ● מובן שסכום כזה אינו מקנה תנאי-יצירה נרחבים. נראה שזה מה שהמדינה יכולה לתת לסופרים. הרוב, כאמת, נאלצים לעבוד עבודות נוספות. ● איך אתה התקיימת? ● באופן מצומצם. אשתי עבדה, ואני כתבתי ביקורות לעיתונים. לרוב אינני עובד כלל. השנה, עברתי, אם כך, ממצב של כפן מוחלט למצב קיומי צנוע. (נערה ליבוביץ)

יורם אורן:

„אולי הכדורגלנים הם עם הנהנה לסבול!“

בית-המישפט המחוזי בתל-אביב קבע בפסק-דין עקי רוני כי איתשלום שכר לכדורגלן מהווה עילה להתרת החוזה בינו ובין האגודה, ולשיחרורו ללא תנאי. שלושת התובעים היו שחקני מכבי-יפו, שטענו, באמצעות עורך-דינם, כי הקבוצה הפרה את ההסכם עימם בכך שלא שילמה להם את שכרם עבור עונת-המישחקים שחלפה, חרף פסקי-דין שניתנו נגדה על-ידי בית-המישפט. פסק-הדין עשוי להביא למהפך בכדורגל, כי שחקנים שלא קיבלו את השכר מקבוצותיהם יכולים לבקש מבית-המישפט הכרזה על שיחרורם ללא-תנאי. שחקן קבוצת-הכדורגל מכבי-שעריים, יורם אורן, המת-כונן לקראת לימודי חינוך גופני שנה ב' בסמינר הקיבוצים מגיב על הפרשה: הצדק יוצא לאור. כפי שהאגודה או הנהלת-הקבוצה דורשת משחקן להתייצב למישחקים במיטבו ולהעניק את המכסימום במיגרש, גם כשהוא חולה או כשיש לו בעיות אישיות, כך עליה לכבד את כל התנאים והסעיפים שחתמה עליהם בחוזה. אם אין היא ממלאת את תנאי החוזה, עליה לתת את כל הריון על כך. ● מפליאה העובדה שרק שלושה שחקנים הגישו את התביעה, למרות שהבעיה אינה חדשה. ● אייכבוד חוזים מצד האגודות הפך לנורמה שלילית, שהכדורגלנים משלימים איתה. יכול להיות שהכדורגלנים הם עם, הנהנה לסבול ולא לפצות את פיו. מהצד השני, מנהלי הקבוצות או האגודות התרגלו לעובדה שניתן לא לכבד חוזים שעליהם הם חתמו. ● יש קשר בין התביעה הזאת ובין המתרחש בכדורגל הישראלי, ובמיוחד בקבוצת הפועל תל-אביב?

כדורגל

לא. זה עיתוי מתאים, ללא כל קשר לאירועים בכדורגל שלנו. מדובר בתקופת-פגרה שהסתיימה בימים אלו, תקופת טרום-פתיחת-עונה, שבה נחתמים חוזים והסכמים לקראת העונה הבאה, משולמים כספים אחרונים לשחקנים עבור העונה שחלפה, מתנהל משאומתן על העברות של שחקנים וכו'. לכן זה טיבעי שבתקופה כזו תוגש תביעה מסוג זה. ● אתה צולע על רגל אחת. ● אמת. וזה קרה רק אומול. יש לי, כנראה, נקע או סדק בכף-הרגל. ● כך היסעת היום לאימוץ? ● בהחלט. חתמתי על הסכם, ואני מכבד אותו ככל שרק אוכל. הנה, פה יש רוגמה מוחשית לרברים שאמרת בהתלה. (עודד רכסמן)

רחל מרחלת על כל העולם

הכל נשאר במישפחה

תמיד אמרתי שאדם הוא בחור טוב. רוצים להוכיח? יש לי כמה.

הנה ההוכחה הכי טובה: לאדם יש כבר הרבה זמן חברה, אבל אני באמת לא יודעת מה הוא עושה למענה. לעומת זאת יש לו ידיד מאוד קרוב בשם **שימעון שירזי**, שבשילוב הוא מוכן לעשות הרבה.

השבוע הוא פתח לו בוטיק כרוזב פינסקר בתל-אביב, הנקרא בנדרה. על שם המיטפת האדומה המגולגלת על פרקדיו של אדם, שהפכה לסימלו המיסחרי.

גם **אלונה קימחוי**, השחקנית וכותבת התמלילים היפה, הסכימה לעזור לידיד של אדם והצטרפה בתמונה מיוחדת עבור הבטיק. וכדי שלייד לא יהיה קשה, סידר לו אדם שותפים:

ארליה בן-אהרון חיבוקים ונישוקים קלים

להחזיר את טאבה!

בסוויטה שבטאבה, בחברת חברתה הטובה ביותר, **איריס איטר**, אהבת מניירות פרשת-הקוקאין של החברה הגבוהה.

ארליה, המוכר כגבר שקול ורציני, החליט לעשות מעקב חשאי אחר אשתו. הוא נסע לאילת, הגיע למלון סוויטה, נרשם בקבלה וישב כלובי של המלון. לא עבר זמן רב, והוא ראה את אשתו וחברתה איריס, כשהן נכנסות ללובי וניגשות לשני גברים שישבו שם.

הוא ראה שעפו כמה ניצוצות בין הנשים והגברים, גם היו כמה חיבוקים ונישוקים קלים, והחבורה העליזה הזאת יצאה למיגרסה-החנייה. ממש כמו בסרטים נכנסו כל הארבעה לאחת המכוניות ויצאו לדרך, כשבן-אהרון עוקב אחריהם.

אחרי נסיעה של כמה דקות הגיעו למיסערה יוקרתית וישבו לסעוד את ליבם. בן-אהרון חיכה בחוץ, ואחרי שהות של כמה דקות נכנס למיסערה, עדה, בירך לשלום את אשתו וידידה, ויצא מהמקום.

מול שאשתו לא אכלה דג, אחרת היתה נתקעת לה אחת העצמות בגרון.

בקיצור, הבעל הנכבד צירף אחד ועוד אחד, ואמר לאשתו, בשוכה הביתה, שהכל נגמר ביניהם. הוא רוצה להתגרש ממנה.

מכל הסיפור הזה אני הסקתי מסקנה אחת בלבד: שמוטב שיחזירו את טאבה כמה שיותר מהר. כך זוגות רבים לא יתגרשו ותישמרו אחדות העם בציון. אך מבחינתי האגואיסטית הקטנה, אולי מוטב שהמצב יישאר כפי שהוא, כי האיזור הקטן הזה מספק לי הרבה מאוד סיפורים.

מה עושה בעל, כשהוא מוצא את אשתו מפלרטטת עם גבר זר? בדרך כלל יש מריבה סוערת, ולפעמים מכות.

אבל אצל היהלומן המצליח **ארליה בן-אהרון** זה נגמר הרבה יותר פשוט, הוא הודיע לאשתו **מאיה** שהם מתגרשים.

ארליה ומאיה, זוג יפה ועשיר, בשנות ה-30 המוקדמות לחייהם, מוכרים בעיר בקרב הבלוינים והמצליחנים. הם נשואים רק מזה שלוש שנים. לפני נישואיהם היתה מאיה נשואה ל**דודון גולדמן**, בנו של היהלומן **יחזקאל גולדמן** ואשתו **טווי**.

בן-אהרון התחיל לחשוד שאשתו בוגדת בו, וחשדו גבר כשאמר לו שהיא יורדת לסוף-שבוע

כמעט כמו הספינות של הלנה היפה

עד לפני חודש היא הסתובבה בירושלים כשפניה בארמה. כיום היא כבר מחייכת ואופטימית. כן, נישאתם, זוהי המיסערה **קטי ארי חנה**, בעלת המיסערה הנושאת את שמה. אחרי הנישואין הכושלים עם **אלי מושעלי**, שהסתיימו

ישועה למסורבי-הגט

רפי פרבר

אסתר פרבר

10 שנים וחחונה בפרדס

העיתונות מלאה בסיפורים על נשים מסוררות, על עגונות ומה-לא-הפעם יש לי כשבי לכם סיפור על גבר, שהיה מסורב-גט במשך 10 שנים. ועוד גבר שהכל מכירים אותו.

רפי פרבר, מנכ"ל מיסרד-התירות, היה נשוי במשך שנים עם **אסתר**, ובמשך שנים לא פחות ארוכות, ואולי יותר, הוא גם ניסה להתגרש ממנה.

בתקופה ההיא הוא ניהל רומאן ממושך עם **עדינה שור**, בחורה נמרצת, יפה ואינטליגנטית, שבשנים האחרונות עסקה בניהול מיסערה דת, וכל אותן שנים — 10, ליתר דיוק — הוא ניסה לקבל גט מאשתו אסתר. נראה שהמזל לא היה לצידו.

לפני שבוע התרחש הנס המיוחל. הוא קיבל את הגט הנכסף, ובשבוע הבא הוא עומד להתחתן עם עדינה שור בחתונה רבת-משתתפים באחד הפרדסים שבחובות, ובחודש נובמבר הוא ימריא בחברת אשתו, שתיקרא עדינה פרבר, לארצות-הברית, שם הוא קיבל את הנציגות של מיסרד-התירות.

התשובה היא אהבה. בקיצור, לפני כמה ימים נכנס למיסערה שלה גבר צרפתי מרשים, בשנות ה-40 שלו. הוא היה מלווה בכמה אח"מים ישראליים.

מרגע כניסתו ועד ליציאתו הוא לא הסיר את עיניו מקטי, שנראתה באותו הערב במיטבה, היא הצטרפה לשולחן, ומהשיחה עם אחד ממלווי נודע לה שהגבר השרמנטי הזה הוא **אנדריי מילארה**, איל-ספנות צרפתי.

אחרי הארוחה המתנה הוא אמר יפה שלום, והבטיח שהוא יהיה איתה בקשר. וממש כמו באגדת, זה באמת קרה. כי מאז שהוא הכיר אותה, גם אצלו קרה משהו, וכבר אחרי כמה שניות הוא הצהיר לה שהוא עומד להניע ארצה כדי לפגוש אותה.

את הדרך בין צרפת לישראל הוא יעשה, כמובן, במטוס ולא בספינה, אבל נראה לי שפה הולך להיות סיפור כמו עם הלן מטרויה שפניה היפות השיטו אלף ספינות.

קטי ארחנה מבטיחה אהבה בין סוה למנה

בגירושין ובהרבה שיברוך-לב, היא נראתה שפופה, וחבריה דאגו לה. אבל קטי, כמו עוף-החול האגרתי, התאוששה. תשאלו איך מתאוששת אשה כמו קטי? אז אם לא נישאתם, אתם לא יודעים מי זאת קטי.

אדם

עורה לידד

רמי ודני המתגוררים בארס. בקיצור, הכל נשאר במישפחה, ואני נורא שמחה שאדם אינו שוכח את הידידים שלו.

דייל חדש

לא עובר שבוע מבלי שבקול-האופנה הישראלי תהיה רעידת-ארמה כלשהי.

הפעם זה בא מהכיוון של דוגמנית-הצמרת לשעבר **קלרה רוז** ובעלה **קאמיל נייקרק**. השניים נחשבו כאחד הזוגות היפים ביותר

קלרה רוז ובעלה קאמיל נייקרק פרידה זמנית

בעיר. הם נישאו אחרי רומאן של חמש שנים, עם עליות וירידות, ממש כמו בבורסה.

אחרי נישואיהם היתה להם תקופה קשה כעבודה. קלרה פתחה עסק עם שותפה, אבל השותפות התפרקה, אחרי הרבה האשמות הדדיות. גם בעלה החליף כמה עבודות, עד שהעניינים הסתדרו. ואז, כשכבר היה נראה שהכל רגוע ושפאשר להתרכז בזוגות אחרים, התפוצץ העניין.

בשבוע שעבר הם החליטו להיפרד זה מזה לתקופת-מה. קאמיל אף התקבל לקורס-הדיילים של חברת-התעופה פאן-אמריקן. ונסע לארצות-הברית לחמישה שבועות. אני רק מקווה שחמשת השבועות האלה יעשו להם משהו ושהם יגיעו להחלטה חיובית.

בואו לכפיטריה
לכיף משפחתי!

ביתאולינג

מרכז הבאולינג ראשל"צ, ז'בוטינסקי 65
טלפונים להזמנות: 03-9668557/8/9

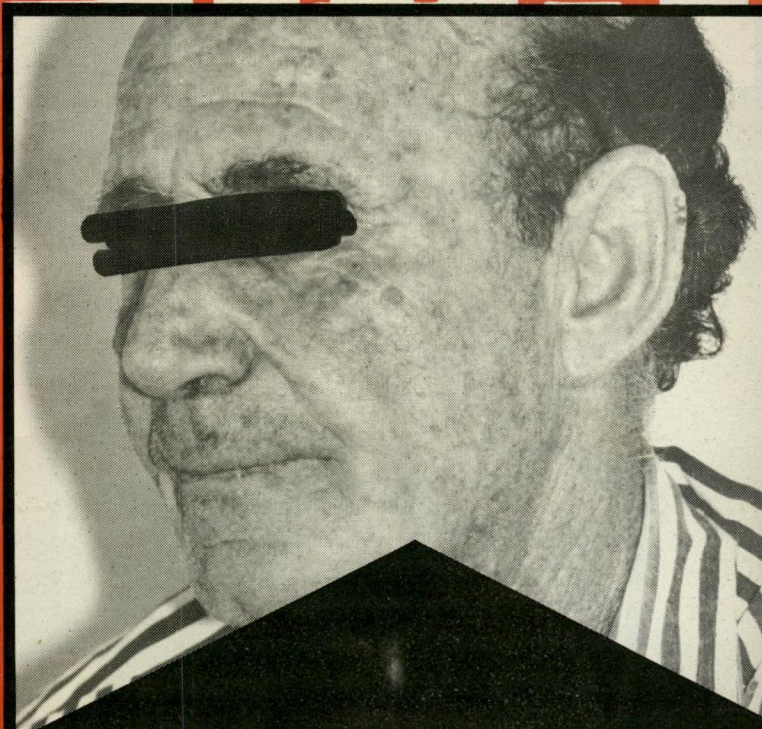
אדי מור פרסום בע"מ

סיפור אהחיים

החיים

יצחק
אלאליך

הפנסיונר

ונעדרת

השעשועים

אילנה
שבתאי

יצחק קלפטר

פדשת האבהות של צ'דצייל